

Tɥwi ga ndam asak ga Yezu Ere ye ti mɔdɔmki ke Tɥwi ga ndam asak ga Yezu ni

Maslaɲa ya ti àbɛki Tɥwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àdafay slimi gayaɲ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nɔŋgu ni, kwa ka mɔnjɛki gani ndam ga Yezu dek tàsɛra àbɛki ti Lɥk bay ya tàgrakabu tɥwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Màsɛra, bay ya ti àbɛki Tɥwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àbɛki Ma Mɥweni Sulumani ge Lɥk ni day naɲ (Lɥk 1.1-4 ; Tɥwi 1.1).

A wakita ge tɥwi ga ndam asak ni bu ni ti Lɥk àŋgəhad zlam ya àgravu ka sarta ya Melefit àzoya Yezu e melefit va àndava ni. Àŋgəhad manjəhad ga ndam ga Yezu ye enjenjeni ni : manjəhad gani nani ti adɔfiki manjəhad sulumani ana leli (mazavu gani 2.42-47 ; 4.32-36). Àŋgəhad ere ye ti Pol zal asak ga Yezu àgray ni ; nahkay ka ya ti mejɛgey wakita ga Pol ni ti màsɛra mɔlaɲ ya tɔdɔmki ma na. Wakita ge tɥwi ga ndam asak ga Yezu ni awɛlkabu Ma Mɥweni Sulumani ni akaba wakita ga ndam asak ga Yezu ya tɔbikioru ana mis ni, ti Wakita Mɥweni ge Melefit dek mɔgi wakita bɔlaɲ.

Ka 1.8 ti Yezu àhi ana ndam gayaɲ ni : « Akəgrumkua sedi a Zerɥzalem, ka had Zude, ka had Samari, ku kè sliri ga mɔlaɲ a dek. » Ma hini adɔfiki ana leli ahɔmamam Lɥk àslamalakabu wakita ni : ka mɔnjɛki gani àŋgəhad zlam ya àgravu a Zerɥzalem ni (1-7), mək àŋgəhad zlam ya àgravu ka had Zude akaba ka had Samari ni (8-12) ; kɔlaɲ

gani àngəhad zlam ya àgravu ka had driṅ-driṅeni ni (13-28).

Lək àngəhad pakama ndahan ya ndam asak ga Yezu t̄hi ana mis ni (mazavu gani 2.14-36 ; 10.34-43) ; nahkay adafay ahəmamam m̄hi Ma M̄weni Sulumani ana mis ni. Lək àngəhad ma ga vu ga ndam asak ga Yezu ya t̄d̄əm k̄e meleher ga ndam ge seriya ni (mazavu gani 4.8-12 ; 7.2-53). Azuhva pakama gani nani ti m̄s̄era zlam ya ti ndam ga Yezu t̄ḡaskabu na lala.

A wakita ni bu dek Lək awayay aṅgəhad zlam kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni. Adafay slimi ga m̄lan̄ ndahan ya ndam asak ga Yezu t̄oru ni, akaba slimi ga ndam ga ṅgumna ya t̄di ah̄ar ana tay eslini ni. Ku ka ya ti ndam ga Yezu t̄icivu ndo n̄ṅgu ni àngəhad ma gani kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni (15.1-2).

Lək ad̄əm m̄gosay M̄suf Nj̄elatani koksah (5.1-11 ; 8.9-25). Adafay daliya ya ndam ga Yezu t̄cakay ni (mazavu gani 5.40 ; 7.54-60). Ay adafay nj̄ɛda ga Yezu ya àniviyu ana ndam ga Yezu ni daya. Àngəhad t̄wi ga ndam asak ga Yezu ya t̄gray àna nj̄ɛda ga M̄suf Nj̄elatani ni (mazavu gani 2.1-12 ; 3.1-10). Nahkay m̄s̄era, Yezu ti nan̄ àbu àna nj̄ɛda dal-dal, avi nj̄ɛda ana leli daya.

Yezu ad̄əm Melefit am̄vi M̄suf Nj̄elatani ana ndam asak gayan

¹ Teyufil goro ni, n̄bukki wakita nahan̄ keti. A wakita goro ya ti n̄bukki enjenjeni ni bu ni ti, n̄ngəhaduka t̄wi ga Yezu ya àgray na akaba zlam

ya àcahi ana mis na ðek. Nàṅgəhadukaba ðek kwa ka mənǰeki ge tawi gayan

² duk àbivu ana vad ya ti Melefit àzoru nan agavəla na. Wudaka Yezu àcəloru agavəla nahəma, àhia ma ana ndam ya àdaba tay a, tigia ndam *asak gayan a ni. Àhi ana tay ere ye ti nan àwayay tâgray ni, àhi ana tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani.

³ Àra àcaka daliya, àməta ti àṅgazlivu ana tay, àgra zlam a gərgəri ti təsər nan àna sifa ededīn. A hud ga vad kru kru fadani bu àrəkia ka tay a sak kay, àhi ma ana tay àki ka *Məgur ge Melefit.

⁴ A vad nahan Yezu nan àbu àzum zlam akaba tay nahəma, àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a, Baba goro aməvi zlam ana kəli. Nahkay zla nahəma, kəsləkumaba a Zeruzalem a ba, jəgum zlam gani ya ti aməvi ana kəli ni.

⁵ Zən ti àbara mis àna yam a. Lekələm ti ni vad bal kama Melefit *aməbaray kəli àna Məsuf Njəlatani. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

⁶ A vad nahan nday təbu akaba Yezu ti tihindifiṅa ma, təhi ahkado : « Bay geli, kara kagray ti ndam *Izireyel tīgur məlan zlam gatay keti ti nihi həya aw ? »

⁷ Àhəṅgarfəṅ, àhi ana tay ahkado : « Bay ya ti àfəkad vad gani akaba sarta gani ti Baba goro. Lekələm zla ti Melefit àvi divi ana kəli ga məsərani ndo.

⁸ Ay zla ti Melefit aməbəkiaya Məsuf gayan ke kəli a, nahkay akəgrumkua sedi àna njəda gayan

a. Akəgrumkua a Zeruzalem, ka had *Zude, ka had *Samari, ku kè sliri ga məlan a dek. »

⁹ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, nday təbu tamənjələŋ ti, Melefit àzoru nanə agavəla a huɗ melefit vu, mək məgudunɡudunə àŋgah nanə, tìpi nanə va do.

¹⁰ Yezu àra àsləka ti nday təbu tamənjoru agavəla kekileŋa. Eslini mis cɛ məbakabu azana bəɗ-bəɗani tərħərkiə ka tay a,

¹¹ təhi ana tay ahkado : « Ndam Gelili, kəmənjumoru agavəla ti kamam ? Yezu gani kìpəma nanə a àdoru e melefit vu ti, amənɡa day akada gayanə ya ti kìpəm nanə òru e melefit vu ni. »

Ndam asak ga Yezu tədaba mis ga mənɡuyu a məlanə ga Zudas va

¹² Ka sarta gani nani ti nday ka həma ya təzalay *Oliviye ni. Həma gani nani driŋ driŋ kay akaba Zeruzalem do, àgray ezewed kru. Nahkay nday nakəŋ təsləka eslina, təŋga a Zeruzalem a.

¹³ Tòru tìnjəa ti təcəloru a ahay gatay ya tanjəhadviyu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahər ga ahay nahanə. Nday gani ti ata : Piyer, Zeŋ, Zek, Andre, Filip, Tumas, Bartelemi, Meciyɛ, Zek wur ga Alfe, Simu nanə bəlanə ga ndam ya takadvakivu ka had gatay ni, nahanə ni ti ni Zud wur ge Zek.

¹⁴ Nday dek təbu təcakalavu kəlavad akaba wəl ndahanə, akaba Mari mənə ga Yezu akaba bəza ga mənə ga Yezu. Təcakalavu ti ga mahənɡalay Melefit.

¹⁵ Àra àgra vad a ɓal ti bəza ga mənə geli təcakalava, təgray nday diŋ àna kru kru cɛ. Eslini Piyer ècikaba e kidiŋ gatay ba, àhi ana tay ahkado :

16-17 « Bəza ga mmawa, ahaslani Zədas nañ bəlan geli Melefit àdaba nañ a ga magrakabu təwi akaba leli a, ay ti nañ gani àdəfikia divi a ana ndam ya təgəs Yezu na. Àgray nahkay nahəma, kwa ahaslani Devit àdəmkiə ma ka nañ a. Ma gani nani ti àdəm àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu. Nahkay ahər àdəm ma gani nani si mığravu kwa. »

18 Ga Zədas ya àdəfiki divi ana mis ni ti àgudara zlam a. Təvi sinqu azuhva nani, mək ərü àsəkum vədañ àna nañ. Eslini nañ nakəñ àdəd a ma ma, huđ gayan ni àtəzkaba tuh, dindey gayan dek àhəraya a dala va.

19 Ndam Zerəzalem dek tàra ticia zlam gana ya àgravu na ti, təzalay vədañ nani Hakeldama, awayay adəmvaba àna ma gatay a ti dala ge mimiz.

20 Nahkay Piyer àhi ana tay : « Àbu məbəkiani a wakita ge Limis bu :

“Ti təmbrəñ ahay gayan, ti maslaña ànjəhadvù va ba.” *

« Àbu məbəkiani keti :

“Ti maslaña nahan mızay məlan gayan ni, mığray təwi gayan ni.” †

21 « Nihi nahəma, ahər àdəm mədumaba maslaña nahan a. Maslaña nani ti ahər àdəm si nañ e kidiñ ga ndam geli ya tədəbay Bay geli Yezu ka ya ti leli məbu masawaday akaba nañ ni,

22 ànjəki ka fat ya ti Zen *əbaray Yezu ni duk ànivoru ana vad ya ti Melefit əzaba Yezu e kidiñ geli ba, əzoru nañ agavəla ni. Leli ti magrakia sedi

* 1:20 Limis 69.26. † 1:20 Limis 109.8.

ka manɓaba ga Yezu a, nahkay ahàr àdám bəlan gatayani m̄hərkivaya ke leli a. »

²³ Piyer àra àdama ma nana ti t̄həl mis c̄u, bəlan gani slimi gayan̄ Z̄uzef, mis t̄zalay nan̄ Barsabas, slimi gayan̄ nahan̄ Z̄ust̄as ; maslaɓa nahan̄ ni ti ni slimi gayan̄ Matiyas.

²⁴ Eslini nday d̄ek t̄ahəŋgalay Melefit, t̄ədam : « Bay geli, nak k̄əsəra ere ye ti àniviyu ana mis a m̄əbərɓv bu na d̄ek. Nahkay d̄əfiki maslaɓa ya k̄adaba nan̄ e kid̄iŋ gatay c̄əni hini ba ni ana leli.

²⁵ Maslaɓa ya nak akadaba nan̄ a ni ti, emigi zal asak a m̄əlan̄ ga Z̄ədas ni vu ga magray t̄əwi gayan̄. Z̄ədas ti àsləkaba, àdoru ka m̄əlan̄ gayan̄ nahan̄ zlam gayan̄. »

²⁶ T̄àra t̄ahəŋgala Melefit a nahkay ti t̄agraki ca-ca ka tay ti t̄əsərkaba maslaɓa ya ti Melefit àdəkiba ni, m̄ək àdədki ka Matiyas. Nahkay Matiyas nakəŋ ahurkiviyu ka ndam *asak kru mahar bəlan̄ani ni.

2

Melefit asl̄əribiyu M̄əsuf Nj̄əlatani ana ndam gayan̄

¹ Ka fat ga wuməri ge *P̄eŋtikwet ti ndam ya t̄əfəki ahàr ka Yezu ni t̄əŋgasvu d̄ek ka m̄əlan̄ bəlan̄ani.

² Eslini h̄əya t̄ici dad̄ay ga zlam àhəndabiyu gwar e melefit bu akada ga aməd ya ti akəzlay kay kay ni. M̄ək dad̄ay ni àhəndiyu a ahay ya ti nday t̄əvu manj̄əhadani ni vu d̄ek.

³ Nday nakəŋ t̄ipi zlam ndahan̄, zlam gani nday nani tamənjavu akada arəd ga aku ni, t̄ədevu, t̄ənjəhadki bəlan̄ bəlan̄ ka tay d̄ek.

⁴ *Məsuf Njəlatani əslivə a vu vu ana tay a dək. Eslini tənjęki ka mazlapani əna ma həma ndahañ gərgərani, ku way way do azlapay əna pakama ya ti Məsuf Njəlatani ədəfiki ni.

⁵ Ka sarta gani nani ndam *Zude ndahañ təbu a Zeruzalem, tawayay magray ere ye ti əbələfəñ kə Melefit ni. Nday nani təsləkabiya a kəsa gərgərani ba ka həf ga mələñ na dək.

⁶ Təra ticia dadəy na ti tənğasvu ka ahar bələñ. Eslini ku way way do e kidiñ gatay bu eci zlapay əna ma həma gayan, maslaña nahañ e kidiñ ga ndam ga Yezu ni bu azlapay əna nañ ni. Ere ye ti əgravu ni ti əgria ejep ana tay a dal-dal.

⁷ Tədəm ahkado : « Ere ye ti mici ni agravu ahəmamam ? Nday hini ya ti təzlapay ni nday dək ndam Gelili do aw !

⁸ Ay ti ku way way do e kidiñ geli bu nañ əbu eci nday təbu təzlapay əna ma həma gayan ni ti əgravu ahəmamam ?

⁹ E kidiñ geli bu ahalay ti mis təsləkabiya a kəsa gərgərani ba kay : mis ndahañ təsləkabiya a Part a, ndahañ e Medi, ndahañ e Elam, ndahañ keti a Mezopotami, ka həf *Zude, a Kapados, a Pəñ, a Azi,

¹⁰ e Firizi, e Pemfili, e Ezip a, mis ndahañ ti ni təsləkabiya ka həf Libi gwar e Sireñ, akaba a Rom a.

¹¹ Mis ndahañ e kidiñ geli bu ndam Zude, ndahañ ti ni tiği ndam Zude migeni. Ndam Kret akaba ndam Arabi təbu e kidiñ geli bu daya. Ay ti ku way way do e kidiñ geli bu eci ere ye ti ndam nday nani təzlapay ni əna ma həma gayan. Nday təbu tədəmki ma ka zlam sulumani ya Melefit əgray ni. »

12 Nahkay zlam gani àhəliaba ahàr ana tay a, tàsər ere ye ti tagray ni do. Nahkay tàdəm e kidin̄ gatay bu ahkado : « Ere hini ya agravu ni ti awayay adəmvaba mam ? »

13 Mis ndahan̄ ti ni tàyefin̄ kà ma gani, tàdəm : « Nday ya ti təzlapay nahkay ni ti zum àkadkaba tay a. »

Pakama ge Piyer ya ahi ana mis ni

14 Eslini Piyer ècikaba akaba ndam *asak ndahan̄ kru mahar bəlan̄ani na, àhi ma ana mis ya ti təbu eslini ni. Àzlapay kay kay, àdəm : « Lekuləm ndam *Zude akaba lekuləm ya ti kanjəhadum a Zerəzalem ni dek, bumi slimi ana ma goro ya nəhi ana kuli ni : ahàr àdəm kicəm ere ye ti agravu ni lala.

15 Lekuləm kəcəmum bi zum àbu akad̄ nday ndani zla tək, aha ! Nahkay do ; njemdi ambəlm̄bu ya ge miledə mba timey !

16 Nihi ti pakama ga bay mahəngaray pakama ge Melefit Zəwel ya àdəm ahaslani ni àbu agravu sawan̄. Àdəm ahkado :

17 “Melefit àdəm : Ka sarta ga mandav ga məlan̄

wudak nahəma,

anəbəkaiya Məsuf goro àki ke mis a dek.

Nahkay bəza gekuli zawalani akaba walani

atəhəngri ma goro ana mis ;

dagwá gekuli etipi zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni ;

medewél gekuli day kisim emizidekivu ka tay kay.

18 Iy nahkay, ka sarta gani nani anəbəkaiya Məsuf goro

ka ndam məgru tawi zawalani akaba walana dek, mək atəhəngri pakama goro ana mis.

19 Eslini anagraf zlam ya ti mis tìpi dəf-dəf ndo ni
kay agavəla akaba ka həf :
mis etipi mimiz, aku akaba azək dəl-dəl.

20 Fat amasladəf va do, emigi ləvəŋ ;
kiyi day emigi ndizeni akada mimiz.
Zlam gani nani amagrava nahəma,
vad ga Bay geli ara wudək.

21 Eslini ti ku way way do əzala slimi ga Bay geli a
ti

Melefit amahəŋgay naŋ.” * »

22 Piyer əhi ana tay keti, ədəm : « Ndam *Izireyel,
bumi slimi ana ma goro ya ti nəhi ana kəli ni.
Ləkələm dək kəsəruma, Yezu zal Nazaret ni ti
Melefit ədəfiki ana kəli ti əzaba naŋ ga məgri təwi
gayaŋ a. Ədəfaki ti əna magray təwi gərgərani kay
ya mis tìpi dəf-dəf ndo, əvi ana Yezu ni.

23 Maslaŋa gani nani ti zlam əgrakiva akada ge
Melefit ya ti ədəm ahaslani na, adaba Melefit ti
əsəra zlam ya amagravu na dək. Ləkələm kijiŋəma
naŋ a əna məgəsi naŋ ana ndam ya təgəskabu ma
ge Melefit do na, ti təkədfəŋ naŋ kə təndal.

24 Ay Yezu əra əməta nahkay ti Melefit əhəŋgaraba
naŋ a, əzaba naŋ a daliya ge kisim ni ba. Melefit
əgray nahkay ti məsəra njədə ge kisim ni əhəca ga
məgəs Yezu a.

25 Nahkay Devit ədəmkia ma a wakita ba, ədəm
ahkado :

“Nipia Bay Melefit goro kələvad ka ma goro a,
naŋ əbu ka ahar ga dəf kə gəvay goro ti nəgəgər ba.

26 Nahkay məbəruf goro amər dal-dal,
nidi limis əna məmərani daya.

---

* 2:21 Zəwəl 3.1-5.

A vu goro bu dek nəsəra Melefit amara məgru sulum gayan.

27 Bay goro Melefit, nəsəra akəmbrəŋ nu e kisim bu do ;

ti mis gayak *njəlatani ezi ti, akavay divi gani do.

28 Kədəfukia divi ya ti nəŋgət sifa àna naŋ na ;

anəmərvu dal-dal adəba nak kəbu akaba nu.” † »

29 Piyer naŋ əbu adəmoru ma gayan ni nahkay ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, ahər adəm nəhi ma gani ana kəli vay-vay : bəŋ ga bəŋ geli Devit ti àməta, tileba naŋ a àndava. Ku kani nəŋgu ni mindiviŋ gayan əbu a kəsa geli bu.

30 Ay Devit ti naŋ bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis. Àsəra Melefit àmbadīa, àhi ahkado : “Biliŋ e kidiŋ ga bəza huđ gayak bu aməzum bay gayak.” ‡

31 Nahkay wudaka ere gani agravu ti àsəra : àsəra *Krist *Bay gədəkani ya amara ni aməmət mək aməŋgaba e kisim ba. Àra àsəra ti adəmki ma ke Krist, adəm :

“Melefit àmbrəŋ naŋ e kisim bu ndo, vu gayan èzi ndo daya.” §

32 « Yaw Yezu gani ya ti nəzlapiki ana kəli ni ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Leli ndahaŋ ni dek magray sedi gani tata.

33 Bəŋani Melefit àzoru naŋ agavəla, afəkad naŋ kə ahar ga dəf gayan, mək əvi Məsuf gayan Njəlatani akada gayan ya ti àhi ahaslani ni. *Məsuf Njəlatani gani nani ti Yezu əbəkia ke leli a. Nahkay ere ye ti kipəm akaba kicəm ni ti təwi gayan.

† 2:28 Mənjay Limis 16.8-11. ‡ 2:30 Mənjay Limis 132.11 ; 2 Semiyel 7.12-13. § 2:31 Limis 16.10.

34 Devit ti Melefit àzoru naŋ e melefit vu ndo. Naŋ naŋani àna ahàr gayanŋ àdɛm :

“Bay geli Melefit àhi ana bay goro : Njəhadá gwar kà ahar ga daf goro a, a məlanŋ ga gəɗakani va.

35 Ndam ezir gayak ti anabəhadɛ tay kè meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” *

36 « Nahkay ahàr àdɛm lekələm ndam Izireyel dek kəsərum lala zlam gani ge jiri : Yezu gani ya kəkadum naŋ àna *madarfəŋ naŋ kà təndal nahəma, naŋ Bay gəɗakani ya Melefit àslərbiyu ni, Melefit àdaba naŋ a, ègia Krist a. »

37 Nday nakəŋ tàra ticia ma ge Piyer na ti bəruv àtikaba ana tay a. Eslini tihindifiŋa kè Piyer a akaba ndam asak ndahanŋ na, təcɛm : « Bəza ga mmawa, nihi ti magray ahəmamam ? »

38 Piyer ahəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Mbat-umkaba majalay ahàr gekəli a, ku way way do *təbaray naŋ àna *slimi ga Yezu Krist. Nahkay ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kè kəli a. Aməvi Məsuf Njəlatani gayanŋ ana kəli daya.

39 Ere gani nani ti Melefit àdɛm aməvi ana kəli akaba ana bəza gekəli. Aməvi ana ndam ya təbiyu driŋ ni daya. Bay Melefit geli aməvi ana mis ya ti amazalakabu tay ni dek. »

40 Eslini Piyer àhi ma ndahanŋ gəgərani ana tay kay, awayay ti təgəsiki. Àhi ana tay : « Gəsumkabá ti Melefit mähəŋgay kəli, sləkumkiba ka ndam magudar zlam ye e hini vu na ! »

---

* 2:35 Limis 110.1.

⁴¹ Eslini mis ndahan kay e kidin gatay bu tægəskabá ma ge Piyer na. Tàra tægəskabá ma gayan na ti ndam asak ni tàbaray tay. Ka fat gani nani mis agray dəbu mahkər təhurkiviya àkiva ka ndam məfəki ahər ka Yezu na.

Manjəhad ga ndam məfəki ahər ka Yezu

⁴² Ndam məfəki ahər ka Yezu ni dek təbu tici ere ye ti ndam *asak təcəhi ana tay ni kəlavad ; təbu təcəkalavu ka ahar bəlan, təbu təzumkabu zlam ka ahar bəlan, təbu tahəngalay Melefit ka ahar bəlan daya.

⁴³ Ndam asak ni təbu tagray zlam gərgəri kay ya mis tìpi day-day ndo ni àna njəda ge Melefit. Nahkay mis ni dek aŋwaz awər tay.

⁴⁴ Ndam məfəki ahər ka Yezu ni dek tanjəhad ka ahar bəlan, zlam gatay day dek mebedekabani ka ahar bəlan.

⁴⁵ Təsəkumoru vədan gatay akaba zlam gatay ndahan gərgərani ; tedevu sinqu gani, ku way way do tədi ka wudəra gayan.

⁴⁶ Kəlavad nday təbu təcəkalavu a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu ka ahar bəlan. A magam day təbu təzumkabu zlam ka ahar bəlan. Nday təbu təzumkabu zlam nahkay ti àna hud bəlan àna məmərani.

⁴⁷ Təbu tazləbay Melefit kəlavad daya. Nahkay ere ye ti tagray ni dek àbəlafəŋ kè mis dek. Eslini Bay geli ahəŋgakivu mis ndahan kəlavad, abəkiviyyu tay ka ndam məfəki ahər ndahan ni.

3

Piyer ahəŋgaraba zal dərə

¹ Ga mələfat a vad nahaŋ àna njemdi mahkər nahəma, ata Piyer nday ata Zeŋ təbu takoru a *ahay gəɖakani ge Melefit ni vu ga mahəŋgalay Melefit, aɖaba sarta gani ènjia.

² Zal nahaŋ àbu manjəhadani kà gəvay ga ahay gəɖakani ge Melefit ni, kà mahay ya ti təzalay Mahay Maɓəlani ni. Zal nani ti tìwiewa naŋ dərana, àsawadəy koksah. Kəlavad mis təzoru naŋ, tafəkad naŋ eslini ga mahəŋgalafəŋa zlam kè mis ya təhuriyu a ahay gəɖakani ge Melefit ni vu na.

³ Naŋ nakəŋ àra èpia ata Piyer nday ata Zeŋ a tawayay təhuriyu a ahay gəɖakani ni vu ti, àhəŋgalafəŋa zlam kà tay a.

⁴ Ata Piyer nday ata Zeŋ tàra tìcia ma gayan na ti təbəkì eri ndekwa ndekwa, mək Piyer àhi ahkado : « Mənjələŋ kè leli ! »

⁵ Nahkay zal nakəŋ àmənjaləŋ kà tay lala, aɖaba àhi ana ahàr ara aŋgətfəŋa zlam kà tay a.

⁶ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Singu àfu bi, gru day àfu bī, ay ere ye ti àfu ni ti nəvuk : àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret ni ti cikaba, kàsawadəy ! »

⁷ Àra àhia ma na nahkay ti àgəs ahar ga ɖaf ga zal dərə ni ga mezefteba naŋ a. Piyer àra àgəs ahar gayan na ti asak ga zal dərə ni tìgia njaŋ-njaŋana huya.

⁸ Nahkay zal dərə ni ècikaba cəkwaɖ mək àsawadəy. Eslini naŋ nakəŋ àhuriyu a dalaka ga ahay gəɖakani ge Melefit ni vu nday akaba ata Piyer nday ata Zeŋ. Ka ya ti ahuriyu a dalaka ni vu ni ti ahəroru agavəla, azləboru Melefit hihi.

⁹ Ka ya ti naŋ àbu asawadəy, azləbay Melefit nahkay ni ti mis ye eslini ni ɖek tìpia naŋ a.

¹⁰ Tàra tìpia naŋ a ti tèsèra naŋ a lala : naŋ zal ya ti ànjəhad kà gəvay ga ahay gəɗakani ge Melefit ni kà mahay ya təzalay Mahay Maɓəlani ni, naŋ ya àhəŋgalafəŋa zlam kè mis a ni. Tàra tèsèra naŋ a, tìpia ere ye ti àgrakivu na ti, àgria ejep ana tay a, àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal daya.

Piyer ahi ma ana mis a dalaka ga ahay gəɗakani ge Melefit ni bu

¹¹ Eslini zal nakəŋ àsləkafəŋa kà ata Piyer nday ata Zeŋ a do. Nahkay mis ni dek tàcuhwakioru ka tay, tèveliŋ tay adaba ere ya tìpi ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday a dalahay ya təzalay Dalahay ga Salomoŋ ni bu.

¹² Piyer àra èpia mis na nahkay ti àhi ma ana tay, àdəm ahkado : « Ndam *Izireyel, ere ye ti àgravu ni ti kəgrum ejep gani ti kamam ? Kəmənjumləŋ ana leli nahkay ti kamam ? Kəhumi ana ahàr leli mähəŋgaraba zal hina ti àna njəɗa geli geleni aw ? Tək day ti kəhumi ana ahàr Melefit àhəŋgaraba naŋ a ti adaba leli màɓəlafəŋ kà naŋ palam aw ?

¹³ Melefit ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekup, Melefit ga ata bəŋ geli dek. * Naŋ gani àgray ti zal hini mähgaba adaba awayay ti mis tàzləbay Yezu bay məgri tawi ni. Ay lekələm ti kəgəsumi naŋ ana ndam ga ŋgumna, mək ka ya ti Pilet awayay afəkad naŋ ni ti kəhumi àfəkad naŋ ba.

¹⁴ Lekələm kawayum ti táfəkadi Bay *njəlātani jireni ni ana kuli ndo ; kawayuma ti táfəkadi maslaŋa ya ti àbازل mis ni ana kuli sawaŋ.

---

* **3:13** Mənjay Mahərana 3.6, 15.

15 Yezu ti naŋ Bay mɔvi sifa ana mis ni, ay tɔkad naŋ ti ka mawayay gekɔli. Tàra tɔkada naŋ a ti Melefit àhɛŋgaraba naŋ e kisim ba. Àhɛŋgaraba naŋ a ti leli m̀p̄ia, magray sedi gani.

16 Leli ti m̀fɛki ahàr ka Yezu, magray tɔwi àna slimi gayan, adaba naŋ ti njɛda àfɛŋ. Yezu awayay ti mis tɔzlɔbay naŋ, nahkay àhɛŋgaraba zal hina. Lekɔlɔm dek k̀sɛruma zal hina, k̀p̄uma ere ye ti àgrakivu na. Iy, zal hini ègi njalaŋ-njalaŋani k̀ meleher gekɔli ti adaba leli m̀fɛkia ahàr ka Yezu a.

17 « Bɔza ga mmawa, ǹsɛra ere ye ti k̀grumi ana Yezu lekɔlɔm akaba gɛd̀akani gekɔli na k̀grum ti adaba k̀sɛrum Yezu naŋ way ndo palam.

18 Ay kwa ahaslani Melefit àhibiya ana ndam mahɛŋgaray *pakama gayan na dek, ahàr àdɛm *Krist acakay daliya kwa, m̀k nday day t̀hi pakama gani ana mis. Pakama ge Melefit nani ya àdɛmki ke Krist ni àgrava eded̄in a.

19 Ègia nahkay ti mbatumkaba majalay ahàr gekɔli a, dɔguma afa ge Melefit a. Nahkay ti ambɛrfɛŋa zlam magudarani gekɔli ni k̀ kɔli a.

20 Bay geli amɔvi sarta ga m̀pɛsabana ana kɔli, am̀slɛribiyu Yezu *Bay gɛd̀akani ya amara ni ana kɔli. Yezu ti Melefit àdiaba naŋ ana kɔli a kwa ahaslana.

21 Ahàr àdɛm m̀anjɛhad a hudf melefit bu hayaŋ duk abivoru ana sarta ya ti Melefit amagraya zlam a dek m̀wena ni kwa. Kwa ahaslani Melefit àhibiya pakama gana ana ndam njɛlatani ya t̀hɛŋgaray pakama gayan na, nday day t̀hi pakama gani ana mis.

22 Nahkay kwa ahaslani M̀wiz àhi ana ndam

Izireyel ahkado : “Bay Melefit aməsləribiyu bay mahəŋgaray *pakama gayanə nahanə ana kəli akada nu. Bay nani ti amələbu bəlanə e kidinə ga bəza ga mənə gekəli bu. Pakama gayanə ya aməhi ana kəli ni dek ti akəbumi slimi lala.

²³ Maslanə ya ti aməbi slimi do ni ti ahər ədəm təgaraba nanə e kidinə ga ndam ge Melefit ba, təkad nanə.” †

²⁴ Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni dek tədəmkibiyu ma ka zlam ya əgravu ka sarta geli na. Anjəki kwa ke Semiyel, əbivoru ana nday ndahanə ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ni dek.

²⁵ Pakama ge Melefit ya ndam mahəŋgaray pakama gayanə tədəmbiya, Melefit ədəm anagray zlam ni ti, əgria zlam gana ana kəli eədədinə a. Lekulum day ja gekəli əkibu ka pakama ya ti Melefit *əwəlkabu akaba ga ata bənə ga bənə gekəli ni. Melefit əhi ana Abraham ahkado : “Anəgri sulum goro ana jiba gərgərani ga had ni dek. Anəgri ana tay ti əna bəza huf gayak.” ‡

²⁶ Bay məgri tɔwi ana Melefit ya Məwiz ədəmkibiyu ma ni ti, Melefit əŋgazliaya nanə ana kəli a enjia. Əsləribiyu nanə ana kəli ti məgri sulum gayanə ana kəli akaba ti məmbatikaba majalay ahər magədavani na ana kəli a dek. »

4

Gədadkani ga ndam Zude tagrafənə seriya kə ata Piyer nday ata Zənə a

† 3:23 Mənjay Mimbiki 18.15, 18, 19. ‡ 3:25 Mənjəkiani 22.18 ; 26.4.

¹ Ka ya ti ata Piyer ata Zeŋ t̄əbu t̄əzlapi ana mis nahkay ni ti ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba bay ga ndam majəgay *ahay gəɗakani ge Melefit ni akaba ndam *Seduseyən ni t̄ərəkia ka tay a.

² Nday nakəŋ t̄əzumkia ɓəruv ka ndam *asak ga Yezu c̄əni na aɗaba nday t̄əbu t̄əcahi zlam ana mis, t̄əhi ana tay Yezu àŋgaba e kisim ba, mis taŋgaba e kisim ba tata daya.

³ Eslini t̄əɗəm t̄əgəs ndam asak c̄əni ni, t̄əbiyu tay a daŋgay vu, aɗaba m̄əlakarawa ègia, sarta àbi ga magrafəŋa seriya kà tay a bi. Nahkay t̄əgəs tay, t̄əbiyu tay a daŋgay ni vu, t̄əndəhadviyu hundum.

⁴ Ay ti mis dal-dal e kidiŋ ge mis ya t̄ici pakama ga ndam asak ni bu t̄əfəkia ahàr ka Yezu a. Nahkay ndam m̄əfəki ahàr ka Yezu ni t̄əsagakivu, nday ɗekeni t̄əgəy mis d̄əbu zlam.

⁵ Hajəŋ gani zla nahəma, bəbay ga ndam *Zude akaba gəɗakani gatay akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni t̄əcakalavu a Zeruzalem.

⁶ E kidiŋ gatay nani bu nahəma, Anna naŋ gəɗakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, Kayif, Zeŋ, Eleksender, akaba ndam ga huɗ ahay ga ndam gəɗakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ɗek.

⁷ Nday nakəŋ t̄əra t̄əcakalava nahkay nahəma, t̄əhəbiyu ata Piyer ata Zeŋ k̄ə meleher gatay. T̄əra t̄iŋjia àna tay a ti nday nakəŋ t̄ihindifiŋa ma kà tay a, t̄əhi ana tay ahkado : « Kàhəŋgarumaba mis a ti àna n̄jəɗa ga way ? Way àvi divi gani ana k̄əli way ? »

⁸ Eslini n̄jəɗa ga *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana Piyer a, m̄ək àhəŋgrifəŋ ana tay, aɗəm : « Lekuləm bəbay akaba lekuləm gəɗakani ni,

⁹ Kihindumfiɲa ma kè leli a àki ka zlam sulumani ya mægri ana zal dëra ni, kàdëmum ahəmamam màhəŋgaraba naŋ a ni mam ?

¹⁰ Tamal kihindumfiɲa kè leli a nahkay nahəma, lekulum dek akaba ndam *Izireyel dek sərunki : maslaɲa ya àŋgaba, naŋ hi kè meleher gekuli ni ti, màhəŋgaraba naŋ a ti àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret, adaba naŋ ti njəda àfəŋ. Naŋ gani ti lekulum kàdarumfəŋa kà təndal a àməta, ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba.

¹¹ Yezu ti Melefit àdəmki ma a Wakita gayan ni ba. Ma ge Melefit ya àdəmki ni ti nihi :

“Akur nahaŋ àbu ti lekulum ndam mələm ahay kawayum magray tawi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawaŋ.” *

¹² « Melefit ahəŋgay mis ti si àna naŋ kwa ; do ni ti àdaba maslaɲa nahaŋ a duniya ba ga mahəŋgay mis àna naŋ a ndo. »

¹³ Ndam magray seriya ni tàra ticia pakama ga ata Piyer ata Zeŋ na ti, àgria ejep ana tay a, adaba tìpi ti nday mis nahkay, təcay zlam ndo daya. Təsəra tay a nday ndam ya tàdabay Yezu ni.

¹⁴ Ay ti tìpi maslaɲa ya àŋgaba ni naŋ jika kà gəvay gatay nahəma, təŋgət ma ga məhəŋgrifəŋani ana tay ndo.

¹⁵ Təsər ere ye ti təhəŋgrifəŋ ana tay ni va do ni ti, təcəm təcəliyu tay e mite vu. Tàra təcəlaya tay a ti ndam magray seriya ni təcəlapay e kiɗiŋ gatay bu,

¹⁶ təcəm ahkado : « Mægri mam ana tay mam ? Ndam Zeruzalem dek təcəra nday tàgra ere ya mis

---

* **4:11** Limis 118.22.

tìpi day-day ndo ni kè eri ge mis a dek. Nahkay ŋgay tãgray ndo ni ti mɛdɛm koksah.

17 Mawayay ti pakama gani òru kama va ba nahəma, məcumfəŋa tay kà macali slimi ana maslaŋa nana. Ku way way do təhi ma gani ba ; tamal təhia ana maslaŋa ti amatraɓ tay. »

18 Tàra tìnɛverinŋa zlapay gatay na ti tɛzalay ata Piyer nday ata Zeŋ, tɛlɛgi ana tay, təhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu ba, kàcahumi zlam ana mis àna *slimi ga Yezu ba daya. »

19 Eslini ata Piyer ata Zeŋ təhəŋgrifəŋ ana tay, tɛdɛm : « Zlam jireni kè meleher ge Melefit ti, mægəsiki ma ana Melefit tək mægəsiki ma ana kəli sawaŋ aw ? Lekələm lekələmeni dəmka ba ma gana.

20 Leli ti mɛsliki məmbrəŋ məhi ere ye ti m̀pi akaba m̀ci ni ana mis koksah. »

21 Ndam magray seriya nakəŋ tɛlɛgi ana tay keti, mək təmbrəŋ tay. Nday gani təŋgət divi ga matraɓ tay ndo, adaba ndam ga kəsa ni dek təbu tazləbay Melefit azuhva ere ye ti àgravu ni.

22 Maslaŋa ya ti təhəŋgaraba naŋ a, àgri ejep ana mis ni ti vi gayaŋ àtama vi kru kru faɗana.

Ndam məfəki ahàr ka Yezu tahəŋgalay Melefit

23 Gəɗákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɗákani ndahaŋ ni tàra təmbrəŋa ata Piyer ata Zeŋ a ti, ata Piyer ata Zeŋ nakəŋ tərəkioru ka ndam gatay, mək təŋgəhadí ma ga ndam ge seriya ya təhi ana tay ni dek ana tay.

24 Tàra ticia ma gatay na ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek ma gatay bəlaŋ, təhəŋgalay Melefit,

tàdám ahkado : « Bay geli, bay ya ti àgraya huf mel-efit a, had a, dèluf gəɖakana akaba zlam gatayana ðek ni ti nak.

²⁵ Nak kàgray ti bəŋ geli Devit bay məgruk tawi ni mázlapay àna njəɖa ga *Məsuf Njəlatani ni. Devit àdám :

“Ndam ga had gərgərani tagray zlabay ti kamam ? Jiba gərgərani tədəgəzłki ahàr ka zlam masakani ti kamam ?

²⁶ Bəbay gəɖákani ga had ni təwəlva ga makadvana, bəbay ndahan ni day təcakalava ka ahar bəlan, nday ðekeni tawayay takadfəŋva kà Bay geli akaba *Krist Bay gayan ya àdaba ni.” †

²⁷ « Nahkay bay *Erot akaba Pons Pilet təcakalava eɖeɖiŋ a kəsa hini ba akaba ndam ga had ndahan akaba ndam jiba Izireyel a. Təcakalavu ti àkivu ka Yezu Bay njəlatani ya agruk tawi ni, nan Krist Bay ya kàdaba ni.

²⁸ Tàgray nahkay ti tàgra ere ye ti nak kawayay na ðek. Kwa ahaslani kədəmbiyu àna njəɖa gayak amagravu.

²⁹ Nihi ti tədəm atatraɖ leli nahəma, nak Bay geli bi slimi ana pakama gatay ni lala. Vi njəɖa ana leli ndam məgruk tawi ni ga məhi pakama gayak ana mis, aŋgwaz àwər leli ba.

³⁰ Ngazli njəɖa gayak ana mis, həŋgaraba mis a, gray zlam gərgərani ya mis tìpi day-day ndo ni àna slimi ga Yezu Bay njəlatani ya agruk tawi ni ti. »

³¹ Tàra tìnɖeveriŋa mahəŋgalay Melefit a ti məlan gatay ya təcakalavu eslini ni àdaday, Məsuf Njəlatani àvikivu njəɖa ana tay dal-dal, mək nday

---

† 4:26 Limis 2.1-2.

nakəŋ tədəmoru ma ge Melefit vay-vay, aŋgwaz àwər tay ndo.

Ndam məfəki ahàr ka Yezu tebedekabu zlam gatay ka ahar bəlan

³² Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni nday dek akada mis bəlan, majalay ahàr gatay bəlan, məbərux gatay day bəlan. Nahkay maslaŋa ya ti adəm zlam gayan ni gayan gayanani ti àbi. Zlam gatay ni dek tebedekabu ka ahar bəlan sawan.

³³ Melefit àvi njəda dal-dal ana ndam *asak ga Yezu ga mədəmoru pakama àki ka Bay geli Yezu, gayan ya àmət mək aŋgaba e kisim ba ni. Melefit àgri sulum gayan dal-dal ana tay daya.

³⁴ E kidin ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ni bu ni, maslaŋa ya ti araŋa ahəci nan ti àbi. Adaba ndam ya ti vədan gatay təbu ahkay do ni ahay gatay təbu ni tèsəkumoru tay, mək təhəbiyu sinġu gani,

³⁵ tàbəhad afa ga ndam asak ga Yezu ni. Tàbəhadà ti ku way way do ere ye ti ahəci nan ni ti tədi ga wudəra gayan.

³⁶ Zal nahan abu, slimi gani Zəzef, zal *Levi, tiwi nan e Sipir. Ndam asak ga Yezu təzalay nan Barnabas, awayay adəmvaba « Maslaŋa ya avi njəda ana mis ni. »

³⁷ Zal nani àsəkumoru vədan gayan, mək ahəbiyu sinġu gani, àbəhad afa ga ndam asak ga Yezu ni.

5

Ata Ananiyas nday ata Safira

¹ Zal nahan àbu slimi gani Ananiyas, slimi ga wal gani ti ni Safira. Àsəkumoru vɔdan gayan, wal gani ni day àwayikia.

² Àra àsəkumoya ti àdafɛɛɛ siɛgu gana wal gayan ni day àgəsikia, mək àhəlbiyu mægəjəni gani, àbəhad afa ga ndam *asak ga Yezu ni.

³ Àra àbəhadɛ siɛgu na ti Piyer àhi : « Ananiyas, *Seteni àhurukviyu a məbərɔv vu ti kamam ? Kàsəkadɛ malfadɛ ana Məsuf Njəlatana, kadafɛɛɛ siɛgu ga vɔdan ya kəsəkumoru na.

⁴ Vɔdan ya kəsəkumoru ni ti gayak, siɛgu ya kəɛgət àna nan ni gayak daya do aw ? Kàjalaki ahàr ka magray zlam nahkay hi ti kamam ? Malfadɛ ya kəsəkad ni ti kəsəkadɛ ana mis hihirikeni do, kəsəkadɛ ti ana Melefit. »

⁵ Ananiyas nakəɛ àra ècia ma ge Piyer na ti àzum mədədani məmətani kwiyah-kwiyah. Mis dek ya ticia ere ye ti àgrakivu na ti aɛgwaz àwəra tay a dal-dal.

⁶ Eslini bəza dagwa tàzay kisim gani, tàkambah, mək tòru tili.

⁷ Agray njemdi mahkər kələɛ gani nahəma, wal gani àra. Wal ni àsər ere ye ti àgrakivu ka zal gayan ni do.

⁸ Piyer àhi ahkado : « Siɛgu ya kəɛgətum àna vɔdan ni ti nahkay hi ededɛɛ aw ? » Wal ni àhəɛgrifəɛ, àhi : « Iy nahkay gani ededɛɛ. »

⁹ Piyer àhi : « Kədəmum kəgosum Məsuf ga Bay geli ti ahəmamam ? Bay slimi, ndam ya ti tili kisim ga zal gayak ni nday təbu a mahay bu tahəraya. Tara tazay kisim gayak, takoru tili daya. »

¹⁰ Piyer àra àhia ma nahkay ti wal ni àzum mədədani məmətani kwiyah-kwiyah kè meleher

ge Piyer huya. Eslini bæza dagwa ni tãhøraya, tãdi ahàr ana kisim gani mæk tàzay, tòru tìlifiñiyu kà gəvay ga zal gani ni.

¹¹ Ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni akaba mis ndahan ya ticia ere ya àgravu na ti nday dek tàgra aŋgwaz a dal-dal.

Ndam asak ga Yezu tagray zlam ya mis tìpi ðay-ðay ndo ni

¹² Ka sarta nani ti ndam *asak ga Yezu ni tàgray zlam ya ti mis tìpi ðay-ðay ndo ni kay kè meleher ge mis. Zlam nday nani àðáfiki njəða ge Melefit ana mis. Ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni dek tãbu təcakalavu ka ahar bəlan a dalaka ga *ahay gəðakani ge Melefit ni bu kəlavaf. Təcakalavu ti a dalahay ya təzalay Dalahay ga Salomon ni bu ni.

¹³ Mis ndahan ya tãfæki ahàr ka Yezu ndo ni tagray aŋgwaz ga mæhurkiviyani ka tay. Akaba nani dek mis tãbu tacalfəŋ kà ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni, tãðəm nday ndam sulumani.

¹⁴ Kəlavaf mis ndahan təsagakivu dal-dal, zawal akaba wál, tãfæki ahàr ka Bay geli Yezu, tãhurkiviyu ka ndam mæfæki ahàr ndahan ni.

¹⁵ Nahkay mis tãhəlbiyu ndam gatay ya tēbesey do ni e mite vu, tãbəhaf ndahan ka slalah, ndahan ka hətav. Tãðəm bi ka ya ti Piyer akoru gwar eslini ni ti diksi gayan ni aslækakia ka ndam gatay ndahan ya tēbesey do na ga mahəŋgaraba tay a.

¹⁶ Mis dal-dal ga kəsa ndahan ya kà gəvay ga Zeruzalem ni ðay tãhəlbiyu ndam gatay ya tēbesey do ni akaba ya ti seteni təniviyyu ana tay a ahàr vu, tægri daliya ana tay ni. Ndam ya tãhəlbiyu tay ni dek tãŋgaba.

Ndam asak ga Yezu kè meleher ga gəɖákani ga ndam Zɔde

17 Nahkay gəɖákani ga ndam *maɲgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gayanɲ ndahanɲ ndam *Sedɔseyenɲ ni tizirey ndam *asak ga Yezu ni, tɛzumkia ɓaruv ka tay a dal-dal, tɛɖəm si tɛgri zlam ana tay kwa.

18 Eslini tɛgəs ndam asak ga Yezu ni mək tɛbiyu tay a danɲay vu kè eri ge mis dek.

19 Mələvad àra ègikia ka tay a ahay ga danɲay ni ba ti, *məslər ge Melefit àzləkaba mahay ga danɲay na dek, àbaya ndam asak ga Yezu na, mək àhi ana tay :

20 « Dəgum a dalaka ga *ahay gəɖákani ge Melefit ni vu, kəhumi pakama ga sifa mɔweni ni dek ana mis. »

21 Nday nakəɲ tɛgəsikia ma gayanɲ ya àhi ana tay na. Dɔ ge miledɔ tɔru a dalaka ga ahay gəɖákani ni vu, tənɲəki ka macahi zlam ana mis.

Nday tɛbu tɛcahi zlam ana mis ti gəɖákani ga ndam *maɲgalabakabu mis akaba Melefit ni tɲɲia ka məlanɲ magray seriya na akaba ndam gayanɲ a. Tàra tɲɲia ti tɛzalakabu gəɖákani ga ndam *Izireyel ga magray seriya. Nahkay tɛslərɔru mis ga moru məhəlbiyu ndam asak ga Yezu ya tɛbiyu tay a danɲay vu ni.

22 Nday nakəɲ tɔru tɲɲɔa a ahay ga danɲay ni va ti tɛdiviyu ahàr ana tay ndo. Nahkay tɛsləkabiya, tənɲəhadɪ ma gani ana ndam ge seriya ni.

23 Təhi ana tay ahkado : « Mòru mɲɲɔa ti mədi ahàr ana mahay ga danɲay ni dek məzləkvani lala, ndam majəgay mahay ni dek nday jika jika kà

mahay ni. Ay ka ya ti mərə məzləkəba mahay na ti mədiviyu ahər ana maslaᅇa ndo. »

²⁴ Bay ga ndam məjəgay ahay gədəkani ge Melefit ni akaba gədəkani ga ndam məᅇaləbakabu mis akaba Melefit ni tərə ticia ma na nahkay ti təsər ere ye ti tagray ni do. Tədəm ahkado : « Nihi ti məᅇ ga mam àgravu ni mam ? »

²⁵ Nday təbu təzlapay nahkay ti maslaᅇa nahaᅇ ènjiki tay, àhi ana tay ahkado : « Cəm day ! Ndam ya ti kəbumiyu tay a daᅇgay vu ni təbiyu təcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gədəkani ge Melefit ni bu. »

²⁶ Bay ga ndam məjəgay ahay ge Melefit ni àra ècia ma na nahkay ti təsləka akaba ndam gayəᅇ a ga məgəsbiyu ndam asak ni. Tòru təgəs tay ti àna nᅇda do, adəba aᅇgwaz àwərfəᅇa tay kə mis na ; tədəm : « Bi mis ni etizligi leli àna akur. »

²⁷ Tərə təgəsbiya tay a ti təbəhad tay kə meleher ga ndam magray seriya ni, mək gədəkani ga ndam məᅇaləbakabu mis akaba Melefit ni àləgi ana tay,

²⁸ àhi ana tay ahkado : « Məhia ana kəli a kəcahumi zlam ana mis àna slimi ga zal nani ba simiteni ti, ay nihi ti lekələm kəcahumia ma na ana ndam Zeruzalem a dek. Nahkay ti kawayum mis tədəm məkad naᅇ ti leli zla do aw ! »

²⁹ Eslini Piyer akaba ndam asak ndahaᅇ ni təhəᅇgarfəᅇ, tədəm : « Ahər adəm ticiiki ma ana Melefit mətama ya ticiiki ma ana mis na.

³⁰ Melefit ga ata bəᅇ ga bəᅇ geli ni àhəᅇgaraba Yezu e kisim ba, naᅇ ya ti lekələm kəkadum naᅇ àna *madarfəᅇ naᅇ kə təndal ni.

³¹ Àra àhəᅇgaraba naᅇ a ti àzoru naᅇ agavəla,

əfəkad naŋ kà ahar ga dəf gayan ka məlan ga gəđakani ni. Melefit àgray ti Yezu nakəŋ mîgi Bay ge mis dek akaba Bay mahəŋgay mis dek. Awayay ti ndam Izireyel tâmbatkaba majalay ahàr gatay a ti màmbarfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay azuhva Yezu a.

³² Leli məsəra zlam gani nday nani àgrava eđedīŋ a, magray sedi gani tata. *Məsuf Njəlatani agray sedi gani daya, Melefit àvia Məsuf gani nana ana ndam ya təgəsiki ma na. »

³³ Ndam magray seriya ni tàra ticia ma ga ndam asak ga Yezu na ti, təzumkia bəruv ka tay a dal-dal, tawayay mabazl tay.

³⁴ Ay ti zal Feriziyəŋ nahan əvu e kidīŋ gatay bu slimi gani Gemeliyel, naŋ bay məsər Wakita ge Melefit. Mis dek təgəs ma gayan. Eslini naŋ nakəŋ əcikaba jik e kidīŋ ga ndam magray seriya ni ba, əđəm təhəliyu ndam asak ni e mite vu day.

³⁵ Tàra təhəliya tay a ti naŋ nakəŋ àhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam Izireyel, dəgəzlumki ahàr lala ka zlam ya ti mara məgrumi ana ndam nday nani ni.

³⁶ Nəđəm nahkay ti adaba àpəsa vi a bal Tewdas àhəraya əđəm naŋ gəđakani. Nahkay mis àgray diŋ diŋ fad tədəba naŋ a. Ay tàra təkadə naŋ a ti ndam gayan ya tədəbay naŋ ni dek tèdeva, pakama gani àndav nahkay.

³⁷ Kələŋ gayan ka sarta ga macal mis nahəma, Zədas zal Gelili ni àhəraya, àhəla mis a dal-dal tədəba naŋ a. Naŋ day tàra təkadə naŋ a ti ndam ya tədəbay naŋ ni dek tèdeva.

³⁸ Nihi ti nəhi ana kəli nahəma, kideymi slimi ana ndam nday nani va ba, mbrəŋum tay təsləka. Tigi

ti ere ye ti tawayay ni akaba tagray ni tawi ge mis hihirikenî nahama, emebesvu ka ahâr gayañ.

³⁹ Ay tigi ti tawi ni tawi ge Melefit nahama, ekislumki mebeskabana koksah. Kàtəkarum mebeskabana ba, do ni ti bi akəkadumfəŋva ti kè Melefit. »

Àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakəŋ təgəskabá pakama gayañ na.

⁴⁰ Nahkay təzaliyu ndam asak ni a ahay vu keti, təzləb tay mək tələgi ana tay, təhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu va ba. » Kələŋ gani təmbrəŋ tay, ti təsləka.

⁴¹ Nahkay ndam asak nakəŋ təsləka àna məmərana. Tədəm Melefit àvi divi gani ana tay ti təcakay daliya azuhva slimi ga Yezu ti adafaki ti nday təbəlafəŋa kè Melefit a.

⁴² Nahkay kəlavad nday nakəŋ təbu təcəhi zlam ana mis a dalaka ga ahay gəɗakani ge Melefit ni bu akaba a ahay ge mis bu. Təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, tədəm Krist *Bay gəɗakani ya amara ni ti Yezu.

6

Tədaba mis adəskəla ga məjənaki ndam asak ga Yezu a

¹ Nahkay ndam madəbay divi ga Yezu təsagakivu. Ka sarta gani nani ti nday ya ti tədəm ma Gres ni təcivu akaba nday ya ti tədəm ma *Hebri ni do. Ndam ya tədəm ma Gres ni tədəm ka ya ti kəlavad tidi zlam ana wál madakway ni ti tàmənjələŋ ka wál madakway gatay do.

² Ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni tàra tìcia ma gatay na ti təzalakabu ndam madəbay divi

ga Yezu ni dek, mæk t̄ahi ana tay ahkado : « Tamal leli ndam asak ni m̄embr̄əŋa m̄əɗəm ma ge Melefit a, midi zlam ana mis ti, àb̄əlay do.

³ Nihi nah̄əma, b̄əza ga m̄əŋ geli ni, dumaba zawal ad̄əsk̄əla e kid̄iŋ gek̄uli ba. Ah̄ar àɗəm nday nani ti mis t̄əs̄əra tay a nday mis sulumani, *M̄əsuf ge Melefit àniviyu ana tay dal-dal, t̄əs̄əra majalay ah̄ar sulumana. Ak̄ədumaba tay a nah̄əma, am̄əvi t̄əwi ge midi zlam ana mis ana tay.

⁴ Nahkay leli ti ni amazay sarta geli dek ga mah̄əŋgalay Melefit akaba ga m̄əhi ma gayan̄ ana mis. »

⁵ Ndam m̄əf̄əki ah̄ar ka Yezu ni t̄ara t̄icia ma gatay na ti t̄əḡəskabá. Nahkay t̄ədaba Etiyēŋ a ; naŋ àf̄əkia ah̄ar ka Yezu a dal-dal akaba *M̄əsuf Nj̄əlatani àniviyu dal-dal daya. T̄ədaba Filip, Prokwar, Nikanor, Timōŋ, Parmenas akaba Nikolas a. Nikolas ti t̄iwi naŋ a Antiyos ; ègi zal Z̄əde migeni.

⁶ T̄ədaba tay a nah̄əma, t̄əh̄əbiyu tay afa ga ndam asak ni. Ndam asak ni t̄əh̄əŋgali Melefit ana tay, mæk t̄əb̄əki *ahar ka tay ti Melefit m̄əgri sulum gayan̄ ana tay.

⁷ Ka sarta nani mis kay t̄əḡəskabá pakama ge Melefit ya àɗəmki ka Yezu na, nahkay ndam Zeruzalem ya tad̄əbay divi ga Yezu ni t̄əsagakiva dal-dal. Ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dal-dal t̄əḡəskabá ga m̄əf̄əki ah̄ar ka Yezu a daya.

Ḡəɗákani ga ndam Z̄əde t̄əḡəs Etiyēŋ

⁸ Etiyēŋ ti Melefit àgria sulum gayan̄ a, àvia nj̄əɗa dal-dal. Nahkay agray ere ye ti mis t̄ipi ɗay-ɗay ndo ni àna nj̄əɗa dal-dal, agri ejep ana mis.

9 Etiyeŋ naŋ àbu agray nahkay ti mis ndahaŋ tàcələŋ ma. Nday gani nani ti ndam ga ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ya təzalay « Ahay ga ndam ya təhəlaya tay e evidi ba ni. » Nday gani ndam ga kəsa Sireŋ akaba ga kəsa Eleksendri akaba ndam ga haɗ Silisi akaba ga haɗ Azi : təbu tagray gejewi akaba Etiyeŋ.

10 Təbu tagray gejewi ti Etiyeŋ àwəlkia tay ka ma adaba àtama tay àna majalay ahàr sulumani ya *Məsuf Njəlatani àvi na.

11 Àra àwəlkia tay ka ma ti nday nakəŋ təsəkum mis ndahaŋ ti təɗəm : « Leli mïcifiŋa naŋ àbu endivi Məwiz akaba endivi Melefit. »

12 Nahkay ndam ezir ge Etiyeŋ nakəŋ təbikivu estena ana ndam Zerəzalem akaba gəɗákani gatay akaba ndam *məsar Wakita ge Melefit ni mək tədəgaki ke Etiyeŋ nakəŋ cip, təzoru naŋ kè meleher ga gəɗákani ya tagray seriya ni.

13 Təhəl ndam ndahaŋ ga masəkadki malfada daya. Ndam malfada ni təɗəm ahkado : « Maslaŋa hini ti naŋ àbu adəmki ma magədavani ka *ahay njəlatani ge Melefit ni akaba ke *Divi gayan ya Məwiz àbəki ni, àmbrəŋ do.

14 Leli mïcifiŋa àɗəm ahkado Yezu zal Nazaret ni ara embedkaba ahay gəɗákani ge Melefit na, ara ambatkaba Divi ya Məwiz àɗəfiki ana leli na daya. »

15 Eslini ndam ya təvu manjəhadani a ahay ge seriya ni bu ni ɗək taməŋjaləŋ ke Etiyeŋ nakəŋ ndekwa ndekwa. Tipi ti meleher gayan ni ègia akada meleher ga *məslər ge Melefit a.

7

Pakama ge Etiyeŋ ya àdám kè meleher ga ndam magrafəŋa seriya ni

¹ Eslini gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma kè Etiyeŋ a, àhi ahkado : « Ma ya ti mis təɖəmkuk ni ti jiri edeɖiŋ aw ? »

² Etiyeŋ nakəŋ àhəŋgarfəŋ, àdám : « Ata baba akaba bəza ga mmawa goro ni, bumu slimi day. Melefit naŋ ya ti leli dek məbu mazləbay ni àŋgazlivu ana bəŋ ga bəŋ geli Abraham. Àŋgazlivu ti ka ya ti naŋ ka haɖ Mezopotami, òru àŋjəhaɖ ka haɖ Haraŋ faŋ ndo ni.

³ Àhi : “Mbərɓu haɖ gayak akaba ndam gayak, ru ka haɖ ya ti anəɖəfukki ni.” *

⁴ Nahkay Abraham nakəŋ àsləka ka haɖ ga ndam Selde a, òru àŋjəhaɖ ka haɖ Haraŋ. Bəŋ ga Abraham àmət eslini. Bəŋani àra àməta ti Melefit àhi ana Abraham māsłəka a Haraŋ a, m̄ara m̄àŋjəhaɖ ka haɖ hini ya lekələm kəkumki ni.

⁵ Abraham àra ènjia ka haɖ hina ti Melefit àsi haɖ ndo. Ku məlaŋ gəzɪt ga micikiani tekeɖi àsi ndo. Ku nahkay nəŋgu ni, àhi : “Anəvuk haɖ ni dek, kəməta day haɖ ni emigi ga bəza huɖ gayak.” † Ay ka ya ti Melefit àhi ma nani ana Abraham ni ti, Abraham èwi wur faŋ ndo.

⁶ Pakama ge Melefit ya àhi ni naŋ hi, àhi : “Bəza huɖ gayak atorɓu tanjəhaɖ ka haɖ ge mis ndahaŋ ; etinjua eslina ti etigi evidi, atəgri daliya ana tay vi diŋ diŋ faɖ.

---

* 7:3 Mənjəkiani 12.1. † 7:5 Mənjəkiani 17.8 ; 48.4.

7 Ay ti anatra6 ndam ya ti bəza hudʹ gayak atəgri evidi ana tay ni. Kələŋ gani bəza hudʹ gayak ni atasləka ka had nana, mək atazləbay nu ka mələŋ hini.” †

8 Melefit àra àhia pakama na ana Abraham a nahkay nahəma, àwəlkabu pakama gayanʹ akaba ga Abraham àna *mekeley kədi. Abraham àra èwia Izak a, wur ni àgra vad a azlalahkər nahəma èkeli kədi. Nahkay day Izak àra èweya Zekəp a ti èkeli kədi. Zekəp day àra èweya ata bəŋ ga jiba geli kru mahar cəeni na ti èkeli kədi ana tay.

9 « Kələŋ gani ata bəŋ ga jiba geli ni tàgrafəŋa solu kà wur ga mənʹ gatay Zəzef a. Nahkay təsəkumioru nanʹ ana ndam ndahanʹ, mək ndam nday nani tòru àna nanʹ ka had Ezip. Ay ti Melefit nanʹ àbu akaba nanʹ ;

10 àzaba nanʹ a hudʹ ga daliya gayanʹ ya àgray ni ba dek. Melefit àvia majalay ahər sulumana daya, nahkay ti ègia awələwa ga *Faronʹ bay ge Ezip na. Nahkay bay Faronʹ nakəŋ àfiyu nanʹ bay məgur hadʹ gayanʹ ni dek akaba hudʹ ahay gayanʹ ni dek.

11 Eslini ləwir àdaya ka had Ezip a dek akaba ka had Kananʹ a. Ləwir àra àdaya nahkay ti, mis tàgra daliya dal-dal ; ata bəŋ ga jiba geli ya ka had Kananʹ ni tənʹgət zlam məzumani va do.

12 Zekəp àra ècia *alkama àbu ka had Ezip nahəma, àsləroru bəza gayanʹ ata bəŋ ga bəŋ geli ga məsəkumbiyu alkama.

13 Ka ya ti àsləroru tay ye cə nahəma, Zəzef àdəfi vu gayanʹ ana bəza ga mənʹani ni. Nahkay Faronʹ àra àsəra jiba ge Zəzef a.

† 7:7 Mənjay Mənjəkiani 15.13-14 ; Mahərana 3.12.

14 Eslini Zuzef àslàroru mis ti tâzibiya bəŋani Zekup akaba ndam gayan a. Nday dekeni kru kru adəskəla mahar zlam.

15 Nahkay Zekup nakəŋ òru ka had Ezip mək àmət eslini. Ata bəŋ ga jiba geli day təmət eslini.

16 Tàra təməta ti təhəlbīyu kisim gatay e Sihem mək təbiyu e mindiviŋ ga Abraham ni vu. Mindiviŋ nani ti Abraham asəkumfəŋa kà bəza ga Hamor e Sihem àna gru a.

17 « Yaw sarta ya Melefit agray ere ye ti àhi ana Abraham amagra y ni enjia wudak nahəma, ndam *Izireyel ni təsagakiva, tigia nday kay ka had Ezip a.

18 Ka sarta gani nani ti təfiya bay nahan ka had Ezip a. Bay nani ti àsər Zuzef ndo. §

19 Nahkay nan nakəŋ àgosay ata bəŋ ga bəŋ geli, àgria daliya ana tay a, àhi ana tay si tâboru bəza gatay ya ka ahar ni təmət.

20 Ka sarta gani nani tūweya Mūwiz a, nan ti Melefit àwaya nan a dal-dal. Ànjəhad kiyi mahkər a magam afa ga ata bəŋani.

21 Kələŋ gani tizligoru nan. Tàra tizligoya nan a ti wur dahalay wur ga Faron bay ga had Ezip àdi ahàr mək àzay nan, àgal nan akada wur ga hud gayan.

22 Nahkay ti təcāhi məsər zlam ga ndam Ezip ni dek. Pakama gayan ya adəm ni dek mis təgəskabu, tawi gayan ya agray ni day àbəlafəŋ kè mis.

23 « Àra àgra vi a kru kru fad nahəma, àdəm : “Nakoru nəmənjiyu bəza ga mmawa goro ndam Izireyel kwa.”

24 Àra ènjia ti èpi zal Ezip nahan agri daliya àna zal Izireyel. Eslini nan nakəŋ èmbikivu ka maslanja ya ti təgri daliya ni mək àkad zal Ezip ni ka duwa gani.

25 Àgray nahkay ti awayay ti adəfiki ana bəza ga məŋani ni ti təsər Melefit amahəŋgay tay ti àna nan, ay ti nday gani təsər iki ndo.

26 Hajəŋ gani nahəma, Məwiz nakəŋ àdi ahàr ana ndam Izireyel ndahan cə, təbu takadvu ; nan nakəŋ awayay aŋgalabakabu tay. Àhi ana tay : “Ndam goro ni, lekulum kà məŋ gekuli ti, kihirəmvu ti kamam ?”

27 Ay nan ya ti agri daliya ana nan nahan ni àhi ana Məwiz ahkado : “Way əfiyu kur bay magrafəŋa seriya kè leli a way ?”

28 Kawayay kəkad nu akada ya kəkad zal Ezip nahan eweni ni aw ?” *

29 Məwiz àra ècia ma nana nahəma, àcuhway ka had Ezip, òru ka had Madiyan, ànjəhad eslini. Nan àbu eslini, àra àda wal a ti, ewifinja bəza zawalana cə.

30 « Àra àgra vi kru kru fad ka ahàr gana nahəma, òru a hud gili vu kà həma *Sinayi. Eslini ti *məslər ge Melefit àŋgazlivu a hud ga aku ya agəs məŋgəhaf ni bu. †

31 Məwiz nakəŋ àra èpia ti àgria ejep a, nahkay awayay ahədakfəŋoru ti mîpi lala. Nan àbu ahədakfəŋoru ti èci dəŋgu ga Bay geli, ahi ahkado

32 “Nu ti Melefit ga ata buk Abraham, Izak akaba Zekup.” ‡ Məwiz àra ècia ma na ti aŋgwaz àwəra nan

---

* 7:28 Mahərana 2.14. † 7:30 Məŋjay Mahərana 3.2. ‡ 7:32 Mahərana 3.6.

a dal-dal, àgəgəra, mamənjələnjani nakəŋ tekefi èsliki ndo huya.

³³ Eslini Bay geli àhi ma keti, àhi ahkado : “Hələba kimaka gayak a asak ba, adaba mələŋ ya kicikvù ni ti mələŋ *njələtani.

³⁴ Nipia lala ahəmamam təgri daliya ana ndam goro ka had Ezip na, nìcia tuway gatay a : nahkay nàra ti ga mahəŋgaya tay a. Nihi nak ti ru, nəsləroru kur ka had Ezip.” §

³⁵ « Məwiz ti naŋ ya ti ndam Izireyel tàwayay naŋ ndo, təhi ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəŋa seriya kè leli a way ?” * ni. Ay naŋ ti Melefit àslərikaboru naŋ ana tay ti mîgi bay gatay, mîgi bay məhələba tay e evidi ba daya. Melefit àslərikaboru Məwiz ana tay nahkay ti, àhi ma gani ti məslər ge Melefit ya àŋgazlivu a huđ ga məŋgəhaf ni bu ni.

³⁶ Bay ya ti àhələba ndam Izireyel ka had Ezip a ni ti nani Məwiz. Àhələba tay a ti àna magray zlam magray ejep ya mis tipi day-day ndo ni kay : àgray ka had Ezip, kà Dəluv Ndizeni, akaba ka ya ti nday a huđ gili bu vi kru kru fađani ni.

³⁷ Bay ya ti àhi ana ndam Izireyel : “Melefit aməsləribiyu wur ga məŋ gekəli nahaŋ ana kəli ga mahəŋgaray pakama ge Melefit akada goro ni” † ti Məwiz gani.

³⁸ Ka ya ti ndam Izireyel təcakalavu a huđ gili bu ni ti, bay ya ti èci ma ga məslər ge Melefit kà həma Sinayi mək àhəŋgri ana ata bəŋ geli ni ti Məwiz gani. Bay ya ti Melefit àhi pakama ya avi sifa ana

---

§ 7:34 Mahərana 3.5, 7, 8, 10. * 7:35 Mahərana 2.14. † 7:37 Mimbiki 18.15.

mis ga mähəŋgriani ana leli ni ti naŋ gani.

³⁹ Ay ti ata bəŋ geli ni ticiiki ma ndo, tawayay madəbay naŋ ndo. A majalay ahàr gatay bu ni ti tawayaya maŋgona e Ezip a.

⁴⁰ Tàhi ana *Aroŋ ahkado : “Griaya melefit ndahanə ana leli ga mədi kama ana leli a, adaba Məwiz naŋ ya àhəlababiya leli ka haď Ezip a ni ti, məsər ere ye ti àgrakivu ni do.” ‡

⁴¹ Nahkay nday nakəŋ təvəďaya wur sla mək tislŋi zlam ana wur sla ni, ègia pəra gatay a. Təgri wuməri àna məmərani ana zlam ya nday ndayani təvəďaya àna ahar gatay a ni.

⁴² Tàgra nahkay ti Melefit day àmbrəŋ tay ti təgri pəra ana zlam ya ti a huď melefit bu ni. Ma gani hini àbu məbəkiani a wakita ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit bu nahkay hi :

“Ndam Izireyel, ka ya ti lekəlum kəbum a huď gili
bu vi kru kru faď ni ti,
kislŋəmi zlam akaba kəgrumi sədaga ti, ana nu
aw ?

⁴³ Aha, ana nu do ! Ahay miviceni ya kəsawadum àna naŋ ni ti

ahay ga Molok, § do ni ti goro do.

Kəsawaduma àna pəra gekəli Refeŋ * ya təzavu ata boŋgur na daya.

Pəra nday nani ti kəgrumaya ga mähəŋgrioru ahàr ana haď ana tay a.

---

‡ 7:40 Mahərana 32.1, 23. § 7:43 Molok ti melefit ga ndam Kanaŋ ya ndam Izireyel təhəŋgrioru ahàr a haď ahaslani ni. * 7:43 Refeŋ ti melefit ga ndam Siri ya ndam Izireyel təhəŋgrioru ahàr a haď ahaslani ni.

Gekali ya kègrum nahkay ni ti anagaroru kali drin kama ga Babilon.” †

44 « Ka ya ti ata bəŋ ga bəŋ geli təbu a huɗ gili bu ni ti təsawada àna zlam ge mivicey ahay ge Melefit àna naŋ a. Mazavu ga ahay gani nani ti Melefit àdɛfikia ana Mɛwiz a mək àhi mâgraya akada gayan ya èpi na.

45 Ahay gani nani ti ata bəŋ ga bəŋ geli tàmribu ana bəza gatay ; bəza gatay ni day tàra àna naŋ ka haɗ hina, Zezawi àdi kama ana tay. Tàra tɪnjia ti Melefit àgariaba ndam ga haɗ hina ana tay a, mək nday nakəŋ tənjàhad. Nahkay nday təbu àna ahay ge Melefit *miviceni ni duk àbivoru ana sarta ge Devit.

46 Devit ti Melefit àwaya naŋ a dal-dal, nahkay èhindifiŋa divi kè Melefit ga maslamali mələŋ *njàlatani ana bəza huɗ ge Zekup a.

47 Ay maslaŋa ya ti àra àləm ahay ge Melefit ni ti Salomon.

48 Ku tamal àləma nahkay nəŋgu ni, Bay Melefit agavəla drin, ànjəhadvù a ahay ya mis tələmi ni bu do. Nahkay zla nahəma maslaŋa nahan àbu, àhəŋgaray pakama ge Melefit, àdəm :

49 “Bay Melefit àdəm : Mələŋ manjàhad goro ti huɗ melefit,

mələŋ məbəki asak goro ti ni haɗ.

Ahay weley lekələm kisləmki mələmuana ana nu a ni weley ?

Mələŋ goro ya ananjəhad, nəpəsaba ni ti weley ?

50 Bay ya àgraya zlam nana dək ni ti nu nuani àna ahar goro do aw ?” ‡ »

† 7:43 Amos 5.25-27. ‡ 7:50 Izayi 66.1-2.

51 Etiyen àhi ana tay keti : « Lekulùm ti kicùm slimi do eɛɛɛɛɛɛ ! Lekulùm ti məbərɔv gekɔli magədavani, slimi gekɔli məzləkvanı ; lekulùm akada ndam ya təkeli kɛɛɛɛ ana tay ndo ni ! Lekulùm akada ga ata bəŋ ga bəŋ gekɔli ni, kekileŋa kəgəsumkabu pakama ga *Məsuf Njəlatani ni do !

52 Bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ti ata bəŋ ga bəŋ gekɔli təgri daliya ndo ni ti weley ? Nday gani təbazla ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya təɔəm Bay ge Jiri amara ni. Bay ge Jiri nakəŋ əra ɛnɟia ti kəsəkumoya naŋ a mək kəkaduma naŋ a.

53 Lekulùm ti məslər ge Melefit təɔəfikia *Divi ge Melefit na ana kɔli a, ay ti kəbumi slimi ana Divi gani do. »

Takaɔ Etiyen əna mizligi naŋ əna akur

54 Ndam magray seriya ni tərə ticia ma ge Etiyen na ti təzumki bərɔv dal-dal, təhəpəɔ ahar tasl tasl.

55 Ay Etiyen ti *Məsuf Njəlatani ɛsliva a vu va dal-dal, əmənɟorɔ e melefit vu, ɛpi məlaŋ masladani ge Melefit akaba Yezu naŋ jika kə ahar ga ɔaf ge Melefit.

56 Əra ɛpia ti əɔəm ahkado : « Cɔm day, nəbu nipi huɔ melefit məzləkɔvabana, nipi *Wur ge Mis naŋ jika kə ahar ga ɔaf ge Melefit daya. »

57 Ge Etiyen ya naŋ əbu azlapay nahkay ni ti nday nakəŋ təzlah kay kay, təbəviyu ahar e slimi vu der der, mək nday ɔək təɔəgaki ka ahar bəlaŋ,

58 təgəs naŋ, təzaba naŋ a kəsə ba cak. Tərə təsləkafəŋa əna naŋ kə kəsə na nahkay ti tawayay tizligi naŋ əna akur ga makaɔ naŋ. Ndam sedi ya tici pakama gayan ni təhəlkaba məgudi gatay na,

tàbèhadfəŋ kà wur dagwa nahanj slimi gani Sol ti mājəgaki. Mək tizligi Etiyeŋ nakəŋ.

⁵⁹ Ka ya ti tizligi Etiyeŋ ni ti Etiyeŋ àhəŋgalay Yezu, àdəm : « Bay goro Yezu, za sifa goro a. »

⁶⁰ Kələŋ gani àbèhad mirdim grik, àzlah kay kay, àdəm : « Bay goro, kəwəl tay àna seriya àki ka zlam magudarani hini ya təgru ni ba. » Àra àdəma ma na nahkay ti àmət huya.

8

¹ Tàkad Etiyeŋ ti, Sol àwaya daya.

Təgri daliya ana ndam məfəki ahàr ka Yezu

Ka fat gani nani ti tənjàki ka məgri daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Zerəzalem ni huya. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek tèdevu tòru a kəsa ci6-ci6eni vu ka had *Zude akaba ka had Samari. Nday ya tàsləka ndo ni ti si ndam *asak ga Yezu cilij.

² Ndam ndahanj ya ti təhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ni tili Etiyeŋ, titəwi naŋ dal-dal.

³ Sol ti àgria daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu a ; àsawaday kà mahay kà mahay, àgəs zawal akaba wál, àbiyu tay a danjay vu.

⁴ Nday ya ti tèdevu ni tédəmoru *Ma Məweni Sulumani kà kəsa kà kəsa.

Təwi ge Filip ya àgray a Samari ni

⁵ Ka sarta gani nani Filip òru a kəsa gədəkani vu ka had Samari, àhioru ma ge *Krist ana mis ye eslini ni.

⁶ Nday nani dek ma gatay bəlanj, təbi slimi lala ana ma ge Filip ya àhi ana tay ni, adaba ticia

pakama gayan a, tɔpia zlam ya ti àgray, mis tɔpi day-day ndo na daya.

⁷ Àna zlam nday nani ya àgray ni ti seteni tɔslɛkiaba ana mis a dal-dal, tɔzlah kay kay. Ndam dɛra akaba ndam jɔgwer tɔgia sɛnduɔ-sɛnduɔbana daya.

⁸ Eslini ndam ga kɛsa nani tɔmɛrva dal-dal.

⁹ Maslanɔ nahan ɔbu a kɛsa nani bu, slimi gayan Simu, nan zal maharam, agri ejep ana ndam ga had *Samari dek. Àzay ahàr gayan awayay mis dek tɔdɛm nan gɛdɛkani.

¹⁰ Mis ni dek, ku bɛza, ku mis gɛdɛkani tɔciiki ma. Tɔdɛm : « Maslanɔ hini ti njɛda ge Melefit àfɛn. Njɛda gani nani ti tɔdɛm “Gɛdɛkani.” »

¹¹ Mis ni tɔciiki ma dal-dal, adɛba ɔpɛsa nan ɔbu agri ejep ana tay àna maharam gayan ni.

¹² Ay ka ya ti Filip àhia *Ma Mɛweni Sulumani àki ka *Mɛgur ge Melefit akaba ka Yezu Krist ana tay a nahɛma, zawal akaba wál ni tɛgɛskabá ma ge Filip na, mɛk *tɔbaray tay.

¹³ Simu nakɛn tekeɔ àgɛskabá ma gana, tɔbara nan a. Kɛlɛn gani ànjɛhad akaba Filip. Eslini Filip nan ɔbu agray zlam gɛdɛkani gɛdɛkani ya mis tɔpi day-day ndo ni. Simu nakɛn àra ɛpia ti àgria ejep a dal-dal.

¹⁴ Ndam asak ga Yezu ya a Zerɛzalem ni tàra tɔcia ndam *Samari tɛgɛskabá ma ge Melefit a ti, tɔslɛribiyu ata Piyer nday ata Zeɛn ana ndam Samari ni.

¹⁵ Ata Piyer nday ata Zeɛn tàra tinjia ti tàhɛngalay Melefit ti mɛvi *Mɛsuf Njɛlatani ana ndam Samari ya tɛgɛskabá pakama ge Melefit a ni.

16 Tàgray nahkay ti adaba ku mis bəlan e kidin gatay bu Məsuf Njəlatani àhərkiaya àhuriviyu fañ ndo. *Təbaray tay ti àna slimi ga Bay geli Yezu cilin.

17 Nahkay ata Piyer nday ata Zeñ təbəki *ahar ka tay, mək Məsuf Njəlatani àhuriviyu ana tay.

18 Simu nakəñ àra èpia Məsuf Njəlatani ahuriviyu ana ndam məfəki ahər ka Yezu ka ya ti ndam asak ga Yezu təbəki ahər ka tay ni ti, awayay avi sinqu ana ata Piyer nday ata Zeñ.

19 Àhi ana tay ahkado : « Vumu njəda ti ka ya ti nəbəki *ahar ke mis ni ti Məsuf Njəlatani məhuriviyu ana tay. »

20 Ay ti Piyer àhi ahkado : « Ahər àdəm sinqu gayak ni mîjjia, nak nakani day kîjjia, adaba kəhi ana ahər ere ye ti Melefit avi ana mis ni ti mis asəkum tata.

21 Nak kəkibu ke təwi geli ya magray ni bi, ma gayak àkibu bi, adaba majalay ahər gayak magədavani kè eri ge Melefit.

22 Mbatkaba majalay ahər gayak magədavani na, həngalay Bay geli. Nahkay ti bi Melefit aməmbərfuka zlam ya kəgudar a majalay ahər gayak bu na.

23 Nəsəra nihi ti məbəruf gayak magədavani kè eri ge Melefit, nahkay kīgia evidi ga zlam magudarana. »

24 Eslini Simu nakəñ àhəngrifəñ, àhi ana tay ahkado : « Lekələm lekələmeni həngalumu Bay geli ti ere ye ti kəhumu ni àgrakuvu ba simiteni ti ! »

25 Ata Piyer ata Zeñ təra təgrakia sedi ka Yezu a akaba təhia pakama ga Bay geli ana mis a nahəma, təngoru a Zerəzalem. Ka ya ti nday təbu takoru e

divi bu ni ti tɔhia Ma Mɔwɛni Sulumana ana mis a kɔsa ndahaŋ ba kay ka had *Samari a.

Ata Filip nday ata zal Etiyɔpi nahaŋ

²⁶ Mɛslɛr ga Bay geli aŋgazlivu ana Filip, àhi ahkado : « Ru gwar ka Mboku, ke divi ya ti aslɛkabiya a Zerɔzalem a, andoru ahàr a Gaza, mis tɔki tɔsawadaki bi ni. »

²⁷⁻²⁸ Filip nakəŋ ècik, àslɛka hɔya. Naŋ ka ahàr divi nahəma, èpi zal nahaŋ manjəhadani digɔsa e seret bu, ejenjey wakita ge Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Naŋ gani òru a Zerɔzalem ga mazləbay Melefit, nihi naŋ àbu aslɛkabiya ara a magam a. Zal nani ti zal Etiyɔpi, naŋ madaslani, naŋ mis gɛdɛkani agri tɔwi ana Kandas bay walani ge Etiyɔpi : naŋ gɛdɛkani ga ndam manjəh elimeni ga bay ni.

²⁹ *Mɛsuf Njəlatani àhi ana Filip ahkado : « Ru kahədɛkfəŋiyu ke seret ni lala. »

³⁰ Eslini Filip nakəŋ àcuhworu. Òru ènjɔa nahəma, èci zal Etiyɔpi ni naŋ àbu ejenjey wakita ge Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni. Àhi ahkado : « Ere ye ti kejenjey ni ti nak kàbu kiciaba ma gana waw ? »

³¹ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Tamal maslaŋa àdɛfuaba ndo ni ti nìciaba ahəmamam ? » Mək àhi : « Cəlkuvaya ga manjəhadfu kà gəvay a. »

³² Ka mələŋ ya ejenjey ni Izayi àdɛm nahkay hi : « Naŋ ti àhəlkaba ma ndo, akada ga təmbak ya təzoru ka mələŋ misliŋ zlam ni, akada ga wur təmbak ya tekəlkia eŋgɛc a ti ètɔwi do ni.

33 Nañ gani tàhəngoraya nañ a hađ a, təgri seriya ge jiri ndo simiteni.

Way amacali slimi mba way ?

Adaba tàkađa nañ a, nañ àbi ka hađ va bi ni.* »

34 Gəđakani nakəñ àhi ana Filip ahkado : « Nahəngalay kur kam-kam, hu : bay mahəngaray pakama ge Melefit azlapaki ahalay ti ka way nani way ? Azlapaki ti àki ka nañ nañani tək, ka maslaña nahañ aw ? »

35 Eslini Filip àhi ma, àđəfiaba *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu a, ànjiki ka pakama ya nañ àbu ejeñgey ni. 36 Nday təbu takoru nahkay ti tədi ahàr ana yam gwəngur a. Eslini nañ gəđakani nakəñ àhi ana Filip ahkado : « Yam nihi. Mam acafəña nu ga *məbaray nu a mam ? » [

37 Filip àhi ahkado : « Tamal kəfəkia ahàr gayak dek ka Yezu a ti tabaray kur tata. » Nañ nakəñ àhəngrifəñ, àhi : « Nəfəkia ahàr ka Yezu *Krist a, nañ Wur ge Melefit. »]

38 Àhi ana bay ya agaray seret ni mîcika. Àra ècika àna seret na ti ata Filip nday ata nañ gəđakani nakəñ tàhəraya təhuriyu a yam ni vu, mək Filip àbaray nañ.

39 Tàra tàhəraya a yam ni ba nahəma, Məsuf ga Bay geli àzafəña Filip a. Nahkay nañ gəđakani ni èpi nañ va do, àsləka zlam gayanə àna məmərana.

40 Filip àsərki ti nañ a Azot. Àru a Sezare ; nañ àbu akoru ti àhioru Ma Məweni Sulumani ni ana mis kà kəsa kà kəsa dek duk a Sezare.

---

* 8:33 Izayi 53.7-8.

9

Sol ambatkaba majalay ahàr a, afàki ahàr ka Yezu

(Tawi 22.6-16 ; 26.12-18)

¹ Ka sarta gani nani nahàma, Sol nañ àbu awayay agri daliya ana ndam maɗɗabay divi ga Bay geli, awayay abazl tay. Nahkay òru afa ga gəɗakani ga ndam *maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni,

² Èhindifiɗa wakita ga medekiani ka gəɗakani ga ahay gərgərani a Damas ya tahəɗgalavù Melefit ni. Wakita nday nani ti tavia divi ga məgəs ndam maɗɗabay divi ga Bay geli a. Ku adi ahàr ana zawal ahkay do ni ana wál, ba agəs tay, awəl tay, ahəlbiyu tay a Zeruzalem.

³ Nañ nakəɗ àra àɗgəta wakita nday nana ti àdəvu e divi vu.

Nañ àbu enjiyu a Damas wudak nahàma, eslini maslaɗani àsləkabiya e melefit ba, àhərkiaya huya, àsladay məlanɗ gayanɗ nani.

⁴ Eslini nañ nakəɗ àdəɗ a ga haɗ pəɗa mək èci dəɗgu ga maslaɗa nahanɗ àzalay nañ, àhi : « Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ? »

⁵ Nañ nakəɗ àhi : « Nak way, Bay goro ? » Mək àhəɗgrifəɗ, àhi : « Nu Yezu, nu ya kəgru daliya ni.

⁶ Ay ti cicikaba, huriyu a kəsa vu. Ekinjua eslina ti atəhuk ere ye ti ahàr àdəm kàgray kwa ni. »

⁷ Ndam ya tarakaboru akaba nañ ni tìcik, ma tekeɗi tisliki məɗəmani koksah. Tici dəɗgu cilinɗ, ay ti tìpi maslaɗa gani do.

⁸ Sol nakəɗ ècikaba, àhəlkaba eri a, ay ti èpi divi do. Ndam ya tarakaboru akaba nañ ni təɗafəɗa ahar a, təzoru nañ a Damas.

9 Eslini àgray vad mahkær, divi day èpi ndo, zlam day àzum ndo, yam day èsi ndo.

10 A Damas eslini ti zal nahañ àbu slimi gani Ananiyas, nañ bay maðabay divi ga Yezu. Eslini Bay geli àzalay nañ e kisim mizideni bu : « Ananiyas ! » Ananiyas nakəñ àhəñgrifəñ, àhi : « Awi ! Nu hi, Bay goro ni. »

11 Bay geli àhi ahkado : « Ru weceweci ke divi ya təzalay divi Ndəlabani ni, ru afa ga Zədas. Kìnjəa ti kîhindi zal Tars ya təzalay nañ Sol ni. Nihi ti nañ àbiyu ahəngalay Melefit.

12 Maslaña gani nani ti nədəfikia maslaña nahañ a, slimi gani Ananiyas, ara afa gana mək abəki *ahar ti mîpi divi akaða ya ahaslani ni. »

13 Ananiyas àhəñgrifəñ, àhi : « Bay goro ni, nìcia mis kay təbu təzlapaki àki ka maslaña nani akaba ka zlam gayəñ magədavani ya àgri ana ndam gayak *njəlatani ya təbu a Zerəzalem na.

14 Àra ahalay a ti gədákani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni təvibiya divi ga məgəs ndam ya ti tazləbay kur na dek. »

15 Ay ti Bay geli Yezu àhəñgrifəñ, àhi ahkado : « Nak ru, adaba nəzaba maslaña gana nana, ti məgru tawi : məhioru slimi goro ana mis ga had ndahañ akaba bəbay gatayani ni, məhioru ana ndam *Izireyel daya.

16 Amacakay daliya kay azuhva slimi goro ; nu nuani anədəfiki daliya ya ara agray ni dek. »

17 Nahkay Ananiyas nakəñ òru. Òru ènjəa ti àhuriyu a ahay ni vu, àbəki ahar ka Sol nakəñ mək àhi ahkado : « Sol wur ga mmawa, Bay geli Yezu, nañ ya àngazlukvu ka ahàr divi ka sarta ya kara ni,

àslərbiyu nu. Awayay ti kîpi divi akada ya ahaslani ni, awayay ti *Məsuf Njəlatani mîsləkvu a vu vu daya. »

¹⁸ Naŋ àbu azlapi nahkay ti zlam ndahaŋ akada aləŋ ge kilif təsləkikia ke eri ana Sol nakəŋ a. Eslini èpi divi akada ya ahaslani ni keti. Nahkay ècikaba, mək *təbaray naŋ àna *slimi ga Yezu.

¹⁹ Kələŋ gani àzum zlam, mək njəda gayanə ŋgiva.

Sol àhi ma ga Yezu ana mis

Sol ànjəhadīyu vad 6al a Damas afa ga ndam ya tadəbay divi ga Yezu ni.

²⁰ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti ànjəki ke tawi huya, àhuriya a ahay gərgərani ga ndam *Zude ya *təhəŋgalavù Melefit ni va, àhi ana mis Yezu ti naŋ Wur ge Melefit.

²¹ Ma gayanə ya àdəm ni àgria ejep ana mis ya təbi slimi na dək. Tədəm ahkado : « Naŋ hini ti naŋ ya ti àgri daliya dal-dal ana ndam ya tazləbay Yezu a Zeruzalem ni do aw ? Mara gayanə ahalay a Damas a ti ga məgəs ndam ya tazləbay Yezu ni akaba ga məhəloru tay afa ga gədəkani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do aw ? »

²² Ay ti njəda ga Sol àsagakivoru, àhi ana ndam Zude ya a Damas ni Yezu ti naŋ *Krist *Bay gədəkani ya amara ni. Eslini nday nakəŋ təsər ere ye ti təhəŋgrifəŋ ni do.

²³ Àra àgra vad a 6al ti ndam Zude nakəŋ tàgray sawari gatay, tədəm si tijinə naŋ kwa.

²⁴ Nahkay nday nakəŋ təjəgay naŋ məlafat akaba məlavad kà magudu ga kəsa ni dək, tawayay makad naŋ. Ay ti Sol ècia sawari gatay ya tàgraki na.

25 Ga mɛlavad nahɛma, ndam madɛbay naŋ ni tɛzoru naŋ ka ahàr ga gudu ya evelin kɛsa ni. Tòru tinjua ti tɛfiyu naŋ a alongu vu mɛk tɛfaya naŋ àna ezewed gwar ka dala. Nahkay àslɛka, òru a Zeruzalem.

Ere ye ti agrakivu ka Sol a Zeruzalem ni

26 Òru ènjua a Zeruzalem a ti awayay ahurkiviyyu ka ndam madɛbay divi ga Yezu ni, ay ti nday dek tàgrafɛŋa aŋgwaz a, tɛhi ana ahàr naŋ bay madɛbay divi ga Yezu eɛɛɛɛɛ do.

27 Eslini Barnabas àzoru naŋ afa ga ndam *asak ga Yezu ni. Tòru tinjua ti Barnabas nakɛŋ àŋgɛhadɛ ana tay ahɛmamam Sol èpi Bay geli ka ahàr divi ka ya ti òru a Damas ni, ahɛmamam Bay geli àhi ma ni daya. Àŋgɛhadɛ ana tay keti ahɛmamam Sol àhi ma ana mis vay-vay àna *slimi ga Yezu a Damas ni.

28 Kwa ka sarta gani nani Sol nakɛŋ naŋ àbu akaba tay, asawaday akaba tay a Zeruzalem, àhi ma ge Melefit ana mis vay-vay àna slimi ga Bay geli.

29 Àhi ma gani ana ndam *Zude ya tɛɛɛm ma Gres ni daya, tɛbu tagravu gejewi akaba tay. Nahkay ti nday nani tɛɛɛɛɛ divi ge mijin naŋ.

30 Ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tàra ticia ma na ti tɛzoru naŋ a Sezare ga moroni a Tars, mɛk tɛslɛroru naŋ eslini.

Piyer ahɛŋgaraba Ene a

31 Ka sarta gani nani ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude, ka had *Gelili akaba ka had *Samarini dek ti mis tɛbi tɛgri daliya ana tay va bi. Njɛɛa gatay asagakivu, tɛbu tɛɛɛɛɛ divi ga Bay

geli lala. Nahkay mis ndahan tɔbu tɔhurkiviyu ka tay àna njɔda ga *Məsuf Njɔlatani.

³² Piyer àsawadoru ka had nday nani dek. Ka ya ti nan àbu asawadoru nahama, òru e Lide afa ga ndam njɔlatani ga Yezu ni.

³³ Òru ènjɔa eslina ti àdi ahàr ana zal dɔra nahan slimi gani Ene, nan mandɔhadani ka slalah, vi azlalahkɔr ècik koksah.

³⁴ Piyer nakɔnj àzalay nan, àhi : « Ene, Yezu *Krist ahɔngaraba kur a ; cikaba, slamalakabu slalah gayak ni. » Eslini nan nakɔnj ècikaba cɔkwad hɔya.

³⁵ Ndam ya e Lide ni dek akaba nday ya ka sagdala Saron ni dek tipi nan a ti, tàmbatkaba majalay ahàr gatay a tɔfɔki ahàr ka Bay geli Yezu.

Tabita àmɔta, mɔk Piyer àhɔngaraba nan e kisimba

³⁶ Wal nahan àbu e Zɔpe, adɔbay divi ga Yezu, slimi gani Tabita, àna ma Gres ti « Dorkas, » awayay adɔmvaba « miyek. » Wal nani ti agray tɔwi sulumani dal-dal, ajɔnaki ndam talaga dal-dal daya.

³⁷ Ka ya ti Piyer e Lide nahama, wal ni armɔwɔr àra àgɔsa, mɔk àmɔta àna nan a. Àra àmɔta ti tàbaray nan mɔk tɔfiyu nan a ahay vu ka ahàr ga ahay nahan.

³⁸ Zɔpe ti driɔ driɔ akaba Lide do, nahkay ndam madɔbay divi ga Yezu ya e Zɔpe ni tàra ticia Piyer nan àbu e Lide nahama, tɔslɔrkioru mis cɔ, tɔhi ana tay : « Dɔgum kɔhumi ahkado kam-kam màra afa geli a, àpɔsbiyu ba. »

³⁹ Tàra tɔhɔngria ma na ana Piyer a nahkay ti Piyer nakɔnj àdɔbabiyu tay hɔya. Tàra tɔnjia ti tɔziyu Piyer a ahay ya ka ahàr ga ahay nahan ni

vu. Eslini wál madakway dek tàrafəŋa kà gəvay ge Piyer a titəwi, tədəfikî endəwi akaba azana ga Dorkas ya àləmi ana tay ka sarta ya àmət faŋ ndo ni.

⁴⁰ Eslini Piyer nakəŋ àgaraya mis na dek e mite va, mək àbəhad mirdim, àhəŋgalay Melefit. Àra àhəŋgala Melefit a nahəma, àmbatkiyu ma ke kisim ni, àzalay naŋ àhi : « Tabita, cicikaba. » Nahkay Tabita nakəŋ àhəlkaba eri a. Àra èpia Piyer a ti ànjəhad digəs.

⁴¹ Eslini Piyer àdafəŋa ahar a, wal ni ècikaba. Wal ni àra ècikaba nahəma, Piyer nakəŋ àzalay wál madakway ni akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ni. Tàra tìnjia ti àdəfikî wal ni ana tay naŋ àna sifa.

⁴² Ere ye ti àgravu ni ti, ndam ga kəsa Zəpe dek ticia, nahkay mis kay e kidiŋ gatay bu təfəkia ahàr ka Bay geli a.

⁴³ Piyer nakəŋ ànjəhadıyu, àpəsiyu e Zəpe afa ga bay məwəs ambəl nahaŋ, slimi gani Simu.

10

Piyer akoru afa ga Korney

¹ Zal nahaŋ àbu a Sezare, slimi gani Korney, naŋ zal Rom agur ndam slewja kay, slimi gatay « Slewja Itali. »

² Korney gani naŋ àbu ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, nday akaba ndam ga hud ahay gayəŋ dek tazləbay Melefit. Naŋ àbu avi zlam kay ana ndam *Zude ya talagani ni, ahəŋgalay Melefit kəlavad.

³ A vad nahaŋ agray njemdi mahkər ya ga məlakarawa nahəma, *məslər ge Melefit àhurkiviyu, àŋgazlivu. Àzalay naŋ, àhi : « Korney ! »

4 Korney àra èpia naŋ a ti àgra aŋgwaz a, àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kəhu mam, bay goro ni ? » Məslər ni àhi ahkado : « Melefit ècia ere ye ti kàhəŋgalaləŋ na, èpia ere ye ti kəvi ana ndam talaga na ; nahkay ti kàgəjazlki ahàr ndo.

5 Nihi nahəma, sləroru mis e Zəpe ga mazal-abiyu Simu, naŋ ya təzalay naŋ Piyer ni.

6 Naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga *dəluv gəɖakani ni. »

7 Məslər ge Melefit ya àhi ma ni àra àsləka ti Korney nakəŋ àzalay ndam məgri tawi cu akaba zal slewja gayəŋ nahaŋ : zal slewja nani ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit.

8 Nday nakəŋ tàra tɪŋjia ti àhi ma ga məslər ya àhi ni dək ana tay mək àsləroru tay e Zəpe.

9 Hajəŋ gani təbu takoru, tɪŋjiyu e Zəpe wudak nahəma, Piyer ti ni àcəliyu ka *dalahar ga ahay ni ga mahəŋgalay Melefit. Ka sarta gani nani ti fad tirked-ked,

10 ləwir àwərkaba naŋ a, èhindi zlam məzumani. Ka ya ti təbu tidii zlam nahəma, Melefit aŋgazli zlam nahaŋ.

11 Èpi ti huɖ melefit məzləkɔvabana, araŋa nahaŋ asləkabiya, ara ka had a. Ere gani nani ti akada azana gəɖakani, akada mis təgəsa ma gani fadana.

12 A huɖ ga azana gani nani gəɖakani ni bu nahəma, zlam gərgərani kay təvu : zlam asak fadani dək, zlam a had dək, akaba eɖidiŋ dək təvu.

13 Eslini dəŋgu ga maslaŋa àhəndabiyu, àhi : « Piyer, cikaba, bazl tay ti kàhəpəɖ tay. »

14 Piyer àhəŋgarfəŋ, àɖəm : « Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà

mahəpədana ni akaba zlam ya ti *njəlatani do ni ti day-day nəhəpəɗ ndo. »

¹⁵ Dəngu ga maslaɗa nani àhəndabiyu keti, àhi : « Ere ye ti Melefit àdəm ere gani njəlatani nahəma, nak ti ŋgay ere gani nani njəlatani do ni ti kədəm ba. »

¹⁶ Ere gani nani àgravu sak mahkər, mək kələŋ gani azana ni àsləka, òru e melefit vu.

¹⁷ Eslini Piyer naŋ àbu ajalay ahàr, àsər ere ye ti Melefit awayay ahi àna zlam ya àŋgazlivu ni do. Naŋ àbu ajalay ahàr nahkay ti ndam ya ti Korney àslərbiyu tay ti tihindi ahay ga Simu ni, nihi ti tinjia kà mahay a.

¹⁸ Təzalay kay kay, tihindi, tədəm : « Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ti anjəhad ahalay aw ? »

¹⁹ Piyer ti ni naŋ àbu ajalay ahàr zlam gayan, mək *Məsuf Njəlatani àhi ahkado : « Ci day, mis təvu mahkər e mite bu, tihindi kur.

²⁰ Cikaba, huriyu a ga had ti kəsləkuma akaba tay a. Araɗa àhəluk ahàr ba, adaba àslərbiyu tay ti nu nuani. »

²¹ Nahkay Piyer nakəŋ àhərkiaya ka tay a, àhi ana tay ahkado : « Maslaɗa ya ti kihindəm ni ti nu. Kədəguma ti kamam ? »

²² Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Korney gəɗakani ga ndam slewja ni àslərkuɓbiyu leli. Naŋ ti mis jireni, ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ; ndam Zəde dek tədəm naŋ mis sulumani. Məslər ge Melefit àhi ahkado mazelabiyu kur afa gani ti mici pakama gayak ya akəhi ni. »

²³ Eslini Piyer àhəliyu tay a ahay vu mək təndəhad hundum.

Hajəŋ gani ti Piyer nakəŋ təsləka e Zəpe akaba

tay a. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahan̄ tàsləka akaba tay a daya.

²⁴ Hajəŋ nahan̄ gani ti tɔnjɛa a Sezare a. Korney ti ni nan̄ àbu ajəgay tay, àzalakababiya ndam gayan̄ akaba zləbəba gayan̄ zɛɖək-zɛɖəkana.

²⁵ Piyer nan̄ àbu ahuriyu a ahay vu afa ga Korney wudak nahəma, Korney nakəŋ àhəraya e mite va, àŋgwivoru a ma vu. Àra ènjikiya ti àbəhadī mirdim grik meleher ndiɓ ana had.

²⁶ Eslini ti Piyer àhi : « Cikaba, nu day mis hirikeni akada nak. » Nahkay èzefteba nan̄ a.

²⁷ Nday təbu takoru a ahay vu təzlaporu hi hi. Tòru tɔnjɛa a ahay ni va nahəma, tɔnjiki mis dal-dal macakalavani.

²⁸ Mək Piyer àhi ana mis ni ahkado : « Kəsəruma, leli ndam Zude ti təcəfəŋa leli kà mahədəkfəŋiani kà ndam ya nday ndam Zude do na, ku a ahay gatay vu day məhuriyu do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nihi ti Melefit àdəfuki ku mis weley weley do ni ti nan̄ njəlata, nan̄ àbəlay. Mis ti ŋgay nan̄ njəlata do ahkay do ni nan̄ àbəlay do ni ti, nisliki mədəmami do simiteni.

²⁹ Melefit àra àhua ma na nahkay ti, ka ya ti kàzalay nu ni ti nəjalay ahàr nahan̄ ndo, nìcikbiyu nàra hɛya. Ay nihi ti nawayay kəhu ere ye ti kàzalakibiyu nu ni. »

³⁰ Eslini Korney nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Agray vad mahkər nihi, nəbu nahəŋgalay Melefit a ahay goro bu. Sarta gani day akada hini, njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Ka sarta gani nani ti maslaŋa nahan̄ àŋgazlɔvu. Maslaŋa gani ti azana gani pərzlən-pərzlən, ahəlaba eri a vərut.

31 Àzalay nu : “Korney, Melefit ècia mahəŋgalay gayak ya kəhəŋgalay naŋ na : zlam ya kəvi ana ndam talaga ni day əgəjazlki ahər ndo.

32 Nahkay ti sləruru mis e Zupe ga mazalabiyu Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ; naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga dəluv gəfakani ni.”

33 Àra àhua nahkay ti nəslərkuuru mis ke we-ceweceni ti kàra. Səsi gayak, nak day kəpəsbiyu ndo, kàra huya. Ay nihi ti leli dek məcakalava kə meleher ge Melefit a, mawayay mici ere ye ti Bay Melefit àhuk ti kəhi ana leli ni. »

Pakama ge Piyer ya adəm afa ga Korney ni

34 Nahkay Piyer ànjəki ka mazlapani, adəm : « Nihi ti nəsəra Melefit èdekaba mis a gərgəri do ededīŋ.

35 Nahkay zla nahəma, ku mis ga had weley weley do dek, tamal ti ahəŋgrioru ahər a had ana Melefit akaba agray zlam ge jiri ti, Melefit agəskabu naŋ.

36 Melefit àhibiya pakama gayanə ana ndam *Izireyel a. Pakama gayanə nani ti *Ma Məweni Sulumani, adafaki ti mis tisliki manjəhadkabu akaba Melefit àna sulumani azuhva Yezu *Krist. Yezu Krist ti naŋ Bay ge mis dek.

37 Kəsəruma ere ye ti àgravu kələn ge Zen ya àhi ma ana mis, àhi ana tay si tàbaray kwa na. Ere gani nani ti ànjəki e Gelili, mək àgravu ka had *Zude ni dek daya.

38 Kəsəruma ge Melefit ya àvi njədə ga *Məsuf Njəlatani kay ana Yezu zal Nazaret na. Kəsəruma ga Yezu ya àsawadəy a mələŋ bu dek na : ka ya ti

naŋ àbu asawaday ni ti àgria zlam sulumani ana mis a akaba àhəŋgaraba mis ya ti seteni àgri daliya ana tay na. Àgray tɔwi nday nani dek ti adaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ palam.

³⁹ Leli ndahaŋ ni ti magray sedi ga zlam gayan ya àgray ka had gərgərani ya ti ndam *Zude tanjəhad ni akaba a Zeruzalem ni dek. Kələŋ ga zlam gayan ya àgray ni ti ndam Zude *tadarfəŋ naŋ kà təndal, mək àmət.

⁴⁰ Àra àməta ti a vad ya mahkər Melefit àhəŋgriviyu sifa, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àra àhəŋgaraba naŋ a ti àvi njəda ti mənəgzlivu ana mis.

⁴¹ Àŋgzlivu ti ana mis dek do ; àŋgzlivu ti ana leli ya Melefit adaba leli a kwa ahaslana ti mīgi ndam sedi gayan ni cilin. Melefit àra àhəŋgriviyu sifa ana Yezu a, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, leli məzuma zlam akaba misia zlam akaba Yezu a.

⁴² Eslini Yezu gani àhi ana leli ahkado : “Humi ma goro ana ndam Zude, humi ana tay Melefit afəkad nu ga magrafəŋa seriya kè mis a dek, ku nday ya təbu àna sifa ni, ku nday ya təməta ni.”

⁴³ Ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni dek tagrakia sedi a, tədam ahkado ku way way do tamal afəkia ahər ka Yezu a ti Melefit aməbərəŋa zlam magudarani ga maslaŋa nana azuhva slimi ga Yezu a. »

Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ndam ya nday ndam Zude do ni

⁴⁴ Ka ya ti Piyer naŋ àbu azlapi ana tay nahkay ni ti *Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka ndam ya təbu təbi slimi na dek.

⁴⁵ Ndam *Zude ya tɛfɛki ahàr ka Yezu, tàra akaba Piyer a ni, tàra tèsèra Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ku nday ya ti nday ndam Zude do ni ti, àgria ejep ana tay a dal-dal.

⁴⁶ Àgri ejep ana tay ti zlapay ga ndam ya nday ndam Zude do tɛzlapay àna ma hɛma ya nday ndayani tèsər do ni, akaba mazləbay Melefit gatay ya tazləbay, tɛdɛm naŋ gɛdɛkani ni. Piyer àdɛm :

⁴⁷ « Nihi ndam nday hini Melefit àvia Məsuf Njəlatani ana tay akaɗa ya àvi ana leli na ti, way esliki macafəŋa tay kà *məbaray tay àna yam a way ? Àbi ! »

⁴⁸ Piyer àra àdɛma ma nana ti, àdɛm : « Məbaray tay àna *slimi ga Yezu *Krist. » Tàra tàbara tay a ti nday nakəŋ təhi ana Piyer mənjuhàɗa akaba tay a vad ɓal.

11

Piyer àŋgəhad ere ye ti àgravu e Zupe ni

¹ Nahkay mis tɛbu tɛdɛm ku ndam ya nday ndam *Zude do ni tɛgəskabá ma ge Melefit ya təhi ana tay na. Ndam *asak akaba ndam ndahan ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni ticia ma gana.

² Ka ya ti Piyer àŋga a Zeruzalem a ni ti ndam Zude ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tɛləgi,

³ təhi ahkado : « Nak kòru kəhuriyu a ahay vu afa ga ndam ya nday ndam Zude do ni, kòru kəzumumkabu zlam akaba tay ti kamam ? »

⁴ Eslini Piyer àŋgəhadɛba ere ye ti àgravu na dek ana tay a.

⁵ Àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti nu e Zupe, nəbu nahəŋgalay Melefit nahəma, nipi zlam ya Melefit

àdɛfuki ni àna njɛda ga *Məsuf Njɛlatani. Nìpi ti arañja nahan àsləkabiya a huɔ mefeit ba, àrəkua : ere gani nani ti akada azana gɛɔakani, akada mis tɛgɛsa ma gani fadana.

⁶ Nəmənjiyu a huɔ gani vu lala, nìpi zlam gərgərani ya asak faɔ ni, zlam ge gili gərgərani, zlam a haɔ gərgərani akaba eɔɔin gərgərani.

⁷ Nu nəbu nəmənjiyu zlam nday nani nahkay ti nìci dɛngu ga maslanja àhubiyu ma a huɔ mefeit bu, àhu ahkado : “Piyer cikaba, bazl tay ti kàhəpəɔ tay.”

⁸ Ay ti nu nakɛn nəhɛngrifɛn, nəhi : “Aha ! Nəgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Mefeit àcafaŋja leli kà mahəpəɔdana ni akaba zlam ya ti njɛlatani do ni ti nətəliyu a ma goro vu day-day ndo.”

⁹ Eslini nìci dɛngu gayan keti, àhu : “Ere ye ti Mefeit àɔəm ere gani njɛlatani nahəma, nak ti ŋgay ere gani nani njɛlatani do ni ti kəɔəm ba.”

¹⁰ Ere gani nani àgrakuvu sak mahkər, kəlɛn gani ere gani nani ɔək àsləka, ɔru e mefeit vu.

¹¹ « Ere gani nani àra àsləka ti mis ndahan mahkər tàra hɛya, nday tɛbu kà mahay ga ahay ya leli məvu ka sarta nani ni. Ndam nday nani təslərkubiyu tay kwa a Sezare.

¹² Nday tɛbu kà mahay nahkay ti Məsuf Njɛlatani àhu ahkado : “Dəboru tay, arañja nahan àhəluk ahàr ba.” Nahkay məsləka akaba bəza ga məŋ geli nday hini mukuan na, mòru a magam afa ga maslanja ya ti àzalay nu ni.

¹³ Mòru minjua ti maslanja gani nani àŋgəhadɔ ma ana leli, àɔəm ahkado : “*Məslər ge Mefeit àŋgazluru a ahay bu, àhu ahkado : Sləroru mis e Zupe ga mazalabiyu Simu ya təzalay Piyer ni.

14 Eminjia ti aməhuk pakama. Pakama gani nani ti Melefit amahəngay kur akaba ndam ga hud ahay gayak dek àna naŋ.”

15 Maslaŋa nani àra àngəhadua ma na nahkay ti nənjàki ka məhi ma ge Melefit ana tay. Ka ya ti nəbu nəhi ma ana tay nahkay ni ti Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka tay akada ya àhərkiaya ke leli ahaslani na.

16 Eslini ti pakama ga Bay geli ya àdəm ahaslani “Zəŋ *àbaray mis ti àna yam, lekələm ti ni atabaray kəli àna Məsuf Njəlatani” ni àngwaya a ahàr ba.

17 Tamal Melefit àvia zlam ana tay a kala-kala akada ya àvi ana leli ka ya ti məfəki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist na ti, nu nisliki məhiani ana Melefit “Kàgray nahkay ba” tata waw ? »

18 Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma ge Piyer ya àhi ana tay na ti tàmbrəŋ məzum bəruv gatay ni, tàzləbay Melefit, tədəm : « Nahkay efedīŋ, Melefit àvia divi ana ndam ya nday ndam Zude do na daya ga mambatkaba majalay ahàr gatay a ti təŋgət *sifa ya àndav day-day do ni. »

Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni

19 Ka ya ti tàkad Etiyeŋ, təgri daliya ana ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti, ndam ya təfəki ahar kà Yezu ni tèdevoru a kəsa ndahaŋ vu. Mis ndahaŋ e kiđiŋ gatay bu tòru bəđak e Fenisi, mis ndahaŋ tòru e Sipir, mis ndahaŋ ti ni tòru a Antiyos. Ay nday gani nani təhi ma ge Melefit ana ndam *Zude cilij.

20 Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ndam Zude ndahaŋ ya ga had Sipir akaba ga had Sireŋ ni tòru a Antiyos. Tòru tinjəa eslina ti təhi *Ma Məweni

Sulumani àki ka Bay geli Yezu ana ndam ya nday ndam Zude do ni daya.

21 Eslini Bay geli àvia njéda gayan ana tay a, nahkay mis kay tégəskabá ma gatay na, mək tɛfəki ahàr ka Bay geli.

22 Ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma gana ti tɛsləroru Barnabas a Antiyos.

23 Òru ènjəa, èpia *sulum ge Melefit ya àgray eslini na ti, àmərìa məbəruf a. Àvi njéda ana tay, àhi ana tay tādəboru divi ga Bay geli àna hud bəlan, təmbrəŋ ba.

24 Barnabas ti bay magray sulum, *Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal, àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal daya. Nahkay ti mis ndahan kay tɛfəki ahàr ka Bay geli Yezu, təhurkiviyu ka ndam gayan ni àkivu.

25 Kələŋ gani Barnabas nakəŋ àsləka, òru a Tars ga mazalabiyu Sol.

26 Àra àdia ahàr a ti àzəbiyu naŋ a Antiyos. Tàra tɛnjia ti tìvi dəz afa ga ndam ga Yezu ye eslini ni. Mis dal-dal təbu eslini, nahkay nday nakəŋ təcəhi zlam ana tay. Mis təzalay ndam maɗəbay divi ga Yezu ni « ndam ge *Krist » enjenjeni ti a Antiyos.

27 Ka sarta gani nani ti mis ndahan təsləka a Zeruzalem a, tòru a Antiyos. Nday gani nani ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

28 Zal nahan àbu e kidɛŋ gatay bu, slimi gani Agabus. Eslini Məsuf Njəlatani àvi njéda, Agabus nakəŋ àhi ana mis ahkado ləwir gəɗakani amada ya ka had a ɗek. Ləwir gani nani àdaya ti ka sarta ga Kəlot *bay gəɗakani ga ndam Rom eɗeɗɛŋ.

²⁹ Ndam maɗɓbay divi ga Yezu ya a Antiyos ni tàrà tìcia ma ga Agabus na ti tɛdɛm ku way way do mɔ̀fɛkad̩ siŋgu ya ahar gayan̩ àŋgət ni. Tàbɛhada nahkay ti atɛslɛrikaboru ana ndam mɔ̀fɛki ahàr ka Yezu ya ka had̩ *Zude ni ga mɔ̀jɛnaki tay.

³⁰ Nday nakɛŋ tàrà tàbɛhada siŋgu na ti tɛbi a ahar vu ana ata Barnabas nday ata Sol, ti tɛhɛlikaboru ana gɛɗákani ga ndam mɔ̀fɛki ahàr ka Yezu ya ka had̩ Zude ni.

12

Mɛslɛr ge Melefit azaya Piyer a ahay ga danɗay ba

¹ Ka sarta gani nani ti bay *Erot ànjɛkia ka mɛgri daliya ana mis ndahan̩ e kidin̩ ga ndam mɔ̀fɛki ahàr ka Yezu ni ba.

² Eslini àdɛm tákad̩ Zek wur ga mɛŋ ge Zɛŋ àna maslalam, mɛk tákad̩.

³ Erot nakɛŋ àrà àsɛra ere ye ti àgray ni àbɛlafɛŋa kà ndam *Zude a nahɛma, àdɛm tɛgɛsia Piyer a. Àdɛm nahkay ti ka sarta ga wumɛri ge *dipɛŋ ya zlam *miwisiŋeni àkibu bi ni.

⁴ Tàrà tɛgɛsia nan̩ a ti tɛfiyu a ahay ga danɗay vu. Eslini Erot nakɛŋ àhi ana ndam slewja gayan̩ tɛdevu faɗ faɗ mɛlan̩ faɗ tɛjɛgay Piyer. Àgray nahkay ti, awayay ti agraɗɛŋa seriya kɛlan̩ ga wumɛri ga *Pak na kɛ meleher ga ndam Zude a.

⁵ Ka ya ti Piyer nan̩ àvu a ahay ga danɗay ni bu ni ti ndam mɔ̀fɛki ahàr ka Yezu ni tɛmbrɛŋ mahɛŋgali Melefit ndo.

⁶ Ga mɛlavad̩ mɛlan̩ gani ara aslay, Erot ara agraɗɛŋa seriya ti, Piyer nakɛŋ nan̩ àvu e ɗɛwir bu. Nan̩ àvu e ɗɛwir bu nahkay ti ndam slewja

bebem cə təfəvù naŋ e kidiŋ vu, tajəgay naŋ. Naŋ məwəlani àna jejirbi cə. Ndam slewja ndahan tajəgay mahay ga ahay ga dangay ni.

⁷ Eslini məslər ga Bay geli aŋgazlavu huya, nahkay mələŋ ya təfiyu Piyer ni əsladəy dal-dal. Məslər nakəŋ ənjifiŋ kà jamaŋgay ge Piyer, èpidəkaba naŋ a. Àra èpidəkaba naŋ a ti àhi ahkado : « Cíkaba weceweci. » Àra àhi nahkay ti jejirbi ni təsləkiaba a ahar ba ana Piyer a.

⁸ Mək məslər ni àhi ana Piyer keti : « Wəlvu àna maslpara gayak, bəvu kimaka gayak. » Eslini Piyer nakəŋ àgray akada ga məslər ya àhi ni. Àhi keti : « Fakabu məgudi gayak, dəbabiyu nu. »

⁹ Nahkay Piyer ədəbabiyu məslər ni, təhəraya a mələŋ ya təfiyu Piyer ni ba. Nğay ere ye ti məslər àgray ni jiri ti Piyer əsərka do. Àhi ana ahər bi Melefıt aŋgazlı zlam akada e kisim mizidəni bu ciliŋ.

¹⁰ Nday nakəŋ təsləkafəŋa kà ndam slewja ye enjenjeni ya ti tajəgay ahay na, mək təsləkafəŋa kà nday ye cə ya tajəgay ahay na, kələŋ gani tòru tinjəa kà mahay ge mite gədəkani ga ara na ti, mahay ni əzləkəvaba ka ahər gayan a. Nday nakəŋ təhəraya e mite va, təbu takoru e divi bu ni ti məslər ni əsləkafəŋa huya.

¹¹ Eslini Piyer əsərki ke ere ye ti àgravu ni dəma mba. Nahkay ədəm : « Nihi ti nəsəra Bay geli əslərkuhiya məslər gayan edediŋa. Melefıt əhəŋgafəŋa nu kà Erot akaba kè ere ye ti ndam Zude amal tara təgru na. »

¹² Àra əjalakia ahər ke ere ye ti àgrakivu na ti, òru a magam afa ga Mari məŋ ge Zəŋ ya təzalay

Mark ni. Eslini afa ga Mari ti mis tɔvu dal-dal macakalavani, tahɛngalay Melefit.

¹³ Piyer nakɛɲ òru ɛɲjɛa ti àsi ahar ana mahay. Wur dahalay nahan slimi gani Ruda, agri tɔwi ana Mari, àra ɛcia ge Piyer ya àsi ahar ana mahay na ti àra ga mabay slimi a ti mɛsɛr bay ya ti asi ahar ana mahay ni.

¹⁴ Àra àsɛra dɛɲgu ge Piyer a ti àdiki ana mɛmɛrani, àzlɛkiaba mahay a ndo, àcuhwakivoru ke mis ndahan ni. Àra ɛɲjikiva ka tay a ti àhi ana tay Piyer naɲ àbu kà mahay e mite bu.

¹⁵ Nday nakɛɲ tɛhɛɲgrifɛɲ tɛhi : « Nak ti araɲa agray kur aw ? » Ruda nakɛɲ àdɛm : « Piyer Piy-ereni ededɛɲ. » Nday nakɛɲ tɛhi : « Tamal nahkay ti bi *mɛslɛr ge Melefit ya àvi ga majɛgay naɲ ni. »

¹⁶ Nday tɛbu tagray gejewi nahkay ti Piyer naɲ àbu asi ahar ana mahay kekilenja. Kɛlɛɲ gani tɛzlɛkiaba mahay na ; tàra tɛpia naɲ a ti àgria ejep ana tay a dal-dal.

¹⁷ Nday tɛbu tɛzlapaki ti Piyer nakɛɲ àgri ahar ana tay ti tɛlakakabá, mɛk àɲgɛhadɛ ere ye ti àgrakivu ni ana tay, ahɛmamam Bay geli àzaya naɲ a ahay ga dɛɲgay ni ba ni. Kɛlɛɲ gani àhi ana tay : « ɲgɛhadumi ma gani ana ata Zek akaba bɛza ga mɛɲ geli ndahan ni. » Àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àhɛraya, àslɛka òru ka mɛlan nahan.

¹⁸ Mɛlan àra àsla ti ndam slewja ya tajɛgay ahay ga dɛɲgay ni tɛdi ahàr ana Piyer ndo ni ti, bɛruv àtikaba ana tay a kwir kwir. Tɛdɛm ahkado : « Àmbava àdoru eley ? »

¹⁹ Bay Erot àra ɛcia ma gana ti àdɛm tɛdɛbay naɲ. Tàra tɛdɛba naɲ a, tɛdi ahàr ndo ni ti, Bay

Erot nakəŋ èhindifiŋa ma gana kà ndam slewja ya tajəgay ahay ga danğay na. Nday təsər ere ye ti àgrakivu ka tay ni do ni ti, Erot nakəŋ àdəm tâbazla tay a. Kələŋ gani Erot àsləka ka haď *Zude a, òru ànjəhad a Sezare.

Məmət ga bay Erot

²⁰ Ka sarta gani nani bay *Erot àzumkia bəruv ka ndam Tir akaba ndam Sidon a. Nahkay ti ndam ga kəsa nday nani təzlapakabá ga məslərbiyu mis afa ga bay ni ti təgri kam-kam, adaba təbu tənğət zlam məzumani gatay ka haď gayan. Tàra tìnjia a Sezare a ti təvi zlam ana Blastus gəďakani ga ndam məgri tawi ana bay ni ti məjənaki tay ga manğalabakabu tay akaba bay ni. Nahkay àfəkad vad gani.

²¹ Vad gani àra ènjia nday təbu eslini ti, Erot nakəŋ àbakabu azana ga bay gayan mək ànjəhad e kərsi ga bay gayan bu. Naŋ àbu manjəhadani gappa nahkay ti àhi ma ana tay kè eri ge mis dek.

²² Mis ni tàra ticia ma gayan na ti təzlah, təďəm ahkado : « Bay hini ya azlapay ni ti melefít, do ni ti mis hihirikeni do ! »

²³ Mis təbu təzlah nahkay ti *məslər ge Melefít àra àfəki arməwər ka Erot nakəŋ, adaba àgəskabá ma ge mis ya təhi na, àza ahàr gayan akada ge Melefít na. Nahkay ti mekcehad təzumaba naŋ a, mək àmət.

²⁴ Kəlavad mis ndahan ya təfəki ahàr ka Yezu fan ndo ni təbu tici ma ge Melefít, mək təfəki ahàr ka Yezu.

²⁵ Ata Barnabas nday ata Sol tàra tìndeveriŋa tawi gatay a Zeruzalem a ti tàsləka, tənğoru ka mələŋ gatay ya tàsləkabiya ni. Ka ya ti tàsləka ni ti təzəkiva Zeŋ ya təzalay Mark na ju.

13

Təsləroru ata Barnabas nday ata Sol enjenjeni ka had ndahan

¹ A Antiyos ti mis ndahan təbu təhəngri pakama ge Melefit ana ndam məfəki ahər ka Yezu, mis ndahan təbu təcahi pakama ge Melefit ana tay. Nday gani nani ti ata : Barnabas, Simeyən slimi gayan nahan Nizer, Lisiyəs zal Siren, Manayan ya tədəkkabu akaba bay *Erot ni, akaba Sol.

² A vad nahan nday təbu təgəs ndəra, tazləbay Bay geli ti, *Məsuf Njəlatani àhi ma ana tay. Àdəm : « Dəmuaba ata Barnabas nday ata Sol a, adaba nəhəlabə tay ga məgru tɔwi nahan a. »

³ Təra ticia ma na ti təgəs ndəra keti, təhəngalay Melefit mək təbəki *ahar ka tay ga məgri *sulum ge Melefit ana tay. Təra təgria ana tay a nahkay ti təvi divi ana tay ga moroni ka had ndahan.

⁴ Məsuf Njəlatani àra àsləra ata Barnabas nday ata Sol nakən a ti tòru e Selewsi. Tòru tɔnjəa ti təcəliyu a *slalah ga yam vu, tòru ka had Sipir.

Ata Barnabas nday ata Sol tagray tɔwi e Sipir

⁵ Tòru tɔnjəa a Salamiŋ a ti tədi ahər ana ahay gərgərani ga *mahəngalavù Melefit ga ndam *Zude, mək təhuriyu, təhi ma ge Melefit ana tay. Eslini ti Zeŋ Mark nan əbu akaba tay, ajənaki tay.

⁶ Təra təsawadaba kəsə Sipir na bədək a Pafos a ti, tədi ahər ana zal Zude nahan, slimi gani Bar-Yezu, nan zal maharam. Àdəm nan bay mahəngaray pakama ge Melefit, ay ti àsəkad malfada.

⁷ Nan gani anjəhad afa ga zal Rom ya ti agur had Sipir ni. Slimi ga bay ni Serjəs Polus, àsəra zlam a.

Awayay mici ma ge Melefit dal-dal, nahkay àzaloru ata Barnabas nday ata Sol afa gani.

⁸ Ay zal maharam ni ezirey tay, awayay ti zal Rom ni àfəki ahàr ka Yezu ba. Zal maharam nani təzalay naŋ àna ma Gres ti Elimes.

⁹ Eslini *Məsuf Njəlatani àhuriviyu ana Sol dal-dal. (Sol ti təzalay naŋ Pol daya). Məsuf Njəlatani ni àra àhuriviyu ti Pol nakəŋ àmənjaləŋ ka zal maharam ni,

¹⁰ mək àhi ahkado : « Nak ti wur ge *Seteni, nak zal cudəy, nak bay magosay mis, zlam sulumani dek kəwayay do. Nak ti akəmbərəŋ magudar divi ga Bay geli ti ananaw ?

¹¹ Nihi nahəma, ci ma goro ya nəhuk ni lala : Melefit ara atraḅ kur àna ahar gayaŋ, kara kəwuluf. Ekipi fat va do duk abivoru ana vad ya ti Melefit aməmbərəŋ matraḅ kur ni. » Pol àra àhia ma na nahkay ti zal maharam ni àwuluf həya tatuf, ègia akada maslaŋa ya ti naŋ a ləvəŋ bu na. Nahkay ambatvu, adəbay mis ga madafəŋa ahar a.

¹² Bay məgur had ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àfəki ahàr ka Yezu, adəba ma ga Pol ya àdəmki ka Bay geli Yezu ni àbəlafəŋa dal-dal.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tawi a Antiyos ka had Pisidi

¹³ Pol akaba ndam ya ti tagrakabu tawi ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, təsləka a Pafos a, tōru e Perzi ka had Pemfili. Eslini ti Zeŋ Mark àsləkafəŋa kà tay a, àŋgoru a Zeruzalem.

¹⁴ Nday nakəŋ təsləka e Perzi a, tōru a Antiyos ka had Pisidi. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tənjàhad digəs-gəs.

¹⁵ Eslini gədákanani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni tìjəŋgey ma ya e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu ni akaba ma ga ndam ndahaŋ ya tàhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tàra tìjəŋga ti tàslərkiyu mis ka ata Pol ge məhiani ana tay ahkado : « Bəza ga məŋ geli ni, tamal pakama gekəli àbu ga məhiani ana mis maŋgasvani ni ga məvi njəda ana tay ti, dəmum. »

¹⁶ Nahkay Pol ècikaba, àdaday ahar mək àdəm : « Lekələm ndam *Izireyel ni akaba lekələm ndahaŋ ya ti kəzləbum Melefit ni, bumu slimi.

¹⁷ Melefit ga ndam jiba geli Izireyel ni àdaba ata bəŋ ga bəŋ geli a. Ka ya ti ndam jiba geli nday ka had Ezip ni ti Melefit àgray ti tàwuday, nahkay tàwuda. Kələŋ gani àdafaki njəda gayan, àhələba tay ka had nana àna ahar gayan a.

¹⁸ Kələŋ gani ka ya ti nday tàbu a hud gili bu agray vi kru kru fad ni ti èbesia ana tay a.

¹⁹ Tòru tìnjəa ka had Kanaŋ a nahəma, Melefit àbazliaba jiba adəskəla ya ka had nani na ana tay a, mək àvi had gani ana tay.

²⁰ Zlam nday nani dək tàgravu ti agray vi diŋ diŋ fad àna kru kru zlam. Kələŋ gani àdiaba ndam magray seriya ana tay a duk àbivoru ana sarta ge Semiyel bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni.

²¹ Kələŋ gani tihindifiŋa bay kè Melefit a, mək Melefit àdiaba Seyəl ana tay a. Seyəl ti naŋ wur ge Kis, ge dini ge Benjemen. Naŋ gani àgur tay vi kru kru fad.

²² Ay ka ya ti Melefit àwayay naŋ va do ni ti Melefit àdiaba Devit ana tay a ti mīgi bay gatay. Devit nakəŋ Melefit àgrakia sedi a, àdəm : “Nəŋgəta Devit wur ge Zese a. Bay ya ti nədəbay ni ti naŋ ;

amagray ere ye ti nu nawayay ni ðek.” *

²³ Nihi ti Melefit àdaba mis nahan e kidin ga bæza hud ge Devit ba, àfakad nan Bay mahəngay ndam Izireyel, àgray akada ga pakama gayan ya àdəm ahaslani ni. Maslanə gani nani ti Yezu.

²⁴ Wudaka Yezu àra ànjəki ke tɔwi gayan nahəma, Zeŋ àhi ana ndam Izireyel ðek ahàr àdəm tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ti *tâbaray kwa.

²⁵ Zeŋ àra èndeverinaba tɔwi gayan a wudak ti àhi ana mis : “Lekulum kəhumi ana ahàr ti nu way ? Bay ya ti lekulum kəbum kəjəgum ni ti nu do. Nədəm nahəma, ka ya ti enindeverinaba tɔwi goro na ti bay gani amara. Nan ti nisli ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayan a do.”

²⁶ « Bəza ga mmawa, lekulum bæza hud ga Abraham akaba lekulum ndahan ya kəzləbum Melefit ni, pakama hini ya kicəm ni ti Melefit ahəngay mis àna nan. Melefit àhi pakama hini ti ana leli.

²⁷ Ndam Zeruzalem akaba gəðakani gatay təsər Yezu ti nan *Bay gəðakani ya amara ni ndo, tici ma ga ndam mahəngaray pakama ge Melefit ya tijəngəy kəla vad məpəsabana ni ndo daya. Nahkay təðəm təkad Yezu kwa. Təgray nahkay ti, təgra ere ye ti ndam mahəngaray pakama ge Melefit təðəm amagravu na.

²⁸ Ku tamal ndam Zeruzalem ni tənəgtəfəna zlam magudarani ga makadki nan di ndo nəngəni, təhi ana Pilet təkad nan.

²⁹ Təgria zlam na ðek akada ga pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na. Yezu àra

---

* 13:22 1 Semiyel 13.14 ; mənjay Limis 89.21.

àməta ti tɔzaya kisim gana kà təndal na, tɔfiyu e mindiviŋ vu.

³⁰ Ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba, àhəŋgriviya sifa.

³¹ Kələŋ gani Yezu nakəŋ àŋgazlivu ana ndam ya tàsləka akaba naŋ e Gelili a, tòru akaba naŋ a Zerəzalem ni vad ehimeya. Nihi ti nday gani nani tagrakia sedi kè meleher ga ndam *Zude a.

³² Leli gani hini day məhi *Ma Məweni Sulumani gani ana kəli. Ere gani nani ti Melefit àhibiya pakama gana ana ata bəŋ geli a kwa ahaslana,

³³ ay nihi ti àgria ere ye ti àhibiyu ana ata bəŋ geli na ana leli bəza gatay na. Àgray ti àna mahəŋgaraba Yezu e kisim ba, akada ya àbu məbəkiani a wakita ge Limis bu ni. A limis ye cə ni bu Melefit àdəm :
“Nak ti wur goro ; kani ti nawayay ti mis təsər nu buk.” †

³⁴ « Melefit àdəmbiya amahəŋgaraba naŋ e kisim ba ti èzi ba. Àdəmki ma nahkay hi :

“Anəgri sulum goro ana kəli akada ya nədəm anəgri ana Devit ni.

Zlam gani nani ti *njəlatani, amandav day-day do.” ‡

³⁵ « Nahkay a mələŋ nahan bu a Wakita ge Melefit bu keti Devit àdəm :

“Akavay divi ti bay njəlatani gayak ni èzi e mindiviŋ vu ba.” §

³⁶ « Devit ka sarta gayan ti àgria tɔwi ana Melefit akada ge Melefit ya àwayay na. Kələŋ gani Devit

---

† 13:33 Limis 2.7. ‡ 13:34 Izayi 55.3. § 13:35 Limis 16.10.

nakəŋ àməta, ènjikibiya ata bəŋana, kisim gayəŋ day èzia.

³⁷ Ay Bay ya ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, kisim gayəŋ ni èzi ndo.

³⁸ Bəza ga mmawa, sərūm lala : leli məhi ana kəli Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kè kəli a ti azuhva Yezu. Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gekəli kè kəli àna *Divi gayəŋ ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na koksah.

³⁹ Ay azuhva tawi ge *Krist ya àgray ni ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani kà ndam ya təfəki ahàr ke Krist na dək.

⁴⁰ Nahkay ti bumvu slimi, do ni ti zlam ya ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit tədəmkibiyu ma ni ara agrakivu ke kəli. Ma gatay ya tədəmbiyu ni ti nihi :

⁴¹ “Lekələm ndam ya kədəmum pakama ge Melefit zlam masakani ni ti mənjumki ere ye ti nara nagrai ni.

Ere gani nani mēgri ejep ana kəli ti kījijuma !
Anagrai ti ka ya ti lekələm kəbum àna sifa mba ni.
Ere gani nani ti ku tamal maslaŋa àŋgəhadia ma gana ana kəli a nəŋgu ni, kəgəsumkabu do.”
*
»

⁴² Pol àra àhia ma gana ana tay a, ka ya ti nday ata Barnabas tàhəraya a ahay ni ba ni ti, mis ya təbu eslini ni təhi ana tay : « A vad məpəsabana nahan ya amara ni ti ŋuma ga məhikivu pakama àki ka ma hini ana leli keti. »

⁴³ Mis təbu tedevu ti mis ndahan kay tədəboru ata Pol nday ata Barnabas. Nday nani ti ndam Zude akaba mis ndahan ya tadəbay divi ga ndam

---

* **13:41** Habakuk 1.5.

Zude ga mazləbay Melefit ni. Nahkay ata Pol nday ata Barnabas nakəŋ təzlapi ana tay, təvi njəda ana tay ti təgəskabu *sulum ge Melefit ya əgri ana tay ni, təmbrəŋ ba.

⁴⁴ Vad məpəsabana əra ənjia nahəma, mis ga kəsa ni ahar gədəkani təra dek ga məbi slimi ana ma ya tədəmki ka Bay geli ni.

⁴⁵ Ndam Zude ni təra tıpia ndam ga kəsa na dek macakalavani ti təzumki bəruv ka tay, tənjəki ke mindivi Pol akaba ka məhiani ana mis pakama gayan ni ti ma ga malfada.

⁴⁶ Ata Pol nday ata Barnabas təra ticia pakama ga ndam Zude na ti aŋgwaz əwər tay ndo, təhi ana tay vay-vay ahkado : « Ahər ədəm məhia ma ge Melefit na ana kəli ndam Zude na enjia day. Ay nihi ti lekələm kəgəsumkabu pakama gani do ni ti, lekələm lekələmeni kədəfumkia kisləm ga mənget *sifa ya əndav day-day do ni do. Əgia nahkay ti leli məhi ma gani ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni.

⁴⁷ Məhi ana tay nahkay ti adaba Bay geli əhi ana leli nahkay hi :

“Nəfəkad kur ti akada ge cengel ni ga masladı məlan ana ndam ga jiba gərgərani dek.

Nawayay ti kəhioru pakama əku ka nu ya nahəŋgay mis ni ana mis dek,

duk kə sliri ga məlan.” † »

⁴⁸ Mis ya ti nday ndam Zude do ni təra ticia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti təmərvu, təzləbay Melefit azuhva pakama gayan ni. Eslini nday ya

---

† 13:47 Izayi 49.6.

ti Melefit àdaba tay ga mənɔət sifa ya àndav day-day do ni na, nday ðek tɛfəki ahàr ka Yezu.

⁴⁹ Kələn gani mis tɛðəmkiuru pakama àki ka Bay geli, nahkay mis ga haɗ ni ðek ticia ma gana.

⁵⁰ Ay ndam Zude ni tɛðəmki ma magədavani ka ata Pol nday ata Barnabas, ti wál ya elimeni gatay àbu, tazlɔbay Melefit ni akaba gəɗákani ga kɛsa ni tizirey ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay ndam ga kɛsa ni tənjàki ka mɔgri daliya ana ata Pol nakən, mək tàgaraba tay ka haɗ gatay na.

⁵¹ Ka ya ti ata Pol nday ata Barnabas tawayay taslaka ni ti tətukaba haɗ ga kɛsa na ka asak gatay a ga mɛðəfiki ana tay araɲa gani gatay va do. Mək taslaka, tòru a Ikoniyum.

⁵² Ndam Antiyos ya taɗəbay divi ga Yezu ni tɛbu təmərɔv, *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana tay a.

14

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Ikoniyum

¹ Ata Pol nday ata Barnabas tòru tìnjɛa a Ikoniyum a ti, tɛhuriyu a ahay ya ndam *Zude *tahəngalavù Melefit ni vu keti. Eslini tɛhi ma ge Melefit ana tay : azuhva ma gatay ni mis kay tɛfəkia ahàr ka Yezu a, ku ndam Zude ku ndam ya nday ndam Zude do ni daya.

² Ay ndam Zude ya tawayay mɛfəki ahàr ka Yezu do ni tɛhi ma magədavani ana ndam ya nday ndam Zude do ni ti tizirey bəza ga mənɔ geli ye eslini ni.

³ Ku tamal nahkay nənɔ ni, ata Pol nday ata Barnabas tɛpəsa kay a Ikoniyum a. Ka ya ti nday

təbu eslini ni ti nday təbu təfəki ahàr ka Bay geli lala, nahkay təhi ma ge Melefit ana mis vay-vay, aŋgwaz àwərki tay do. Nahkay Bay geli àvi njəda ana tay ga magray zlam gərgəri kay ya ti mis tìpi day-day ndo ni. Bay geli àgray nahkay ti, àdafaki ti pakama gatay ya təhi ana mis àki ka sulum gayan ni ti jiri ededɪŋ.

⁴ Nahkay ndam ga kəsa nani tèdevu mələŋ cɥ : mis ndahaŋ ga ndam Zude ni, mis ndahaŋ ti ni ga ndam *asak ga Yezu ni.

⁵ Eslini ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni akaba gəɗákani gatay tawayay təgri daliya ana ata Pol nday ata Barnabas, tawayay tabazl tay àna akur.

⁶ Ndam asak nakəŋ tàra tìcia ma gana ti tàcuhway, tòru gwar a kəsa vu ka had Likawuni. Kəsa nday nani ti Listir, Derbi akaba kəsa ndahaŋ ciβ-ciβeni ni.

⁷ Nday nakəŋ tòru tìnjɥa eslina ti təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi e Listir

⁸ Zal dəra nahaŋ àbu e Listir, naŋ manjəhadani adaba ècikaba koksah, àsawaday day-day ndo kwa ke miwivu gayan.

⁹ A vad nahaŋ naŋ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya adəm ni ti, Pol nakəŋ àmənjaləŋ, èpi ti zal dəra ni afakia ahàr ka Yezu a, Yezu ahəŋgaraba naŋ a tata.

¹⁰ Nahkay Pol adəm kay kay, àhi ahkado : « Cik-aba, kícik jik àna asak gayak ! » Zal dəra ni àra ècia ma ga Pol na ti ècikaba carakum, asawaday.

¹¹ Mis dal-dalani ga kəsa ni tàra tìpia ere ya Pol àgray na ti təzlah àna ma həma ga had Likawuni,

tədəm ahkado : « Melefit geli təsləkabiya e melefit ba, təmbavu mis, təhərkiaya ke leli a ! »

¹² Nahkay təzalay Barnabas Zəs, Pol ti ni təzalay nañ Hermes, adəba nañ bay məhi ma ana mis.*

¹³ Ahay gədəkani ge Zəs ni ti ka ma ga kəsa. Bay misliñi zlam ana Zəs ni ɛngələdbiyu kokur əna vay-vay ga zlam, əhəlbiyu əbəhad tay kə mahay ga ahay ni ge misliñieni ana ata Pol nday ata Barnabas nakəñ. Mis macakalavani ni day tawayay ti məgray nahkay.

¹⁴ Ndam *asak ni tərə ticia ere ye ti ndam ga kəsa ni tawayay təgri ana tay na ti tēgəzlehkaba azana ka vu gatay a kwar kwar ga mədəfiki ana mis macakalavani ti təwayay ere ye ti atəgri ana tay ni do, mək təcuhwakivoru ka tay əna zlahay.

¹⁵ Təhi ana tay ahkado : « Ndam geli, kəgrum nahkay ti kamam ? Leli ti mis hihirikeni akada kəli ni timey ! Mərə afa gekəli a ti ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana kəli ti kəmbərəñum təwi gekəli masakani akada ya kəgrum nihi ni. Mawayay ti kəhəñgrumioru ahər a had ana Melefit Bay ge sifa ni. Nañ ti əgraya məlanə ya agavəla, had, dəluv gədəkana akaba zlam ya təvu a huđ gatay vu ni dek.

¹⁶ Ahaslani ti əmbrəñ mis ga had gərgərani dek ti təgray ere ye ti təwayay ni zlam gatay.

¹⁷ Ku tamal nahkay nəñgu ni, aŋgazlivu ana tay əna zlam sulumani ya əgri ana tay ni : əsləribiyu avər ana mis e melefit bu ni ti təñgətki zlam ka vədəñ əna sarta gani. Avi zlam məzumani ana tay

---

* **14:12** Zəs ti nañ bay ge melefit ga ndam Gres. Hermes ti melefit ya ti ahəñgri pakama ga Zəs ana mis ni.

ti tāmərvu. »

¹⁸ Ku tamal ndam asak ni təhia ma ana tay a nahkay nəŋgu ni, wuɗaka təcəfəŋa mis dal-dalani na kè misliŋi zlam ana tay a ti, tàgraviya daliya dal-dal.

¹⁹ Kələŋ gani ndam *Zude ya a Antiyos ya ka haɗ Pisidi ni akaba nday ya a Ikoniyum ni t̄ara e Listir a. T̄ara t̄injia ti t̄əɗəmki ma magəɗavani àki ka ndam asak ni, mək mis dal-dalani ni t̄əgəskabá ma gatay na. Eslini mis nakəŋ t̄izligi Pol àna akur ga makaɗ naŋ. T̄ara t̄izligia naŋ a nahkay ti t̄əɗəm àməta, mək t̄əgəjahaba naŋ a k̄əsa ni ba, t̄əmbərɓu naŋ ɓəlah.

²⁰ Ay ka ya ti ndam maɗəbay divi ga Yezu ni t̄əcakalakiva nahəma, Pol nakəŋ ècikaba, mək àŋgoru a k̄əsa ni vu. Haŋəŋ gani t̄əsləka nday ata Barnabas a, t̄òru e Derbi.

Ata Pol nday ata Barnabas taŋgoru a Antiyos ka haɗ Siri

²¹ T̄òru t̄injua e Derbi a ti t̄əhi Ma Məweni Sulumani ana mis, nahkay mis kay t̄əɗəbay divi ga Yezu. Kələŋ gani t̄əsləka, t̄əŋga e Listir a. T̄əsləka eslina ti t̄əŋga a Ikoniyum a, mək t̄əsləka a Ikoniyum a ti t̄əŋga a Antiyos ya ka haɗ Pisidi na.

²² A k̄əsa nday nani bu ni ti t̄əvia n̄jəɗa ana ndam maɗəbay divi ga Yezu a. T̄əhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ka Yezu lala, k̄əmbərəŋum ba. » T̄əhi ana tay keti : « Tamal mawayay məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu ti ahàr àɗəm m̄əcaka daliya dal-dal day kwa. »

²³ T̄əɗaba gəɗákani e kidiŋ ga ndam ya t̄əfəki ahàr ka Yezu ni ba ka k̄əsa ka k̄əsa, mək ndam *asak nakəŋ t̄əgəs ndəra akaba t̄əhəŋgali Melefit ana tay.

Eslini tàmbrivù tay a ahar vu ana Bay geli, adaba nday nani táfekia ahàr a palam.

²⁴ Kələŋ gani tàsləkaba ka haɗ Pisidi a, tòru ka haɗ Pemfili.

²⁵ Tòru tìnjɛa e Perzi a ti tɛhi ma ge Melefit ana mis, mək tàsləka, tòru a Atali.

²⁶ Eslini ti təcəliyu a *slalah ga yam vu, tanga a Antiyos a. A kəsa nani bu ka ya ti tənəkiki ke tɔwi gatay ni ti, tɛbivù tay a ahar vu ana Melefit ga magray tɔwi àna sulum gayan. Tɔwi nani ti tìnɗeveriŋababiya.

²⁷ Tàra tìnjia nahkay ti tɛzalakabu ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ni ɗek, tanga haɗi ere ye ti taɗray àna njəɗa ge Melefit ni ɗek ana tay, tanga haɗi ana tay ahəmamam Melefit àvi divi ana ndam ya ti nday ndam *Zude do ni ga mɛfəki ahàr ka Yezu ni daya.

²⁸ Eslini tənɗəhaɗ akaba ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ni agray kiyi 6al.

15

Mekeli kɛɗi ana ndam ya nday ndam Zude do ni

¹ Mis ndahaŋ tàsləka ka haɗ *Zude a, tàra a Antiyos a. Tàra tìnjia ti təcəhi zlam ana ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, tɛhi ana tay ahkado : « Ahàr àɗəm *təkeli kɛɗi ana kɛli akada ge Mɔwiz ya àɗəm a wakita gayan ni bu ni kwa. Tamal kəgrum akada gayan ya àɗəm ni do ni ti, Melefit àhəŋgay kɛli do simiteni. »

²⁻³ Tàra tɛɗəma pakama na nahkay ti ata Pol nday ata Barnabas təgəskabu pakama gani nani ndo simiteni. Nahkay gejewi gəɗakani àhəraya e kiɗiŋ gatay akaba ndam ya tàsləkabiya ka haɗ Zude ni ba. Eslini ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ya a

Antiyos ni tàvi sinḡu ge divi ana ata Pol nday ata Barnabas akaba mis gatay ndahan mək tàsləroru tay a Zeruzalem ga mihindifiḡbiya ma gana kà ndam *asak akaba gəđákana ye eslini na. Nahkay tàsləka. Ka ya ti təbu takoru ni ti tàsləkaba ka had Fenisi akaba had *Samari a, tənḡəhadī zlam ya àgravu ni ana ndam ga Yezu ya nday təbu ka had nday nani ni ; təhi ana tay ahəmamam ndam ya nday ndam *Zude do ni təfəki ahàr ka Yezu ni. Nday nakəḡ tàra ticia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti təmərɔvu dal-dal.

⁴ Ata Pol nakəḡ tòru tinḡaa a Zeruzalem a ti, ndam asak ga Yezu akaba ndam ga Yezu ndahan ni dek akaba gəđákani gatay ni təḡəskabu tay. Eslini ata Pol nakəḡ tənḡəhadī ere ye ti tàḡray àna nḡəda ge Melefit ni dek ana tay.

⁵ Ay ndam *Feriziyen ndahan ya təfəki ahàr ka Yezu ni təbu eslini. Tàra ticia ma ga ata Pol na ti ticikaba, təđəm ahkado : « Ahàr àđəm təkeli kəđi ana ndam ya nday ndam Zude do, təfəki ahàr ka Yezu ni kwa. Ahàr àđəm nday gani təḡəskabu *Divi ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni daya kwa. »

⁶ Nahkay ndam asak ni akaba gəđákani ni tənḡasvu ga mazlapakiani ka ma gani nani.

⁷ Eslini gejewi àhəraya e kidinḡ gatay ba dal-dal. Nahkay Piyer ècikaba, àhi ana mis ni ahkado : « Bəza ga mmawa, kəsəruma kwa ahaslani Melefit àdaba nu e kidinḡ gekəli ba ti nəhi *Ma Məweni Sulumani ana nday ya nday ndam Zude do ni, ti təfəki ahàr ka Yezu.

⁸ Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana mis a məbərɔv vu na. Àvi *Məsuf Nḡəlatani àna tay akada

ya àvi ana leli ni ga madafakiani àgəskabá tay a.

⁹ Ècirkaba leli ndam Zude ni akaba tay a ndo simiteni. Àbarafəŋa zlam magudarani kà tay a, tìgia njəlatana adaba təfəkia ahàr ka Yezu a.

¹⁰ *Divi ge Melefit ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti zlam zləzladani. Ku ata bəŋ geli, ku leli leleni tekeđi məbesebiyu zlah-zlah. Nihi ti kəfumki ŋgasa ka tay ya ti nday ndam Zude do ni tādəbay divi gani kwa ti kamam ? Tamal kəgrum nahkay ti kahəŋgalum ma ge Melefit timey !

¹¹ Leli məsəra Melefit ahəŋgay leli ti adaba məkela kəđi a palam do. Ahəŋgay leli ti azuhva tawi ga Bay geli Yezu ya àgri ana leli ana sulum gayəŋ ni. Ahəŋgay leli ti akada ya ahəŋgay tay ni daya. »

¹² Eslini mis macakalavani ni dek te-te, təbi slimi ana ma ga ata Barnabas nday ata Pol ni. Ata Barnabas nakəŋ təŋgəhadī tawi gatay ya təgray e kidīŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni ana tay. A pakama gatay ni bu nahəma, tədəm Melefit àvia njəda ana tay ga magray zlam gərgərani ya mis tìpi day-day ndo na dal-dal.

¹³ Ka ya ti ata Barnabas nakəŋ təmbərəŋa zlapay na ti Zek ècikaba, àdəm ahkado : « Bəza ga mmawa, bumi slimi ana pakama goro ni.

¹⁴ Simu àŋgəhadīa ana leli a ahəmamam kwa ahaslani Melefit àmənjaləŋ ana ndam ya nday ndam Zude do ni ga madaba ndam gayəŋ e kidīŋ gatay ba daya.

¹⁵ Pakama ga Simu ya àdəm ni bəlaŋani akaba ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni, adaba a wakita gatay ni bu Melefit àdəm :

¹⁶ “Kələŋ gani ti anaŋga, anələmaba ahay ge Devit

ya àmbəd na.

Anəhəlababa akur ga ahay ya àmbəd na,
enedezlvaya nahaŋ àna tay ka məlan̄ gana.

¹⁷ Nahkay mis dek atadəbay nu Bay Melefit ;
nday ya nday ndam Zude do, nəzalay tay
ge migi ndam goro ni dek atadəbay nu.

Nu Bay Melefit nədəm nahkay,
nu ya ti nagraj ere ye ti nədəm anagraj ni dek ni.

¹⁸ Zlam gani nani ti wudaka nəgraya məlan̄ a ti
nəsəra kwa ahaslana anagraj.” * »

¹⁹ Zek àhi ana tay keti : « Ègia Melefit àdəma
nahkay zla nahəma, nu nədəm məfumki ŋgasa ga
magray zlam zləzladani ka ndam ya nday ndam
Zude do, tawayay madəbay divi ge Melefit ni ba.

²⁰ Ere ye ti magray ni ti, hojo məbumiki wakita
ana tay, məhumi ana tay ahkado : “Kàhəpədum
aslu ga pəra ba, adaba àdəlafəŋ kè Melefit do ;
kəgrum mesəwehvu ba ; kàhəpədum aslu ga zlam
ya təmərdəy məmərdəni ni ba, kəzumum mimiz ba
daya.”

²¹ Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti, kwa
ahaslani təbu tədəfiki ana mis a kəsa gərgərani
bu dek, tijeŋgey ma gani a ahay gərgərani ga
*mahəŋgalavù Melefit bu kəla vad *məpəsabana lu
daya. »

*Təslərrikaboru wakita ana ndam ga Yezu ya nday
ndam Zude do ni*

²² Zek àra àdəma ma nahkay nahəma, ndam
*asak ni, gədəkani akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ye
eslini ni dek tədəm atədaba mis e kidiŋ gatay ba,
atəslərioru tay ana ndam Antiyos ni akaba ata Pol

---

* 15:18 Amos 9.11-12.

nday ata Barnabas. Nahkay tɔdaba Zɔd ya tɔzalay naŋ Barsabas na akaba Silas a, aɔdaba nday cɔeni ndam ga Yezu ɔek ticiiki ma ana tay.

²³ Tɔvi wakita ana tay ga mɔzikabani ana ndam Antiyos ni, tɔbɔki ka wakita ni nahkay hi :

« Leli bɔza ga mɔŋ gekɔli, leli ndam asak ga Yezu akaba gɔɔɔkani ni mɔgri sa ana kɔli, lekɔlɔm bɔza ga mɔŋ geli, lekɔlɔm ya ti ndam *Zɔde do, kanjɔhadɔm a Antiyos, ka hadɔ Siri akaba ka hadɔ Silisi ni.

²⁴ Micia mis ndahaŋ tɔcik afa geli, tɔru afa gekɔli. Tɔru tinjɔa ti tɔwisirikaba ahɔr ana kɔli a, tɔvi mɔjalay ahɔr ana kɔli ɔna pakama gatay ya tɔhi ana kɔli ni. Tɔgray nahkay ti, leli mɔvi divi gani ana tay ndo simiteni.

²⁵ Nahkay zla nahɔma leli ɔek ka ahar bɔlaŋ mɔdaba mis a ga mɔslɔrani afa gekɔli a. Nday gani atorukaboru akaba ata Barnabas nday ata Pol. Ata Barnabas nday ata Pol ti mawayay tay dal-dal,

²⁶ tɔgri tɔwi ana Bay geli Yezu *Krist ; ku tamal tabazl tay azuhva tɔwi gatay ya tagray ni nɔŋgu ni, aŋgwaz ɔwɔrki tay do.

²⁷ Ndam ya ti mɔdaba tay a ni ti ata Zɔd nday ata Silas. Nday gani ataŋgɔhadɔbaba ere ye ti mɔbiki ana kɔli ka wakita na daya.

²⁸ Pakama gani nani ti nihi : *Mɔsuf Njɔlatani akaba leli mɔɔɔm mɔfɔki ŋgasa ga magray tɔwi zɔzɔladani ndahaŋ ke kɔli do, si kɔgrum zlam ya ti ahɔr ɔɔɔm leli ɔek magray ni kwa. Zlam gani nday hi :

²⁹ Kɔhɔpɔɔɔm aslu ga pɔra ba ; kɔzumum mimiz ba ; kɔhɔpɔɔɔm aslu ga zlam ya tɔmɔɔɔday mɔmɔɔɔdani ni ba ; kɔgrum mesɔwehvu ba daya.

Tamal zlam nday nani dek kəgrum do nahəma, akanjəhadum àna sulumani. Məmbərki pakama geli nahkay. »

³⁰ Nahkay təsləroru nday ya ti tədaba tay a ni. Nday nakəŋ təsləka, tōru a Antiyos akaba ata Pol nday ata Barnabas. Tōru tɪnjəa ti təzalakabu ndam ga Yezu ye eslini ni, təvi wakita ni ana tay.

³¹ Tàra tɪjəŋga wakita na ti àməria məbərurv ana tay a dal-dal, adaba àvikiva njəda ana tay a.

³² Ata Zəd nday ata Silas ti nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. Nahkay təhia pakama gərgərana kay ana ndam ga Yezu ye eslini na, təvi njəda ana tay ti aŋgwaz àwər tay ba.

³³ Nday nakəŋ təpəsiyu eslini gosku bal. Kələŋ gani ndam ga Yezu ni təvi divi ana tay ga mənɟukiani ka ndam ya təslərbiyu tay ni, təhi ana tay təsləka àna sulumana. [

³⁴ Ay Silas àdəm àsləka do, anjəhad a Antiyos huya.]

³⁵ Ata Pol nday ata Barnabas day tənəhad a Antiyos. Eslini nday akaba mis ndahan kay təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, təcahi pakama ga Bay geli ana tay daya.

Ata Pol nday ata Silas takoru ka had ndahan

³⁶ Tàra tàgra gosku bal a Antiyos a ti Pol àhi ana Barnabas : « Manɟoru a kəsa ya ti məhibiyu pakama ga Bay geli ana mis ye eslini ni bu ni dek, ti məmənjiyu bəza ga mən geli ye eslini ni akaba ti məsər manjəhad gatayani. »

³⁷ Barnabas nakəŋ àgəskabá ma ga Pol na, ay ti àdəm azəkivu Zeŋ ya təzalay Mark ni ju.

³⁸ Pol àra ècia ma na ti àhəŋgrifəŋ, àhi : « Mèzəkivu naŋ ba, adaba ka ya ti leli ka haɗ Pemfili ni ti àsləkafəŋa kè leli a, àwayay magrakabu tɔwi akaba leli ndo. »

³⁹ Ata Pol nday ata Barnabas tìcivu àki ka ma ga mazay Mark ni ndo, nahkay nday nakəŋ tèdevu. Barnabas àzay Mark, təcəliyu a *slalah ga yam vu, tòru e Sipir.

⁴⁰ Pol ti ni àzay Silas ; ndam ga Yezu ye eslini ni tàhəŋgalay Bay geli ti məgri sulum gayəŋ ana tay, mək ata Pol nday ata Silas tàsləka

⁴¹ ka haɗ Siri a, tòru gwar ka haɗ Silisi. A kəsa ya tɪŋjua ni vu lu, Pol àvikivu nǰəɗa ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu eslini ni.

16

¹ Nahkay ata Pol nakəŋ tàsləka ka haɗ Silisi a, tòru e Derbi akaba e Listir. E Listir ti wur dagwa nahaŋ àbu, slimi gayəŋ Timote. Məŋani wur Zude, adəbay divi ga Yezu ; bəŋani zal Gres.

² Ndam ga Yezu ya e Listir akaba a Ikoniyum ni dek tədəm Timote ti mis sulumani.

³ Eslini Pol awayay azay naŋ ti māsawadoru akaba tay, nahkay àzay naŋ, *əkeli kɔɗi. Pol àgri ana Timote nahkay ti azuhva ndam *Zude ye eslini ni, adaba nday dek təsəra bəŋ ga Timote ti zal Gres.

⁴ Kələŋ gani ata Pol nakəŋ tàsləka, tòru kama. A kəsa ya tɪŋjua ni vu lu təŋgəhadì ma ga ndam *asak akaba ga gədákani ya a Zeruɶzalem ya tədəm ni ana ndam ga Yezu ye eslini ni. Tàra təŋgəhadia ana tay a nahkay ti təhi ana tay təgəskabá ma gana.

⁵ Nahkay ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu a kɛsa nday nani bu ni deƙ tɛŋgɛtkivu njɛɗa, kɛlavad mis ndahaŋ day tɛfɛki ahàr ka Yezu.

Melefit àhi ana Pol môru e Mesedɛwen

⁶ Ata Pol nakɛŋ tɛbu takoru gwar ka had Azi ti, *Məsuf Njɛlatani àcafaŋa tay ga moru məhi ma ge Melefit ana mis ye eslini na. Nahkay tàslɛka, tòru gwar ka had Firizi akaba ka had Galasi.

⁷ Tòru tɛnjɛa ka had Misi a wudak ti tawayay tɛhuriyu ka had Bitini, ay Məsuf ga Yezu àcafaŋa tay a.

⁸ Nahkay tàslɛkaba ka had Misi a, tòru kà gɛvay ga dɛluv a Truwas.

⁹ Nday tɛbu eslini ga mɛlavad ti kisim èzidɛkivu ka Pol, èpi zal Mesedɛwen micikeni jika, àhɛŋgalay naŋ, àhi : « Ru afa geli e Mesedɛwen, kɛjɛnaki leli ti ! »

¹⁰ Kɛlɛŋ ge kisim mizidɛni ga Pol ni ti màwaya morana e Mesedɛwen a, adaba mɛsɛra Melefit àzala leli ga məhi *Ma Mɛweni Sulumani ana ndam ga had nana.

¹¹ Nahkay mɛcɛliyu a *slalah ga yam vu a Truwas, màslɛka mòru suwwa a Samotras. * Hajɛŋ gani mòru a Neyapolis ; mòru mɛnjɛa ti màhɛraya a slalah ga yam ni ba,

¹² mòru e Filip. Kɛsa gani nani ti kɛsa gɛɗakani ga had Mesedɛwen. Ndam *Rom kay tɛnjɛhada eslina. Mòru mɛnjɛa ti mànjɛhad vad bal.

Ere ye ti ata Pol nday ata Silas tàgray e Filip ni

¹³ A vad *mɛpɛsabana ba ti màhɛraya a kɛsa ni ba, mòru gwar a zalaka bu, mɛɗɛm mɛdi ahàr ana

---

* **16:11** Samotras ti had e kidɛŋ ga yam bu.

məlan̄ ga mahəŋgalavù Melefit eslini. Mòru mìnjɔa ti mèdi ahàr ana wál macakalavani mək mən̄jəhad m̀azlapi ana tay.

¹⁴ Wal nahan̄ àbu e kidīŋ gatay bu slimi gani Lidi. Nan̄ wur Tiyatir, tɔwi gayan̄ məsəkumoru azana ndize-ndizeni ga siŋgu kayani, nan̄ àbu azləbay Melefit daya. Ka ya ti nan̄ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya àdəm ni ti Bay geli àgray ti wal ni m̄ici ma gani ti m̀gəskabu lala.

¹⁵ Kələn̄ gani *t̀abaray nan̄ akaba ndam ga huf ahay gayan̄ dek. T̀ara t̀abara tay a ti wal ni àzalu leli afa gani, àhi ana leli ahkado : « Tamal k̀səruma nu ǹbu ǹfəki ahàr ka Bay geli ededīŋ ti d̀guma, k̀anjəhaduma afa goro a. » Nahkay àfəki ŋgasa ke leli, mòru.

¹⁶ A vad̄ nahan̄ m̀bu makoru ka m̀lan̄ ga mahəŋgalavù Melefit ni ti, m̀bakabu ahàr akaba wal nahan̄. Wal nani ti evidī ge mis ndahan̄. Seteni àniviyu a ahàr bu, àd̀fiki ere ye ti amara magravu ni. Nahkay ndam ya ti wal ni evidī gatay ni t̀ŋgət siŋgu kay àna pakama gayan̄ ya ti àhia ana mis a, ere gani àgravu ededīŋ ni.

¹⁷ Eslini wal nakən̄ ànjəki ka mad̀boru leli akaba Pol e meteliŋ vu. Azlah, àdəm : « Ndam nday hini ti t̀gri tɔwi ana Melefit nan̄ agavəla drin̄ ! T̀d̀fiki ana k̀li divi ya akəŋgətum sifa àna nan̄ ni ! »

¹⁸ Àzlah, àdəm ma ni nahkay vad̄ ehimeya. Kələn̄ gani àwərikabá b̀aruv ana Pol a, nahkay Pol nakən̄ àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana seteni ya àniviyu ni ahkado : « Nəhuk àna *slimi ga Yezu *Krist, hərəya a wal hini ba ! » Eslini seteni ni àsləkiaba ana wal na h̀ya.

¹⁹ Seteni ni àra àsləkiaba ana wal na ti, ndam ya ti wal ni evidi gatay ni təsəra wal ni aməngəti sinġu ana tay va do. Nahkay təgəs ata Pol nday ata Silas, təgəjahoru tay ka mələŋ ya mis təcakalavu ga magray seriya ni.

²⁰ Tòru tìnjəa àna tay eslina ti təhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam nday hini təbu tagudar kəsə geli. Nday ti ndam *Zude,

²¹ təcahi zlam ana mis, ay ere ye ti təcahi ana tay ni ti leli ndam *Rom àgəski məgəskabu do, məgray do simiteni. »

²² Mis dal-dalani ni tàra tìcia ma na ti nday day təzumkia 6əruv ka ata Pol nday ata Silas a. Eslini ndam magray seriya ni təhi ana ndam slewja gatay ti təcakwakia zlam ka ata Pol nday ata Silas a, mək təzləb tay àna aday.

²³ Tàra təzləba tay a dal-dal ti təbiyu tay a ahay ga daŋgay vu, mək təhi ana bay majəgay ahay ga daŋgay ni ti məbi slimi ana tay lala.

²⁴ Bay majəgay ahay ni àra ècia ma gatay na ti, àhəl ata Pol nday ata Silas nakəŋ, àbiyu tay a mələŋ nahan vu ca-ca a huđ ga ahay ga daŋgay ni vu. Eslini naŋ nakəŋ àwəlfəŋ asak gatay dwa dwa kà damkoluk.

²⁵ A huđ ya vad nahəma, ata Pol nday ata Silas nakəŋ tahəŋgalay Melefit, tidii limis ; ndam daŋgay ndahan ni təbu təbi slimi ana zlam gatay ya tagray ni.

²⁶ Nday dek təbu tagray nahkay ti hađ àdaday dal-dal, asak ga ahay ga daŋgay ni àdaday daya. Eslini ti mahay ga ahay ni dek təzləkvbaba bəŋa bəŋa, zlam ya təwəl ndam daŋgay àna naŋ ni dek təcicəhva wir wir.

27 Bay majəgay ahay ga daŋgay ni àra èpidèkva, èpi ti mahay ga ahay ga daŋgay ni bəŋa bəŋa nahəma, àradaya maslalam gayan a, awayay akad ahàr gayan àna nan. Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr ndam daŋgay ni tàcuhwa.

28 Ay Pol àzlah, àhi ahkado : « Kəgri arana ana ahàr gayak ba, leli dek məbu ahalay. »

29 Nan nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti àdəm tətəzibiya ceŋgel a. Tàra tətəzibiya ceŋgel na ti àcuhwiyu ka məlan ya àbiyu ata Pol nday ata Silas ni. Òru ènjua eslina ti agəgər slaḅ-slaḅ, àbəhadī mirdim ana tay meleher ndiḅ ana haḍ.

30 Kələŋ gani àhəlaya tay a dala va, mək àhi ana tay ahkado : « Bəbay goro ni, nàgray mam ti Melefit ahəŋgay nu ni mam ? »

31 Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Fəki ahàr gayak ka Bay geli Yezu. Nahkay Melefit amahəŋgay kur akaba ndam ga huḍ ahay gayak. »

32 Mək təhi ma ga Bay geli ana tay akaba ndam ga huḍ ahay gayan ni dek.

33 A huḍ ga mələvad gani nani bu bay majəgay ahay ga daŋgay ni àhəl ata Pol nday ata Silas, àra àbarikia ambələk gatay ni ana tay a. Nday day tàbaray nan akaba ndam ga huḍ ahay gayan ni dek àna slimi ga Yezu həya.

34 Kələŋ gani bay majəgay ahay ga daŋgay nakəŋ àhəliyu tay a ahay vu ga məzum zlam. Nday təbu təzum zlam ti nan nakəŋ àmərva dal-dal akaba ndam ga huḍ ahay gayan na dek, adaba tətəkia ahàr ke Melefit a.

35 Məlan àra àsla ti ndam magray seriya ni tətəlrbiyu mis afa ga bay majəgay ahay ga daŋgay

ni ga məhiani : « Baya mis cœeni na. »

³⁶ Bay majəgay ahay ga daŋgay ni àra ècia ma na ti, àhəŋgri ma gani ana Pol, àhi ahkado : « Ndam magray seriya ni tàslərbiya mis a, tàdəm nàbaya kəli a. Nihi ti hərəmuyu e mite vu, sləkuma àna sulumana. »

³⁷ Eslini Pol àhi ana ndam ya tàslərbiyu tay ni ahkado : « Leli ndam Rom ti tàgəs leli, tàgrafəŋa seriya kè leli àna divi gana ndo, tàzləb leli kè meleher ge mis macakalavani, tàbaya leli a daŋgay ba, nihi ti tàdəm māsłəka akal-akal a nahkay ti, məgəskabu aw ? Aha, məgəskabu do. Tamal tawayay nahkay ti nday ndayani àna ahàr gatay tàra tàbaya leli a. »

³⁸ Nahkay mis ya ti tàsləruru tay ni tòru tàŋgəhadí ma ni ana ndam magray seriya ni. Nday nakəŋ tàra ticia ata Pol nday ata Silas nday ndam Rom ti tàgra aŋgwaz a dal-dal.

³⁹ Nahkay nday nakəŋ tàrəkia ka ata Pol a, tàgri kam-kam ana tay, tàbaya tay a ahay ga daŋgay ni ba, mək tàhəŋgalay tay ti tàsləkaba a kəsa ni ba.

⁴⁰ Ata Pol nday ata Silas tàra tàhəraya a ahay ga daŋgay ni ba ni ti tòru afa ge Lidi. Eslini tàbakabu ahàr akaba ndam məfəki ahàr ka Yezu, təvi njəda ana tay, mək tàsləkaba a kəsa ni ba.

17

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi a Tesalonik

¹ Ata Pol nakəŋ tòru a Amfipolis, tàsləkaba eslina tòru a Apoloni, tàra tàsləkaba eslina keti tòru a Tesalonik. A Tesalonik ti ahay ga ndam *Zəde ya tahəŋgalavù Melefit ni àbu.

² Eslini Pol àhuriyu a ahay ni vu akada gayan ya agray kɛla vad *mɛpɛsabana ni. Vad mɛpɛsabana mahkɛr ka mahar ka mahar àhuriya a ahay ni va, tɛzlapakia ka pakama ya àbu mɛbɛkiani a Wakita ge Melefit ni ba akaba nday ye eslini na.

³ Nahkay àdɛfiki ma ge Melefit ana tay, àdɛm ahàr àdɛm *Krist *Bay gɛdɛkani ya amara ni mɛcakay daliya, mɛmɛt, mɛk mɛngaba e kisim ba kwa. Àhi ana tay ahkado : « Krist Bay gɛdɛkani ya amara ni ti nani Yezu ya nɛhi ma gani ana kɛli ni. »

⁴ Eslini ndam Zude bal gani tɛgɛskabá ma ga Pol na, tigia ndam ga ata Pol nday ata Silas a. Ndam *Gres ya tɛzlɛbay Melefit ni kay akaba wál kay bal ya ti zlam gatay tɛbu ni tigia ndam ga ata Pol a daya.

⁵ Ay ndam Zude ndahan ya tɛgɛskabu ma ga Pol ndo ni tàgrafɛɲa solu kà ata Pol a. Nahkay tɛzalakabu ndam ya tàgray tɔwi do, tɛsawadɛy kwanɛ kwanɛ a kɛsa bu ni, mɛk nday gani tɛhɛngalafɛɲa ma kɛ mis ga kɛsa na. Nahkay nday dɛk akaba mis ni tɛcakalavu, tɛzumki bɛrɛv ka ndam ga ata Pol ni, tàgudari ma ana tay, tɛzlahki ka tay. Kɛlɛɲ gani tàdɛboru ata Pol nday ata Silas a magam afa ga Zason, adaba tawayay tɛgɛs tay ga magrafɛɲa seriya kà tay a kɛ meleher ge mis macakalavani na.

⁶ Ay ti tɛdi ahàr ana tay eslini ndo. Nahkay tɛgɛs Zason akaba ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ndahan, mɛk tɛhɛloru tay kɛ meleher ga ndam magray seriya ni. Tòru tɛnjɛa àna tay a ti tɛzlah, tɛdɛm : « Ndam ndani ti tɛwisirikaba ahàr ana mis ga duniya na dɛk. Nihi ti nday tɛbu ahalay,

⁷ Zason day àgɛskabá tay a magam afa gana.

Nday gani ðek tɛgɛskabu pakama ga *bay gɛðakani ga ndam Rom ya àðɛm ni do, tɛðɛm bay nahɛn àbu, slimi gani Yezu. »

⁸ Ma gatay ya tɛðɛmki ka ndam *madɛbay Yezu ni ti àhɛliaba ahàr ana mis macakalavani na akaba ndam magray seriya na.

⁹ Nahkay tɛhi ana ata Zason akaba nday ndahɛn ni : « Bɛhadum siŋgu hayɛn ti kɛslɛkuma. Amamɛnjay ma gani kama keti kwa ; tamal ma nahɛn àbi ti akɛhɛnɛgarum siŋgu gekɛli zlam gekɛli. »

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi e Berey

¹⁰ Mɛlavɛd àra ègia ti ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni tɛhi ana ata Pol nday ata Silas : « Dɛgum e Berey. » Mɛk ata Pol nakɛn tàslɛka, tòru eslini. Tòru tìnɛa eslina ti tɛhuriyu a ahay ga ndam *Zude ya tahɛnɛgalavù Melefit ni vu.

¹¹ Ndam Zude ya e Berey ni tɛtama nday ya a Tesalonik na àna sulumana : tɛgɛskabá ma ge Melefit ya ata Pol tɛhi ana tay na àna huɛ bɛlan. Kɛlavɛd tamɛnjaki ka Wakita ge Melefit, tawayay ti tɛsɛr ma ga ata Pol ya tɛhi ana tay ni ti ma ge jiri eɛɛɛɛn aw.

¹² Nahkay mis kay e kidin gatay bu tɛfɛkia ahàr ka Yezu a. E kidin ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu ni ti mis kay bal tɛfɛkia ahàr ka Yezu a daya. Nday ya ti tɛfɛki ahàr ni ti wál ya ti zlam gatay tɛbu ni akaba zawal ndahɛn.

¹³ Ay ndam Zude ya a Tesalonik ni tàra ticia Pol naɛn àbu ahi ma ge Melefit ana ndam Berey nahɛma, tàra. Tàra tìnɛia ti tɛðɛmki ma magɛdavani àki ka ata Pol nakɛn, tìwisiŋkabu mis ga kɛsa ni.

14 Eslini hɔya ndam ga Yezu ni tɛhi ana Pol : « Slɛka, ndam geli tɛzoru kur e divi vu gwar ka dɛluv ni. » Mɛk tɛslɛka tɛzoru naŋ, ay ti ata Silas nday ata Timote tɛnjɛhadɛ, tɛslɛka ndo.

15 Nday ya ti tɛzoru Pol ni tɔru akaba naŋ a Ateŋ. Tɔru tɛnjɛa eslina ti Pol àhi ana tay : « Kɛslɛkuma nihi nahɛma, kara kɛhumi ana ata Silas nday ata Timote tɛra tɛnjiki nu ahalay ke weceweceni. » Mɛk nday nakɛŋ tɛŋga e Berey a.

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Ateŋ ni

16 Ka ya ti Pol naŋ àbu a Ateŋ, ajɛgay ata Silas nday ata Timote ni ti, àsawadɛy a kɛsa ni bu. Naŋ àbu asawadɛy ti èpi ti zlam ga pɛra kay tɛbu a kɛsa ni bu. Ere ye ti èpi ni àzumia bɛruv a dal-dal.

17 Nahkay àhuriyu a ahay ga *mahɛŋgalavù Melefit vu, àhi ma ana ndam *Zɛde akaba mis ndahaŋ ya tɛzlɛbay Melefit ni. Kɛlavadɛ ahi ma ana mis ya adi ahàr ana tay a dala bu ni daya.

18 Ndam ya tɛsɛra zlam a kay ni tɛzlɛpa akaba Pol a daya. Mis nday nani ti ndahaŋ ndam Epikiriyeŋ, * ndahaŋ ti ni ndam Sitɛwisiyeŋ. † Ka ya ti Pol àdɛmki ma àki ka ga Yezu ya àmɛt mɛk

---

* **17:18** Ndam Epikiriyeŋ ti ndam Gres ya tɛgɛskabu ma ga maslaŋa nahaŋ tɛzalay naŋ Epikir ni. Epikir ti tiwi naŋ vi 341 ka sarta ya ahaslani ni ; àdɛm zlam dɛk tagravu kwanja kwanja àna zlam ci6-ci6eni, Melefit àfi ahàr ana mis do ; àdɛm tamal mis tɛwayay zlam kay do, tɛwayay mis kay do ni ti tɛnjɛhadɛ lala tata. † **17:18** Ndam Sitɛwisiyeŋ ti ndam Gres ya tɛgɛskabu zlam ya tɛcahi ana mis a Ateŋ gwar ke vi 300 ga sarta ya ahaslani ni. Tɛcahay ma nani ti a ahay bu ; slimi ga ahay ni Sitɛwi Peykili. Tɛdɛm ahàr àdɛm mis tɛgɛskabu ere ye ti Melefit awayay ni ; ku tamal tɛcakay daliya dal-dal àna naŋ nɛngu ni si tɛgɛskabu kwa.

àngaba e kisim ba ni ti mis ndahan e kidin gatay bu tàdám ahkado : « Maslanja hini azlapay asak ma ahàr gani day àbi ti, àdám ti mam ? » Mis ndahan ti ni tàdám : « Àzlapaki ke melefit ndahan ya leli mäsär tay do ni. »

¹⁹ Nahkay tàzalu ru nanj kè meleher ga gädákani ge seriya gatay ; mälän ge seriya nani ti tàzalay Eriyüpez. †

Tòru tinjua eslina ti tàhi : « Mawayay mäsär ma maweni ya kacahi ana mis ni.

²⁰ Pakama gayak ya kädám ni ti leli mìci day-day ndo, nahkay mawayay mäsärkaba ere ye ti kädámki ma na lala. »

²¹ Tädám nahkay ti adaba ndam Ateñ akaba ndam mirkwi ya tanjähad eslini ni dek tàbu tàzlapaki ka pakama ya tici day-day ndo ni akaba tàbi slimi ana ma gani kälavad, tawi tekefi tängätfän ahar ga magrani do.

²² Nahkay Pol nanj jika e kidin gatay bu ka mälän ge Eriyüpez ni, àhi ana tay ahkado : « Lekulum ndam Ateñ, näsära a zlam ya ti kəgrum ni bu dek kəbum kəzləbum melefit gərgərani kay.

²³ Ka ya ti nəbu nəsawaday a kəsa gekəli bu nahəma, nipiä zlam gərgərani ya kədəzlämiaya ana melefit nday nani na. E kidin ga zlam nday nani ya kədəzläm ni bu dek ti nədi ahàr ana mälän *meviyekiki zlam ana melefit nahan. Àki

† 17:19 Eriyüpez ti həma a Ateñ ; awayay adəmvaba « Həma ge Eres » (Eres ti melefit ga ndam Gres). Ahaslani ti gädákani ge seriya ga Ateñ tàcakalavu ka həma nani, ay ka sarta ga Pol tàcakalavu ti a hay bu. Ku tamal nahkay nəngu ni tàzalay mälän ge seriya nani Eriyüpez. Ahar gädákani tagray seriya àki ka pakama ge melefit gatay.

məbəkiani nahkay hi : “Medezliaya ana melefít ya məsər do na.” Ay Melefít ya ti kəsərúm naŋ do, kəzləbum ni ti nədəfiki naŋ ana kəli.

²⁴ Melefít gani nani ti àgraya məlaŋ akaba zlam ya a huđ gani bu na dek ; naŋ Bay gədəkani, agur huđ melefít akaba hađ dek ; naŋ ànjəhadviyu a ahaŋ ya mis tedezi ni vu do.

²⁵ Zlam ya ti àhəci naŋ ti mis təvi ni àbi, adaba Bay ya ti àvi sifa ana mis ti təsuf, àvi zlam dek ana tay ni ti naŋ.

²⁶ Melefít àgraya enjenjena ti mis bəlaŋ. Mək àgray ti bəza huđ ga maslaŋa nani tēdevu jiba gərgərani ga məlaŋ ni dek akaba àgray ti tənəhad ka hađ ya adəm tənəhadki ni. Àfəkadvù ekwi e kidiŋ gatay vu, àvi milmili akaba milevi ana tay daya.

²⁷ Melefít àgray nahkay ti, awayay ti mis tādəbay naŋ, bi atədia ahàr a waw akada ge mis ya ti atam ahar, adəbay zlam a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Tādəbay naŋ nahkay, ay ti Melefít naŋ driŋ driŋ akaba mis do, ku way way do Melefít naŋ àbu kà gəvay gayaŋ.

²⁸ Nahkay zla nahəma,
 “Leli məbu akaba naŋ akada mis bəlaŋ :
 leli məbu, leli àna sifa
 akaba məbu magray tɔwi ti azuhva naŋ.”

« Ku ndam midi limis gekəli ndahaŋ day tədəm nahkay, tədəm ahkado :

“Nahkay zla ti leli day bəza huđ gayaŋ.”

²⁹ « Leli bəza huđ ge Melefít nahkay ti, məhi ana ahàr Melefít ti təzavu akaba zlam ga pəra ya tàgraya tay àna gru, àna evirzegena ahkay do ni àna

akur ni ba, adaba zlam nday nani ti mis tàgraya tay àna egizli gatay a ti tâzavu akaba zlam ya tɛjalaki ahàr ga magrani ni.

³⁰ Sarta ge mis ya ti tàsɛrkaba Melefit a ndo ni ti Melefit àjalaki ahàr do. Ay nihi ti ahi ana mis ðek ku eley eley do ðek tâmbatkaba majalay ahàr gatay na.

³¹ Adaba àfàkafà vaf ga magrafəŋa seriya àna jiri kè mis ga duniya na ðek. Amagray seriya nani ti Bay ya ti Melefit adaba ni. Melefit adafiki ana mis ðek Bay nani amagray seriya ededɛŋ ti, àna gayan ya ti àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni. »

³² Mis ye eslini ni tàra ticia ma ga Pol ya àdɛm mis tɛmɛt mək taŋgaba e kisim ba ni ti mis ndahan e kidɛŋ gatay bu tɛyefɛŋ, mis ndahan ti ni tahi : « Èslia, aməbi slimi a vaf nahan keti kwa. »

³³ Eslini Pol àsləkafəŋa kà tay a.

³⁴ Ku tamal mis ahar gəɖakani tàwayay məbi slimi ana ma ga Pol va do nəŋgu ni, mis ndahan tɛgəskabá ma gayan ya àdɛm na, tɛfəkia ahàr ka Yezu a. Denis bəlan ga ndam ge seriya ge Eriyapez ni naŋ àkibu ka tay, wal nahan slimi gani Demeris day naŋ àkibu ka tay. Ndam ndahan day təkibu ka tay.

18

Pol agray tɔwi a Koreŋ

¹ Kələn gani Pol àsləka a Ateŋ a, òru a Koreŋ.

² Òru ènjua eslina ti àdi ahàr ana zal Zude nahan, tìwibiyu naŋ ka had Pon, slimi gani Ekiles. Tàsləkabiya nihi guhwa ka had Itali a nday ata wal

gayan̄ Prisil a, adaba bay Kəlot àhi ana ndam *Zude dek tāsłakaba a Rom a.

³ Tɔwi gatay ti magray ahay ga ambəl. Nahkay Pol ànjəhad afa gatay ga magrakabu tɔwi ka ahar bəlan̄ akaba tay, adaba nan̄ day tɔwi gayan̄ akada gatay ni.

⁴ Kəla vad̄ *məpəsabana Pol ahuriyu a ahay ga *mahəngalavù Melefit vu, ahi ma ana mis ye eslini ni, awayay ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni təgəskabu ma gayan̄ ni.

⁵ Ka ya ti ata Silas nday ata Timote tāsłakabiya e Mesedəwen̄ a, tɔnjikiva ka Pol a nahəma, Pol nakəŋ àmbrəŋ tɔwi nahan̄ ni, ànjəki ka məhi ma ge Melefit ana mis kəlavad̄. Àhi ana ndam Zude ahkado Yezu ti nan̄ *Krist *Bay gədəkani ya amara ni.

⁶ Nday nakəŋ tàra ticia ma nana ti təgəskabu ndo, tɔndivi nan̄. Eslini ti Pol àgavfəŋa had̄ kà azana gayan̄ a ga mədəfikiani ana tay àmbrəŋa tay a. Àhi ana tay ahkado : « Melefit aməgəs kəli àna seriya ti məsər gekəli ! Ahar goro amələkibu bi. Nihi ti nakoru nəhi ma ni ana nday ya ndam Zude do ni. »

⁷ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti əsləka eslina, òru afa ga maslan̄a nahan̄ : maslan̄a gani nani azləbay Melefit, slimi gayan̄ Tisus Züstus, ahay gayan̄ kà gəvay ga ahay ga mahəngalavù Melefit ga ndam Zude ni.

⁸ Ay Krispus gədəkani ga ahay ga mahəngalavù Melefit ni təfəki ahàr ka Bay geli Yezu akaba ndam ga huđ ahay gayan̄ dek. Ndam Koreŋ ndahan̄ kay day tàra ticia ma ga Pol na ti təfəkia ahàr ka Yezu a, nahkay *təbaray tay dek.

⁹ A vad̄ nahan̄ ga məlavad̄ Bay geli Yezu àŋgazlivu

ana Pol, àhi ahkado : « Kàgray aŋgwaz ba, hioru ma goro ana mis, kəmbrəŋ ba,

¹⁰ adaba nu nəbu akaba kur. Maslaŋa àbi emisliki məgruk daliya bi, nahkay gray təwi, adaba ndam goro təbu kay a kəsa hini bu, təfəku ahàr fanndo. »

¹¹ Nahkay Pol ànjəhad a Koreŋ dəz àna kiya muku, àcahi ma ge Melefit ana mis ye eslini ni dek.

¹² Ka sarta ya ti bay Galiyoŋ àgur had Eseyi ni ti, ndam Zude dek tēbedekivu ka Pol nakəŋ, təzoru naŋ kə meleher ga Galiyoŋ ka məlaŋ magray seriya.

¹³ Tòru tìnjəa àna naŋ a ti təhi ana Galiyoŋ ahkado : « Maslaŋa hini acahi ana mis ti tātəbay Melefit gərgəri akaba ga ŋgumna ya àdəm ni. »

¹⁴ Tàra tədəma nahkay ti Pol awayay ahəŋgrifəŋ ana tay, ay ti Galiyoŋ àhi ana tay ahkado : « Tamal lekələm ndam Zude kədəmum maslaŋa hini àgra zlam ya àbəlay do simiteni na ahkay do ni àgudara zlam nahaŋ a dal-dal ti, akal nəbi slimi ana ma gani, akada goro ya nagraj kəlavad ni.

¹⁵ Ay nihi ti pakama ya kələgumkivu ni ti ka zlam gekəli ya kakahum ni, àkivu ke slimi ge mis akaba ke divi gekəli ya kədəbum ni. Nahkay ti nəwayay magray seriya ga zlam nday nani do. »

¹⁶ Àhi ana tay tāsəka ka məlaŋ magray seriya na.

¹⁷ Ay ndam Zude ni dek təgəs Sostəŋ gədəkani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni, tətəb naŋ kə məlaŋ magray seriya ni. Galiyoŋ nakəŋ àra epia ere ye ti tagray na ti àhəŋgarfəŋ ndo.

Pol aŋgoru a Antiyos

18 Pol àpəs vadƙay ɓal a Koreŋ. Kələŋ gani àhi ana ndam məfəki ahar ka Yezu ye eslini ni « Naslaka, nawayay nakoru ka had Siri. » Eslini òru e Senkrey. Òru ènjua ti àwəskaba ahàr a, adaba àhia ana Melefit a : « Tamal kəgrua zlam ya nihindilək na ti anagray nahkay.* » Kələŋ gani təcəliyu a *slalah ga yam vu nday akaba Prisil nday ata Ekiles, tòru e Efez.

19 Tòru tìnjua e Efez a ti Pol àsləkafəŋa kà ata Prisil nday ata Ekiles a, àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, təzlapay akaba ndam *Zude ye eslini ni.

20 Təhi mánjəhadà akaba tay vad ɓal àkiva, ay Pol àwayay ndo.

21 Àhi ana tay : « Tamal Melefit àvua divi a ti ananƣa afa gekuli a. »

Eslini nanə nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, àcəliyu a slalah ga yam vu, àsləka e Efez a, òru a Sezare.

22 Òru ènjua a Sezare a ti àcəloru a Zeruzalem, àgri sa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, mək àsləka, òru a Antiyos.

23 Òru ènjua a Antiyos a ti ànjəhad ƣosku ɓal. Kələŋ gani àsləka òru ka had Galasi akaba ka had Firizi, àvi njədà ana ndam madəbay divi ga Yezu ya ka had nday nani ni dek.

Apolos agray tɔwi e Efez akaba a Koreŋ

24 Ka sarta gani nani zal Zude nahan ɔru e Efez. Slimi gayan Apolos, tɔwi nanə e Eleksendri. Nanə ti àsəra zlapay a àsəbay, àsəra pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na dal-dal daya.

---

* **18:18** Mənjay Macalani 6.1-18.

²⁵ Tàcahia divi ga Bay geli Yezu a, awayay divi gani nani dal-dal. Nahkay nan àbu àhi ma àki ka Yezu ana mis, acahi ana tay lala. Ay àsəra ge Zeŋ ya *àbaray mis na ciliŋ, do ni ti àsər baray nahan do.

²⁶ Ànjəki ka macahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu, day aŋgwaz àwərki nan ka ma gani do simiteni. Ata Prisil nday ata Ek-iles tàra ticia ma gayan na ti tàzay nan, tədəfikiaaba divi ge Melefit àkiva lala.

²⁷ Kələn gani Apolos nakən awayay moroni ka haɗ Eseyi. Ndam ga Yezu ya e Efez ni təgəskabá ma gana, tədəm àbəlay, mək təbikioru wakita ana ndam ga Yezu ya ka haɗ Eseyi ni, təhi ana tay təgəskabá nan a lala. Nahkay Apolos nakən àsləka, òru eslini. Òru ènjəa ti àjənaki ndam ye eslini təfəki ahàr ka Yezu ni, àgray tɔwi àna njəɗa ge Melefit ya àvi ni.

²⁸ Àzlapay akaba ndam *Zude kè meleher ge mis ðek, àwəlki tay ka pakama. Àɗəfiki ana tay vay-vay àna pakama ya a Wakita ge Melefit bu ni *Krist *Bay gəɗakani ya amara ni ti Yezu.

19

Pol agray tɔwi e Efez

¹ Ka ya ti Apolos nan a Koren ni ti Pol àsləkaba gwar ka həma ya ka haɗ Azi na, òru e Efez. Òru ènjəa ti àdi ahàr ana mis ndahan ya taɗəbay divi ga Yezu ni,

² àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti Melefit àvia Məsuf Njəlatana ana kəli

a waw ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado :
« *Məsuf Njəlatani ti ɗay-ɗay mɪci təcalfəŋ ndo. »

³ Eslini Pol àhi ana tay : « Ay nahkay ti *baray ya tàbaray kuli ni ti baray weley ? » Təhi : « Tàbaray leli ti akaɗa ge Zeŋ ya abaray mis ahaslani ni. »

⁴ Pol àhi ana tay : « Zeŋ àbaray ti mis ya tэгəskabá məmbatkaba majalay ahàr gatay a ni. Àhi ana ndam *Izireyel : “Maslaŋa nahaŋ àbu amara, ahàr àɗəm kəfumki ahàr.” Maslaŋa nani ya Zeŋ àɗəmki ma ni ti naŋ Yezu. »

⁵ Nday nakəŋ tàra ticia ma ga Pol na ti tэгəskabá, mək tàbaray tay àna *slimi ga Yezu.

⁶ Eslini Pol àbəki *ahar ka tay. Àra àbəkia ahar ka tay a ti Melefit àvi Məsuf Njəlatani ana tay : nahkay təzlapay àna ma həma ya nday ndayani təsər do ni, təhəŋgri ma ge Melefit ana mis daya.

⁷ Mis ya tàbaray tay ni ɗekeni tagray kru mahar cɤ.

⁸ Ka sarta nani agray kiyi mahkər Pol àhuriyu kəlavad a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu. Eslini àhi ma ana mis, àgraki aŋgwaz do. Àɗəmki ma ka *Məgur ge Melefit àna njəɗa, awayay ti mis tэгəskabu.

⁹ Ay ti mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu tawayay mɪci ma ni do simiteni, təfəki ahàr ka Yezu ndo, təcəmki ma magədavani àki ke divi gayaŋ kè meleher ge mis macakalavani daya. Nahkay Pol àsləkafəŋa kà tay a, àhəlkiba ndam maɗəbay divi ga Yezu na àkiba ka tay a. Ahay ge lekwel ga zal nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Tirenəs : eslini ndam ga Yezu nakəŋ təhuriyu kəlavad a ahay ni vu, Pol àcahi zlam ana tay.

10 Àcahi zlam ana mis eslini vi cɛ, nahkay mis ga had Azi ni dek, ndam *Zɛde akaba nday ya ndam Zɛde do ni, ticia ma ga Bay geli Yezu a.

Bɔza ga Seva akaba ndam maharam ndahan

11 Eslini Pol àgray zlam gərgəri kay àna njɔda ge Melefit, ku ndam ga Yezu tekeɔi tipi day-day ndo.

12 Nahkay mis tɛhəl endɔwi akaba azana ndahan ya Pol ɛnjifiŋa ni, tɔru tɛfɛki ka ndam ga arməwər. Ndam ya ti tɛnjifiŋa àna zlam nday nani ka tay a ni tɛngaba, ndahan seteni tɛslɛkiaba ana tay a.

13 Ndam *Zɛde ndahan tɛbu tɛsawadɔy ka kɛsa ka kɛsa, tɔgariaba seteni ana mis a. Nday day tawayay tagariaba seteni ana mis àna slimi ga Bay geli Yezu a, nahkay ku way way do àhi ana ata seteni ni ahkado : « Nəhi ana kɛli, slɛkumiaba ana maslaŋa hini àna *slimi ga Yezu ya Pol adəmki ma na. »

14 Ndam Zɛde ndahan tɛbu nday adɛskɛla, slimi ga bəŋ gatay Seva, naŋ gɛɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. Nday day tɛbu tɛhi ma ana seteni nahkay.

15 A vad nahan tawayay tagariaba seteni ana mis a. Tàra tɛhia ma na ana seteni na ti seteni ni àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm ahkado : « Yezu ti nɛsəra naŋ a ; Pol ti nicia slimi gayan a ; ay lekɛlɛm ti ndamam ? »

16 Seteni ni àra adəma ma na nahkay ti maslaŋa nani ya seteni àniviyu ni àkadvu akaba tay, àtama tay a dek àna njɔda. Nday nakəŋ dek tɛhəraya a ahay ba, tàcuhway, vu gatay dek ambɛlɛk, azana day àki ka tay ka vu bi.

17 Ndam Efez dek, ndam Zude akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, ticia ere ye ti àgravu na. Tàgra anɗwaz a dal-dal ; tàzləbay Bay geli Yezu, tɛdɛm naŋ gɛɗakani.

18 Mis ya tɛfəkia ahàr ka Yezu a ni ti tàra kay, tɛɗafaya zlam ya tàgudar na vay-vay.

19 Ndam ya tàgray maharam ahaslani ni tɛhəbiyu wakita ga maharam gatay ni, tɛviyekaba kè meleher ge mis a dek. Tàcal siŋgu ga wakita nday nani grusu dɛbu kru kru zlam.

20 Nahkay Bay geli àɗafaki njɛɗa gayan ; pakama gayan akoru kama kama, kəlavad mis ndahan tɛgəskabu.

21 Kələn ga zlam nday nani ti Pol àɗəm : « Nakoru ka had Mesedəwen akaba ka had Eseyi, anasləka eslina ti nakoru a Zeruzalem. Anasləka a Zeruzalem a ti ahàr àhu nàru a Rom. »

22 Àra àɗəma nahkay ti àsləroru ndam gayan cə, ata Timote nday ata Erest, ka had Mesedəwen. Naŋ naŋani ti ni ànjəhadkivu gosku bal ka had Azi.

Ndam Efez tɛzumki bəruv ka ndam ga Yezu

23 Ka sarta gani nani ti zlam magədavani zləzladani àgrava e Efez azuhva divi ga Yezu a.

24 Zal nahan àbu, slimi gani Demetriyəs, tawi gayan ga magray zlam sulumani àna gru. Ahar gɛɗakani agraya mazavu ga ahay gɛɗakani ge Ertemis * na ci6-cibena. Ndam ya tɛgri tawi ni tɛŋgət siŋgu kay àna naŋ.

---

* **19:24** Ertemis ti mefeit walani ga ndam Gres ; tɛdɛm naŋ mefeit ge kiyi akaba ga waray. Ahay gayan gɛɗakani ti e Efez ; ahay nani ti gɛɗakani, sulumani dal-dal ; mis tɛdɛm ahay nani bilin ga zlam adəskəlani ya tɛgri ejep ana mis a duniya bu dek ni.

25 Demetriyus nakəŋ àcakalakabu tay akaba ndam ya tagray tawi akada gayan ni, mək àhi ana tay ahkado : « Zləbəba goro ni, kəsəruma mənğətum zlam ti àna tawi geli hini ya magray ni.

26 Ay nihi ti kipurəma akaba kicuma ere ye ti Pol àgray na. Àhi ana mis ahkado zlam geli ya magraya tay àna ahar geli gelena ni ti melefīt do. Ma gayan ya ti àdəm ni ti mis kay təgəskabá. Təgəskabu ma gayan ni ti mis ya ahalay e Efez ni cilin do, mis ya ka hađ Azi ni ndahaŋ day təgəskabá.

27 Mis təbu tici ma gayan ni ti atədəm tawi geli ya magray ni àbəlāy do. Atədəm ahay gəđakani ge melefīt geli Ertemis gəđakani ni day zlam masakani. Ertemis melefīt geli gani ti ndam ga hađ Azi akaba mis ga duniya dek təhəŋgrioru ahār a hađ, ay nihi ti atədəm naŋ day zlam masakani. »

28 Demetriyus nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti mis ya təbi slimi ni təzuma bəruv a dal-dal, təzlah, tədəm : « Ertemis melefīt ga ndam Efez ni ti naŋ gəđakani. »

29 Mis ga kəsa ni dek tàra ticia ma na ti tàgray tuwər. Nahkay tòru təgəs ata Gayus nday ata Aristark, nday ndam Mesedəweŋ, adaba nday gani təsawadəkabu akaba Pol. Tàra təgəsa tay a ti təhəloru tay ke weceweceni ka məlan gatay ya təcakalavu taməŋjaləŋ kə givi ni. †

30 Eslini Pol awayay ahurkiviyu ke mis macakalavani ni, ay ti ndam mađəbay divi ga Yezu ni təcafəŋa naŋ a.

31 Zləbəba gayan ndahaŋ təbu, nday ndam ga

---

† 19:29 Məlan ga maməŋjaləŋ ke givi e Efez ti gəđakani. Azum mis agray 26.000.

ɲgumna ga had Azi. Nday day tɔslɛrkioru mis ti tɔhi ahkado kam-kam ɔru ka mɛlan ge givi ni ba.

³² Mis ni tɔra tɛcakaiava nahɛma, ma gatay ɔrakaboru ndo ; ku way way do azlah, adɛm ma gayan tera. Nahkay mis kay e kidin gatay bu ɲgay tɛcakaiakivu kamam ti tɛsɛr do simiteni.

³³ Eslini zal nahan avu, slimi gani Eleksender. Ndam *Zude ndahan e kidin ge mis macakaiavani ni bu tɔhiaba ma gana, tɔhi mɔru mɛdɛmaya ma na kɛ meleher ge mis na dek. Eleksender nakɛn ɔra ɛcika kɛ meleher ge mis na ti adadi ahar ana tay, awayay azlapay.

³⁴ Ay tɔra tɛsɛra nan zal Zude nahɛma tɛzlah, tɔpɛski ka zlahay ni agray njemdi cɛ, tɛdɛm ahkado : « Ertemis mefeit ga ndam Efez ni ti nan gɛdɛkani ! Ertemis mefeit ga ndam Efez ni ti nan gɛdɛkani ! »

³⁵ Kɛlan gani bay mɛhɛngri pakama ga ɲgumna ana ndam ga kɛsa ni ɔhi ana mis macakaiavani ni tɛlakakaba, mɛk mis nakɛn tɛlakakabɛ ededin a. Tɔra tɛlakakabɛ ti ɔhi ana tay ahkado : « Lekulum ndam Efez ni, mis ga duniya ni dek tɛsɛra Efez ti mɛlan *njɛlatani ga ahay ge Ertemis mefeit geli gɛdɛkani ni. Mazavu ge Ertemis nakɛn ya ɔslɛkabiya e mefeit ba ni ti mis dek tɛsɛra nan day a hud ga ahay gani bu.

³⁶ Maslan ya adɛm ma gani nani ma ga malfada ni ti way ? Nahkay ti jalum ahɔr lala, lakumkaba, kɛgudarum ma ba.

³⁷ Mis nday ndani ya kɛhɛlumbiyu tay ahalay ni ti tɛhɛlababiya zlam akal a ahay ge mefeit geli ni ba ndo. Tindiivi mefeit geli gani ndo daya.

³⁸ Ay tamal ti ata Demetriyɛs akaba ndam ya

tagrakabu tɔwi ni tawayay mabəhadki mirdim ka maslaŋa nahəma, məlaŋ ge seriya àbu : tòru tábəhadki ka tay eslini afa ga ndam magray seriya ni.

³⁹ Ay tamal ti zlam nahaŋ àbu kawayum ki-hindum nahəma, ka fat ya ti gədákanani atəcakalava ni ti akədəgum àna ma gani afa gatay kwa.

⁴⁰ Geli ya ti màcakalavu kani ni ti ndam *Rom atəhi ana leli kàcakalumvu ti kawayum kakadumfəŋva kà ŋgumna tək, kàcakalumvu ti àki ka mam ? Ay ti aməŋgət ma ga məhəŋgrifəŋani ana tay ti təgəsiki ana leli do. »

⁴¹ Bay məhəŋgri pakama ga ŋgumna ana mis nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti, àhi ana mis macakalavani ni ku way way do màsləka, mòru a magam.

20

Pol akoru e Mesedəweŋ akaba e Gres

¹ Ndam ga kəsa ni tàra təmbrəŋa magray tuwər a nahəma, Pol àzalakabu ndam madəbay divi ga Yezu ni, àhi ana tay tàza njəda. Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àgri sa ana tay mək àsləka, òru e Mesedəweŋ.

² Òru ènjəa eslina ti àsawadəy àvi njəda ana ndam məfəki ahər ka Yezu ni àna ma gərgərani kay ya àhi ana tay ni. Kələŋ gani àsləka, òru e Gres,

³ ànjəhad kiya mahkər. Ka ya ti awayay acəliyu a *slalah ga yam vu akoru ka had Siri ni ti, ècia ndam *Zude təzlapakia ga məgri zlam magədavana. Nahkay naŋ nakəŋ àŋgoru gwar e Mesedəweŋ zlam gayaŋ.

⁴ Ndam ya t̄asawad̄akaboru akaba naŋ ni ti ata : Sopatros wur ge Pir̄us ga k̄asa Berey ; Aristark, Sik̄and̄us nday ga k̄asa Tesalonik ; Gayus ga k̄asa Derbi ; Timote ; ata Tisik nday ata Trofim ga k̄asa ya ka hađ Azi ni.

⁵ Nday nak̄eŋ t̄asl̄aka t̄oru kama, t̄oru t̄aj̄ogay leli a Truwas.

⁶ Leli ti ni k̄el̄eŋ ga wum̄ari ya t̄azumv̄u dipen̄ *miwisiŋeni do ni m̄asl̄aka e Filip a, m̄oru m̄ac̄aliyu a slalah ga yam vu ga moru minjiki tay a Truwas. M̄agray vad̄ zlam ka ah̄ar divi, day ti m̄oru minjiki tay. Eslini magray gosku sek̄w.

Pol ahi ma ge Melefit ana mis a Truwas

⁷ M̄ara m̄aŋgasva ga m̄azum đaf ge Melefit a ka ahar b̄elaŋ m̄elakarawa ka fat ga s̄avdi fat ad̄iya a ahay va nah̄ama, Pol àhi ma ge Melefit ana mis maŋgasvani ni. Ad̄aba às̄era m̄elaŋ amasla ti ara asl̄aka nah̄ama, àhi ma ni ana mis ni duk àbiviya ana huđ m̄alavad̄.

⁸ Ceŋgel t̄ebu kay a ahay ya ti leli m̄aŋgasvu ni vu. Ahay gani nani ti ka ah̄ar ga ahay ndahaŋ.

⁹ Eslini wur dagwa nahaŋ slimi gani Ewtis naŋ àbu manj̄ehad̄ani diḡusa a moftotur bu ni ti ènjia đ̄awir a đ̄aŋ. Ka sarta gani nani ti Pol naŋ àbu azlapay kekilenja. Wur dagwa nak̄eŋ naŋ àbu enji đ̄awir nahkay ti ad̄abiyu kwa ka ah̄ar ga ahay ya mahk̄er ya leli m̄evu ni bu, ad̄aya ka hađ a. Nahkay t̄ara t̄izefteba naŋ a ti naŋ m̄am̄etani àndava.

¹⁰ Ay Pol àh̄eraya a ga hađ a, ad̄ak̄iyu ka wur dagwa nak̄eŋ m̄ak̄ azay naŋ a ahar vu. Àra àza naŋ a nah̄ama àhi ana mis ni ahkado : « Àh̄eli ah̄ar ana k̄eli ba, àm̄et ndo. »

11 Kələn gani Pol nakən àcəloru a ahay ni vu zlam gayən. Òru ènjəa ti àzay *dipen, èsekaba mək àzum. Àra àzuma dipen na nahəma, àcahi zlam ana mis ni keti hundum məlanə pay. Məlanə ni àra àcada ti nanə nakən àsləka.

12 Wur dagwa ni ti ni təzoru nanə a magam, àmət ndo nanə lala zlam gayən. Nahkay mis ni dek təmərə dal-dal.

Pol asləka a Truwas a, akoru e Milet

13 Məlanə àra àsla ti leli məcəliyu a *slalah ga yam vu ga moru məzəvù Pol a Asos. Nahkay leli nakən məsləka, mòru mìnjiyu enji gayən. Nanə ti ni àzay divi ga asak, àdəm amoru mazay nanə eslini kwa.

14 Pol nakən òru ènjikia leli a Asos a nahəma, məzəvù nanə a slalah ga yam ni vu mək mòru e Mitilenə.

15 Mòru mìnjəa ti hajən gani məsləka, mòru a Siyu. Hajən nahanə gani məsləka mòru a Samos. Hajən tegəni gani day kwa ti mìnjiyu e Milet.

16 Mìcik e Efez ndo, adaba Pol àwayay mijinə sarta gayən eslini ka had Azi do. Nanə àwacavu ga moroni a Zeruzalem, awayay ti ahàr àdəm wudaka tagray wuməri ge *Peñtikwet ni ti ènjəa.

Ma ga Pol ya àhi ana gəđákani ga ndam Efez ni

17 Nday təbu e Milet nahkay ti Pol nakən àsləroru mis e Efez ga mazalabiyu gəđákani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni.

18 Gəđákani nakən tàra tìnjiya ti Pol àhi ana tay ahkado : « Kwa ka fat goro ya ti nàra a Azi a àbivaya ana vad ya kana ni ti, kəsəruma ahəmamam mənəhadkabu akaba kəli na akaba ere ye ti nàgra na.

19 Kəsəruma tɔwi ya ti nəgri ana Bay geli na ; a hud ge tɔwi gani nani bu ni ti nàzay ahàr goro akada ge mis gəɗakani ndo ; ku tamal nahkay nəŋgu ni mis təzumua bəruv a akaba təgrua daliya adaba ndam *Zude təgraku mbada-mbada palam.

20 Kəsəruma daya nimbiriŋ zlam ya ti àbelay ajənaki kɔli ni ana kɔli ndo. Zlam ni dek nəhia ana kɔli a, nəcahia ana kɔli kə meleher ge mis a vay-vay. A magam gekɔli day nəhia zlam na dek ana kɔli a, nəcahia ana kɔli a daya.

21 Ma goro ya nəɗəm ni ti nəhi ana ndam Zude akaba ana nday ya ndam Zude do ni àna njəɗa goro dek tāmbatkaba majalay ahàr gatay a, təgəskabu ma ge Melefit, təfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

22 « Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem akada ga Məsuf *Njəlatani ya àhu “Ru” kwa ni. Ere ye ti amagrakuvu eslini ni ti nəsər do.

23 Ay ti ere ye ti nəsər nahəma nihi : a kəsa ya nakoru ni vu dek ti *Məsuf Njəlatani àhu ma, àɗəm atəfiyu nu a daŋgay vu, atəgru daliya.

24 Ay a majalay ahàr goro bu nahəma, ku tamal nəbu àna sifa, ku nəmət nəŋgu ni araŋa gani goro do. Ere ya nawayay ni ti, nawayay nindeveriŋaba tɔwi ga Bay geli Yezu ya àhu gray ni cilin. Tɔwi gayaŋ gani ti ga məhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *sulum ge Melefit ana mis.

25 « Nəpəsa e kidin gekɔli ba dek, nəhia ma àki ka *Məgur ge Melefit ana kɔli a. Ay nihi nəsəra ekipumkivu wur ge eri goro va do.

26 Adaba zlam gani nani nəhi ma ana kɔli kani : Tamal maslaŋa e kidin gekɔli bu èjija ti ahar goro àkibu bi.

27 Nɛdɛm nahkay ti adaba nɛdɛfikiaba ere ye ti Melefit awayay agray na dek ana kɛli a, day nɛmbirifiŋ araŋa ana kɛli ndo.

28 Nahkay ti bumi slimi ana ahàr gekɛli, bumi slimi ahar gɛdɛkani ti ana mis ndahan ya ti Məsuf Njəlatani àbəhadıvu tay ana kɛli a ahar vu ni akada ge mis ya tɛbi slimi ana zlam ga gənwaw ni. Wur ge Melefit àmɛt ti azuhva mis nday nani. Nahkay ti bumi slimi ana tay lala.

29 Nəsəra ka ya ti anasləka afa gekɛli a ni ti mis ndahan atara təhurkiviyu ke kɛli akada ga kərá gili ya təhurkiviyu ka zlam ga gənwaw ni. Nahkay ti nday gani nani ti atəgrikaba ahàr ana mis na kway-kwayay.

30 Ku e kidiŋ gekɛli gekɛleni bu day mis ndahan atasəkad malfada, tawayay ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni tādəbay tay.

31 Nahkay ti bumvu slimi, dɛgəzlumki ahàr ka zlam ya nɛcahi ana ku way way do gekɛli vi mahkər məlafat akaba məlavad ni. Ka ya ti nɛcahi zlam nday nani ana kɛli ni ti yam tuway goro adəgaya daya.

32 « Ay nihi ti nɛmbrivù kɛli a ahar vu ana Melefit. Naŋ gani aməgri sulum gayan ana kɛli akada ya adɛm aməgri ana kɛli ni. Naŋ ti esliki məvi njədə ana kɛli ti kɛfumki ahàr ka Yezu àtam ya ti kɛfumki ahàr nihi ni. Esliki məvi zlam sulumani ana kɛli akada ya aməvi ana ndam gayan dek ni.

33 Nu ti ku siŋgu, ku gru, ku azana ga maslaŋa ègɛ eri ndo :

34 Iekuləm day kəsəruma, nu ti nəgray tɔwi àna ahar goro goroani day kwa ti nəŋgəti zlam ana hud goro akaba ana ndam goro ya masawaday akaba

tay ni.

³⁵ Nu nahəma, a huf ga zlam ya nəgray ni bu dek ti nədəfikia ana kəli a, ahàr àdəm si kəgrum tawi kwa, nahkay ti kəngətum zlam ga məjənaki ndam talaga àna naŋ. Bay geli Yezu àdəm àna ahàr gayan ahkado : “Kəvi zlam ana mis ti amər kur àtama ya mis avuk na.” Ma hini ya àdəm ni ti jalumki ahàr lala. »

³⁶ Pol àra àdəma ma hina nahkay nahəma, àbəhad mirdim grik akaba tay, àhəngalay Melefit.

³⁷ Eslini nday dek tütəwi, tàdəgakiyu ka Pol nakəŋ cip cip ga məgri sa.

³⁸ Bəruv àwər tay ti ahar gəfakani azuhva àhi ana tay ahkado : « Ekipumkivu wur ge eri goro va do » ni palam. Tàra təgria sa ti təzoru naŋ e divi vu bədak ka mələŋ ga *slalah ga yam ya akoru acəlviyu ni.

21

Pol akoru a Zeruzalem

¹ Ka ya ti məcəliya a *slalah ga yam va, mèdeva akaba tay a nahəma, mòru suwwa a Kos. Màra məsləka eslina ti hajəŋ gani mìnjia a Rot a. Kələŋ gani məsləka eslina, mòru a Patara.

² Eslini mədi ahàr ana slalah ga yam ga moroni e Fenisi, məcəlviyu mək məsləka.

³ Màra mìnjia e kidiŋ ga dəluv ni ba nahəma, məcəru Sipir gwar ka ahar ga gəjar geli, mòru suwwa ka had Siri. Màra mìnjia eslina ti məcik e Tir ka mələŋ ga slalah ga yam ya ticik ti mis təhəlabə zlam a ni.

⁴ Eslini mədi ahàr ana ndam mədəbay divi ga Yezu ni, mənəhad gosku sekw akaba tay. Nday

nakəŋ *Məsuf Njəlatani àdəfikia ere ye ti ama-grakivu ka Pol a Zeruzalem na ana tay a, nahkay təhi ana Pol : « Kòru ba. »

⁵ Mára məzuma gosku sekweni na akaba tay a ti məhi ana tay leli masləka, nahkay nday dek akaba wál gatay akaba bəza gatay təzoru leli e divi bu, məsləkaba a kəsa ni ba, mára mìnjia kà gəvay ga dəluv a ti mabəhad mirdim, mähəŋgalay Melefit.

⁶ Mara medevu akaba tay wudak nahəma, məgravu sa akaba tay. Kələŋ gani leli məcəlviyu a slalah ga yam vu, nday ti ni təsləka, təŋgoru a magam gatay.

⁷ Leli nakəŋ məsləka e Tir a ti mòru a Petlemayəs. Eslini mòru mədi ahàr ana ndam məfəki ahàr ka Yezu, məgri sa ana tay, mənjuhəd akaba tay ruk mək mändəhadbu.

⁸ Mələŋ àra àsla ti mòru a Sezare afa ge Filip bay macahi ma ge Melefit ana mis ni, mək mənjuhəd eslini. Ka ya ti tədaba mis a adəskəlana a Zeruzalem a ni ti naŋ àkibu ka tay.

⁹ Bəza dahalay gayəŋ təbu fad, təsər zawal do, təbu təhəŋgri pakama ge Melefit ya awayay ahi ana mis ni ana mis.

¹⁰ Leli məbu eslini vad ehimeya nahəma, zal nahanə slimi gani Agabus àsləkabiya e Zude a, àdi ahàr ana leli. Naŋ gani ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

¹¹ Àra ènjia ti àzay maslpara ga Pol mək àwəlkabu asak akaba ahar gayəŋ àna naŋ. Nahkay àdəm : « Ere ye ti Məsuf Njəlatani àdəm ni nihi : “Bay ga maslpara hini ti ndam *Zude atoru təwəl naŋ a Zeruzalem akada goro hini ya nəwəlkabu asak akaba ahar ni. Atəgria nahkay ti atəvi naŋ ana

ndam ya ti nday ndam Zude do ni.” »

¹² Leli nakəŋ m̀ara m̀icia ma gayaŋ na nahkay ti, leli akaba bəza ga məŋ geli ya eslini a Sezare ni m̀ahəŋgalay Pol, m̀ahi : « Kam-kam kòru a Zeruzalem ni ba ti. »

¹³ Ay ti Pol àhi ana leli ahkado : « Kituwum ti kamam ? Kawayum kəbumuvù aŋgwaz ti kamam ? Nu ti ku takoru takad nu a Zeruzalem azuhva Bay geli Yezu tekeɗi araŋa gani goro do. Tamal ti takoru təwəl nu cilin ti ma gani goro mam ; nàgray aŋgwaz do, nəgəskabu nahkay. »

¹⁴ M̀isliki mekelikaba ma gayaŋ na ndo ni ti m̀əmbrəŋ naŋ, m̀əɗəm ere ye ti Bay geli Yezu awayay ni m̀agravu cilin.

¹⁵ M̀ara m̀əpəsa eslina vad a ɓal nahəma, m̀aslamalavu mək m̀oru a Zeruzalem.

¹⁶ Ka ya ti m̀oru ni ti, akaba ndam Sezare ya tadəbay divi ga Yezu ni. M̀oru m̀injua ti təzoru leli afa ga zal Sipir nahaŋ slimi gani M̀ənasəŋ ka m̀əlaŋ ya ti makoru m̀anjəhad ni. Naŋ gani ti àfəkia ahàr ka Yezu a əpəsa.

Pol akoru afa ge Zek

¹⁷ Leli nakəŋ m̀oru m̀injua a Zeruzalem a ti bəza ga məŋ geli ye eslini ni təgəskabu leli àna m̀əmərani.

¹⁸ Hajəŋ gani ti m̀oru akaba Pol afa ge Zek. M̀oru m̀injua ti m̀ədi ahàr ana gəɗákani ga ndam m̀əfəki ahàr ka Yezu ni ɗək macakalavani eslini.

¹⁹ Pol əgri sa ana tay mək əŋgəhad tɔwi gayaŋ, əŋgəhadɗi zlam ya ti Melefit əgray e kidin ga ndam ya ti nday ndam *Zude do ni bu ni ɗək ana tay.

²⁰ Tàra t̀icia ma gayaŋ na ti tàzləbay Melefit, mək t̀ahi ahkado : « K̀ici ndo waw wur ga məŋ geli

ni ? E kidin ga ndam Zude bu ni ti ndam ya tafaki ahàr ka Yezu ni ti tagray dabu ehimeya. Nday dek tagaskabá *Divi ge Melefit ya àbu mabəkiani a wakita ge Mɔwiz ni ba lala.

²¹ Ticia nak kəbu kəhi ma ana ndam Zude ya təbu tanjəhad e kidin ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni, kəhi ana tay təmbrəŋ Divi ge Melefit gani nani, *təkeli kɛdi ana bəza gatay va ba akaba tadəbay manjəhad ya ahaslani ga ndam Zude ya tadəbay ni va ba ferera.

²² Ay nihi ti magray ahəmamam ? Tara tici nak kəbu ahalay ni.

²³ Nihi nahəma, gray ere ye ti məhuk ni : mis təbu faɗ ahalay, təhi ana Melefit : “Tamal kəgria zlam ya mihindilək na ana leli a ti məwəskaba ahàr a.” *

²⁴ Ka ya ti takoru tagray zlam ge migi *njəlatani ni ti dəgum akaba tay. Singu gatay ya ahàr àɗəm təpəl ni ti pəlkia ka tay a : nahkay ti etisliki məwəskaba ahàr a. Kəgra nahkay ti ma ya mis tədəmkuk ni ti, mis dek atəsər ma gatay ni ma ga malfada. Atəsər nak nakani kəmbərəŋ Divi ge Melefit ya àbu mabəkiani a wakita ge Mɔwiz ni bu ni ndo, kəbu kadəbay àna divi gani lala.

²⁵ Ay nday ndahan ya nday ndam Zude do tafaki ahàr ka Yezu ni ti məbikioya wakita ana tay a àndava. Ere ye ti mazlapaki ni, məhi ana tay ahkado : “Kəhəpəɗum aslu ga pəra ba, kəzumum mimiz ba, kəhəpəɗum aslu ga zlam ya təmərɗay məmərɗani ni ba, kəgrum mesəwehvu ba daya.” »

²⁶ Nahkay hajəŋ gani Pol nakəŋ təsləka ak-

---

* 21:23 Mənjay Macalani 6.1-18 ; Tɔwi 18.18.

aba mis fadani na, tàgray zlam gatay ge migi njəlatani. Kələŋ gani Pol nakəŋ àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɗakani ge Melefit ni vu. Àhi ana ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ahkado : « Amagra vad adəskəla ti migi njəlatani, nahkay ti ku way way do geli amanɣa ga məvi sədaga ana Melefit a. »

Təgəs Pol

²⁷⁻²⁸ Vad adəskəlani ara andav wudak nahəma, ndam *Zude ga had Azi ni tɔpi Pol a dalaka ga *ahay gəɗakani ge Melefit ni bu. Tàra tɔpia naŋ a ti təɗəmki ma magəɗavani, təzlahki, təɗəm : « Ndam *Izireyel, dəgumkiva ke leli a. Zal ya ti adəmkɪ ma magəɗavani ka ndam Izireyel, adəmkɪ ma magəɗavani ke *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkɪ ni akaba adəmkɪ ma magəɗavani ka ahay gəɗakani ge Melefit ni naŋ hi. Naŋ ti ku eley eley do dək ahi ma gayan ni ana mis dək. Nday ya ti nday ndam Zude do ni tekeɗi àvia divi ana tay a, təbu təhuriyu a ahay gəɗakani *njəlatani ge Melefit ni vu. Nahkay àgudarkabá ahay na ! » Ndam Zude ga had Azi ni tàra təɗəma nahkay ti mis kay tərəkiva ka tay a, mək təgəs Pol nakəŋ.

²⁹ Təɗəm Pol àgudarkabá ahay na ti, adaba tɔpikaba tay ata Trofim zal Efez na təbu təsawadəkabu a kəsa bu. Nahkay təhi ana ahàr ahkado Pol naŋ àbu afiyu naŋ a ahay gəɗakani ge Melefit ni vu.

³⁰ Mis ga kəsa dək tàra tɔcia ma na ti tərəkia ka Pol nakəŋ ke wecewecena a ahay gəɗakani ge Melefit ni va. Təgəsaya naŋ a yaw, təgəjahaya e mite va mək təzlkvù mahay ga ahay ni dək həya.

³¹ Tawayay takad naŋ wuɗak nahəma, ma gani ɛnjɛa afa bay ga ndam slewja ga ndam *Rom a. Təhi ahkado : « Tuwər àgrava ahalay a kəsa Zeruzalem ba dek. »

³² Eslini bay ga ndam slewja ni àday ndam slewja akaba gəɗákani gatay ndahaŋ ke weceweceni, tàcuhwakioru ke mis dal-dalani ni. Mis ni təbu təzləb Pol, ay tàra tìpia bay ga ndam slewja akaba ndam slewja gayaŋ na ti təmbrəŋ məzləb naŋ hɛya.

³³ Eslini bay ga ndam slewja ni àhəɗakfəŋiyu ka Pol, àgəs naŋ mək àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tət̄wəla naŋ àna jejirbi a cɛ. Èhindifiŋa ma kè mis na, àhi ana tay ahkado : « Naŋ way ? Àgudar mam ? »

³⁴ Ay ti mis ya ti eslini ni ku way way do azlah, adəm ma gayaŋ nahaŋ. Nday təbu təzlah nahkay ti bay ga ndam slewja ni ɛcikaba ere ye ti mis tədəm na do. Eslini àhi ana ndam slewja gayaŋ ni təzoru Pol ka mələŋ ga ahay gatay ya tanjəhadvù ni.

³⁵ Tòru tìnjɛa àna naŋ a, təbu təcəl dava ga ahay ni ti təzay naŋ mazani kwa, adaba mis ni təmbrəŋ naŋ do, tawayay təzləb naŋ keti,

³⁶ nday dek təzlahləŋoru, tədəm : « Kàɗuma ! »

Pol adəm ma ga vu gayaŋ kè meleher ga ndam Zude

³⁷ Ka ya ti tawayay təziyu Pol nakəŋ a dalaka ga ahay ni vu nahəma, àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Nawayay nəhuk ma ti kəvu divi gani aw ? » Bay ga ndam slewja ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəsəra ma Gres a waw ? »

³⁸ Tata zal Ezip ya ti àgəskabu ma ga ngumna ndo, àgray ti mis dəbu fad tədəbay naŋ, tərakaboru

akaba tay a huf gili vu guhwa hini ni ti nak do waw ? »

³⁹ Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nu zal Zude, tiwi nu a Tars ka haf Silisi, nu mis ga kəsa gəɗakani. Nəgruk kam-kam ; vu divi ga məhi ma ana mis ni ti ! »

⁴⁰ Nahkay bay ga ndam slewja ni àvi divi gani. Pol ècikaba jik ka dava ga dalaka ga ahay na, mək àdadi ahar ana mis ni ti təlakakabá. Mis ni tàra təlakakabá ti Pol nakəŋ àhi ma ana tay àna ma *Hebri. Àhi ana tay ahkado :

22

¹ « Ata bəba akaba bəza ga mmawa goro ni, nəhi ma ga vu goro ana kəli, ciməki day. »

² Tàra ticia naŋ àbu àhi ma ana tay àna ma Hebri nahəma, təlakakabu dɛdɛk-dɛdɛk, nahkay àhi ana tay ahkado :

³ « Nu zal Zude, tiwi nu a Tars ka haf Silisi. Ay ti nɛdək ahalay a Zeruzalem, maslaŋa ya ti àcahu zlam day Gemeliyel, àdɛfukia Divi ge Melefit ya ata bəŋ geli tàdəbay na lala. Ka sarta nani ti nəvia ahàr a dɛk ana Melefit akada gekəli ya kəbum kəvumi na.

⁴ Nəgria daliya dal-dal ana ndam ya ti tàdəbay divi ga Yezu na, nəwaya mabazl tay a ; nəgəsa zawal akaba wál a, nəbia tay a danɣay va.

⁵ Gəɗakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɗakani ndahaŋ təsəra ma goro ya nədəm ni jiri, tagrakua sedi a tata. Təbua wakita, təhu nəhəlikaboru ana bəza ga məŋ geli ya a Damas ni. Nahkay nu nakəŋ nɛdəvu e divi vu ga moru məwəlbuyu ndam ya tɛfəki ahàr ka Yezu

eslini ni, ga mähəlbıyü tay ahalay a Zeruzalem ti târa tâtraḅ tay. »

Pol azlapaki ka mənǰaki ka mǎfaki ahàr gayanǰ ke Melefit

(Tɔwi 9.1-19 ; 26.12-18)

⁶ « Ka ya ti nəḅu nakoru a Damas, ninjiyu wudak fat àra ècika tirkeḁ-keḁ nahəma, masladani dal-dal àsləkabiya e melefit ba, àhərkuaya.

⁷ Eslini nu nakəḅ nəzum mədəḁani mək nìci dənǰu ga maslaḅa àzalay nu, àhu ahkado : “Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ?”

⁸ Àra àhua ma nahkay ti nəhi : “Nak way, bay goro ?” Mək nìci dənǰu ni keti : “Kəgri daliya ti ana nu, nu Yezu zal Nazaret ni.”

⁹ Ndam ya ti leli məḅu makoru akaba tay ni tìpia masladani na, ay ti tìci dənǰu ga bay ya ti àhu ma ni ndo.

¹⁰ Eslini nəhi : “Nâgray nihi ti mam, bay goro ?” Àhəḅgrufəḅ, àhu : “Cikaba, ru a Damas, ekinǰua eslina ti atəhuk ere ye ti Melefit àhuk gray ni dek.”

¹¹ Masladani ni àra àhərkuaya ti àwulufa nu a, nahkay ndam ya ti məḅu makoru akaba tay ni tədafua ahar a, təzoru nu a Damas.

¹² « A Damas nahəma zal nahanǰ nanǰ àḅu, slimi gayanǰ Ananiyas. Nanǰ gani mis sulumani, àgəskabá Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki na lala. Nahkay ndam *Zude ye eslini ni dek tədəm nanǰ mis sulumani eḁeḁiḅ.

¹³ Mòru mìnǰua a Damas a ti nanǰ nakəḅ àra àdu ahàr, àhu ahkado : “Sol, wur ga mmawa goro ni, pi divi akada ya ahaslani ni.” Eslini nìpi divi, nìpi nanǰ huya.

14 Ananiyas nakəŋ àhu keti : “Melefit ga ata bəŋ geli ni àdəkiba kur kwa ahaslana, ti kəsər ere ye ti naŋ awayay ni, ti kəsər Bay Jireni ni, ti kici ma ya ti naŋ àhuk ni.

15 Awayay ti kigi zal sedi gayan, kəhi ere ye ti kipi ni akaba ma gayan ya kici ni ana mis dek kwa.

16 Ay nihi kicia ma nahkay ti, kajəgay mam mba mam ? Cikaba, *təbaray kur, həŋgalay Melefit àna *slimi ga Yezu, nahkay ti Melefit ambərfukwa zlam magudarani gayak na.”

17 « Àra àpəsa bal nahəma, nəŋga a Zeruzalem a. A vad nahanə nəhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu, nəbu nahəŋgalay Melefit nahəma, Melefit àŋgazlu zlam nahanə.

18 Nipi Bay geli Yezu, àhu ahkado : “Sləkaba a Zeruzalem a ke wecewecena, adaba ndam Zeruzalem atəgəskabu ma ya akədəmku ni do.”

19 Nahkay nu nakəŋ nəhəŋgrifəŋ, nəhi ahkado : “Bay goro, nday day təsəra, ahaslani nu nəbu nakoru a ahay gərgərani gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni vu, nəhuriyu nəgəsaya ndam ya təfəkuk ahàr na, ndahanə nəbiyu tay a danğay vu, ndahanə ti ni nəzləb tay timey.

20 Ka ya ti təbu takad zal sedi gayak Etiyeŋ ni ti nu day nəbu ka məlanə gani, nəwaya dal-dal, nəjəgakia məgudi ga ndam ya takad naŋ na daya.”

21 Naŋ nakəŋ àhu keti : “Nak sləka kōru, adaba nəslərōru kur driŋ e kidiŋ ga jiba ndahanə ya ti nday ndam Zude do ni vu.” »

Pol naŋ àbu kè meleher ga gəđakani ga ndam slewja

22 Tàra tìcia ma ga Pol ya àdám ahkado : « Yezu àhu : “Slàka kôru, nêslêroru kur e kidîŋ ga jiba nda- haŋ ya ti nday ndam *Zude do ni” » nahəma, mis ni təzlah, tədəm : « Jijîŋəma maslaŋa hina, kaduma naŋ a ! Ahàr àdám kəbrəŋumiviyu sifa ba ! »

23 Nahkay nday nakəŋ təzlah, təhəlkaba mægudi gatay a taboru, akaba taboru had agavəla.

24 Nday təbu tagray nahkay ti bay ga ndam slewja ga ndam *Rom ni àhi ana ndam slewja gayaŋ ni təziyu Pol ka dalaka ga ahay ni ti təzləb naŋ. Awayay təzləb naŋ nahkay ti adaba awayay mədəmaya ma ge jiri a ti təsər mis ni təzlahki ti kamam.

25 Ka ya ti təbu təwəl Pol ga məzləb naŋ nahəma, Pol nakəŋ àhi ana bay ga ndam slewja ya naŋ àbu eslini ni ahkado : « Təvia divi ana kəli a ga məzləb zal Rom mənjad magrafəŋa seriya waw ? »

26 Naŋ nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti àrəkioru ka bay gayaŋ, àhi ahkado : « Kagraŋ hi ti ahəmamam ? Naŋ hini zal Rom ci ni ! »

27 Nahkay bay ga ndam slewja nakəŋ àrəkia ka Pol a, àhi : « Hu nak ti zal Rom ededîŋ aw ? » Pol àhi : « Iy nu zal Rom ! »

28 Bay ga ndam slewja ni àhi : « Nu nàbəhada sinġu a dal-dal day ti nìgi zal Rom ! » Pol ti ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ay nu ti kwa tìweya nu a, nu zal Rom. »

29 Ndam slewja ya təwəl Pol, tawayay təzləb naŋ ti mədəmaya ma ge jiri a ni tàra təsəra Pol naŋ zal Rom ti tàsləka, təmbərbu naŋ. Bay ga ndam slewja ni àra àsəra Pol zal Rom, àwəla naŋ àna jejiró a ti, naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ day aŋgwaz àwəra naŋ a.

Pol nanj àbu kè meleher ga ndam magray seriya

³⁰ Bay ga ndam slewja ni awayay asər ere ye ti ndam *Zude tàcalki Pol ni lala. Nahkay hajəŋ gani èpicheiaba jejirbi na ana Pol a, àzalakabu gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam magray seriya ga ndam Zude ni dek. Tàra tàcakalava nahəma, àra àna Pol e kidin gatay va.

23

¹ Eslini Pol nakəŋ àmənjaləŋ ana ndam magray seriya ni lala, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, a majalay ahər goro bu ni ti kwa ka ya ti nənjàki məgri tawi ana Melefit ni àbivaya ana kana nu nəbu njəlata kè meleher gayəŋ. »

² Ananiyas gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àra ècia ma ga Pol na ti àhi ana ndam ya ti kà gəvay ga Pol ni : « Sumikabiyu bəbarva ka pakama gayəŋ ni. »

³ Eslini Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Melefit aməsi bəbarva ti ana nak ! Nak ti akada ga gudu awayay ambəd, təgria zlam bəd-bədana ni. Nak kəđəm kəbu kagrafua seriya ti akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni. Ay nihi ti kəgray ere ye ti Melefit àđəm a wakita ge Məwiz ni bu ni do, adaba kəhi ana mis təsu bəbarva. »

⁴ Mis ya təbu eslini ni təhi ana Pol ahkado : « Kin-divi gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ya Melefit adaba nanj a ni zla do waw ! »

⁵ Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, ŋgay nanj gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nəsər do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu

nahkay hi : “Kìndivi gəḏakani ga ndam jiba gayak ba.” * »

⁶ Pol àra àsəra mis macakalavani ni ndahaŋ ndam *Seduseyeŋ, ndahaŋ ti ni ndam *Feriziyen nahəma, àzlah kè meleher ga ndam magray seriya ni, àḏəm ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, nu zal Feriziyen, baba day zal Feriziyen. Təzəbiyu nu kè meleher gekəli, tagrafua seriya ti aḏaba nəfəki ahàr ke Melefit, nəsəra mis ataŋgaba e kisim ba. »

⁷ Pol àra àḏəma ma na nahkay ti ndam Feriziyen tàgray gejewi akaba ndam Seduseyeŋ, mək mis macakalavani ni tiçirvu.

⁸ Tiçirvu nahkay ti aḏaba ndam Seduseyeŋ təḏəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba do, təḏəm məslər àbi, məsuf day àbi ; ndam Feriziyen ti ni təḏəm mis taŋgaba e kisim ba, məslər akaba məsuf day təbu.

⁹ Zlahay ge mis ni àra àsagakiva ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ya təkibu ka ndam Feriziyen ni təzuma bəruv a dal-dal, təpaslakiaba eri ke mis ndahaŋ na, təḏəm : « Magudar ga maslaŋa hini ti àbi ; bi məsuf ahkay do ni məslər àhi ma ti məsəruma waw ? »

¹⁰ Nday nakəŋ təbu tagray gejewi kay kay nahkay ti bay ga ndam slewja ni àgra aŋgwaz a, àḏəm bi atakwacakaba Pol a. Nahkay àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tôru təzababiya Pol e kiḏiŋ ge mis ni ba, təzoru naŋ ka dalaka ga ahay ni.

¹¹ Ga məlavad gani Bay geli àŋgazlivu ana Pol nakəŋ, àhi ahkado : « Kàgray aŋgwaz ba, kàgra sedi goro ahalay a Zeruzalem a, nahkay nawayay kôru kàgray akada nani a Rom daya. »

---

* 23:5 Mahərana 22.27.

Ndam Zude tɔzlapaki ka Pol ga mɔgri zlam magɔdavani

¹² Ge miledɔ gani ti ndam *Zude tɔzlapaki ka Pol ga mɔgri zlam magɔdavani. Tɔmbaɔay dɔk, tɔɔɔm : « Tamal mɔkaɔ Pol ndo ni ti mɔzum zlam do, mɔsi araŋa do. »

¹³ Nday ya ti tɔɔmki ma ka Pol ni ti tɔtama kru kru faɔana.

¹⁴ Nahkay tɔru afa ga gɔɔɔkani ga ndam *mɔŋgalabakabu mis akaba Melefit nday tɔbu akaba gɔɔɔkani ndahaŋ, tɔhi ana tay ahkado : « Leli mɔmbaɔa dɔk, mɔɔɔm ahkado : Tamal mɔkaɔ Pol ndo ni ti mɔzum zlam do, mɔsi araŋa do. »

¹⁵ Nihi nahɔma lekɔlɔm akaba ndam magray seriya ni ti ma gekɔli mɔnja bɔlaŋ, dɔgum kɔhumi ana bay ga ndam slewja ni mɔzibiya Pol ana kɔli a. Kɔhumi ahkado mawayay mihindifiŋa zlam gayaŋ ya agray na lala. Leli ti ni amakaɔ naŋ e divi bu, etinjikia àna naŋ ke kɔli a do. »

¹⁶ Ka ya ti nday tɔbu tɔzlapay nahkay ni ti wurum ga Pol ècia zlapay gatay na. Nahkay àcuhworu ka mɔlaŋ ga ahay ga ndam slewja ni. Òru ènjɔa ti àcɔliyu a dalaka ga ahay ni vu mɔk àhɔŋgri ma gatay ni ana Pol.

¹⁷ Nahkay Pol nakɔŋ àzalabiyu gɔɔɔkani ga ndam slewja nahaŋ bɔlaŋ, àhi ahkado : « Zoru dagwa hini afa ga bay gekɔli ni, aɔaba ma gayaŋ àbu akoru ahi. »

¹⁸ Eslini gɔɔɔkani ga ndam slewja nahaŋ ni àzoru naŋ afa ga bay gatay nakɔŋ. Òru ènjɔa àna naŋ a ti àhi ahkado : « Pol zal dangay ni àzalay nu, àhu nɔzukbiya dagwa hina, ma gayaŋ àbu awayay ahuk. »

19 Nahkay bay ga ndam slewja ni àgəs ahar gani, tòru cak mək èhindifiŋa ma gana, àhi : « Kàra ti àna ma ga mam ? »

20 Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Ndam Zude təzlapakabá, tədəm etihindi kur kâzoru Pol kè meleher ga ndam magray seriya ni hajəŋ, atəhuk tawayay tihindifiŋa ma lala.

21 Ay ti atəhuka ma gatay na nahkay ti kəgəskabu ba, adaba mis tətam kru kru fad təbu atabəhadí eri e divi bu. Nday gani tàmبادa dək, tədəm : “Tamal màkad naŋ ndo ni ti məzum zlam do, m̀si araŋa do.” Nihi ti ma gatay bəlaŋ, tajəgay ma gayak ya akəhi ana tay ni ciliŋ. »

22 Wur dagwa ni àra àhia ma nahkay ti bay ga ndam slewja ni àhi : « Sləka, ay ti ŋgay kəhua ma hina ti kəhi ana maslaŋa ba. »

Təzoru Pol a Sezare

23 Kələŋ gani bay ga ndam slewja ni àzalay gədəkani ga ndam slewja ndahaŋ cə, àhi ana tay : « Slamalumvu ga maroni a Sezare ga mələkarawa àna njemdi ambəlmbu. Ka ya ti kədəgum nahəma, duma ndam slewja diŋ diŋ cə, ndam ya takoru àna pilis ni kru kru adəskəla, slewja ndahaŋ awasl àfəŋ kà tay ni day diŋ diŋ cə ;

24 ŋgətumiva pilis ndahaŋ ana Pol a, zumoru naŋ afa ga bay Felis ti araŋa ènjifiŋ ka ahàr divi ba. »

25 Nahkay bay ga ndam slewja ni àbikioru wakita ana bay Felis ni ; àhi nahkay hi :

26 « Nu Kəlot Liziyas nəgruka sa, bay gədəkani Felis.

27 Maslaŋa hini ya nəsłərəkaboru ni ti ndam *Zude təgəs naŋ, tawayay takad naŋ. Nàra nìcia

naŋ zal Rom ti mòru akaba ndam slewja goro màhəŋgafəŋa naŋ kà tay a.

²⁸ Nawayay ti nəsər ere ye ti tacalki naŋ ni ti, nəzoru naŋ kè meleher ga gəɖákani ge seriya gatay.

²⁹ Ka ya ti tagrafəŋa seriya ti nèdi ahàr ana zlam magudar gayaŋ ya ti takadki naŋ di ahkay do ni esli ga məfiyu naŋ a daŋgay vu ni ndo. Ay tacalki naŋ ti àki ke divi gatay ya taɖəbay ni.

³⁰ Yaw maslaŋa nahaŋ àrəkua àhu ahkado : “Ndam Zude təzlapakabá ga məgri zlam magədavani ana Pol a.” Nàra nìcia ma nana ti nəsłrukaboru naŋ ti nahkay, mək nəhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tábəhadki mirdim afa gayak. »

³¹ Nahkay zla nahəma, ndam slewja ni tàgray ere ye ti bay gatay àhi ana tay ni : tàzay Pol ga məlavad nani, tòru àna naŋ a Antipatris.

³² Hajəŋ gani ndam slewja ya tòru àna asak ni tàsləkabiya, tàŋga ka məlaŋ gatay na, tàmbərfəŋbiyu Pol kà ndam ya tòru àna pilis ni ti tətòru naŋ.

³³ Tòru tìnjua a Sezare a ti təvi wakita ni ana Felis bay gəɖákani nakəŋ mək təɖəfiki Pol.

³⁴ Bay gəɖákani ni àra àza wakita na, èjeŋga ti àhi ana Pol ahkado : « Nak mis ga had weley ? » Pol àra àhia naŋ mis ga had Silisi ti

³⁵ naŋ nakəŋ àhi ahkado : « Ndam ya ti tacalki kur ka zlam magudarani ni etinjia day kwa ti enihindifuka ma. » Nahkay àhi ana ndam slewja gayaŋ təfiyu Pol a ahay gəɖákani ga bay *Erot ni vu, tājəgay naŋ.

24

Ndam Zude tabəhadki mirdim ka Pol afa ga bay Felis

¹ Vad zlam kələŋ gani ti Ananiyas gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ənja a Sezare a. Təra ti akaba gəđakani ndahaŋ akaba Tertuləs bay məsər seriya ya embikivu ke mis əna seriya ni. Eslini nday nakəŋ təđəfi vu gatay ana bay gəđakani Felis ga məbəki mirdim ka Pol.

² Təra təzalibiya Pol nakəŋ ana tay a ti Tertuləs ədəmki ma ga macalki naŋ ka zlam magudarani, ədəm ahkado : « Gəđakani Felis, leli məbu manjəhad əna sulumani ka had geli ti azuhva nak ; had geli əslamalavu ti adəba kəsəra zlam a palam.

³ Zlam nday nani ti gərgəri kay, kəgri ana leli ka had geli ni dek. Nahkay məgruk səsi dal-dal azuhva zlam ya məŋgət afa gayak ni dek.

⁴ Ay ti nəwayay nijiŋ sarta gayak kay do ; nahkay əna sulum gayak kam-kam mahəŋgalay kur ciiki pakama geli ni ana leli gəzit ti !

⁵ Naŋ hini ti məsəra naŋ mis magudarkaba had geli a, naŋ əbu ewisiŋkabu ndam *Zude ga məlan ni dek. Naŋ gəđakani ga ndam Nazaret ya tadəbay divi magədavani ni.

⁶ Ağudara zlam ndahaŋ a nahkay ti, awayay agudarkaba *ahay gəđakani ge Melefit na daya. Məgəs naŋ ti azuhva nani. [Leli amal mawayay magrafəŋa seriya akada ge *Divi ge Melefit geli na.

⁷ Ay ti, Liziyas bay ga ndam slewja ni əra əhəŋgay naŋ a ahar geli bu ga njəfa.

⁸ Mæk Liziyas àhi ana ndam ya tacalki nan̄ ka zlam magudarani ni tâbêhadki mirdim afa gayak.] Tamal kihindifiŋa ma nən̄gu ni, akəsər zlam geli ya macalki nan̄ ni ti jiri eɛɛɛfiŋ. »

⁹ Tertulus àra àɛɛama ma gayan̄ na ti ndam Zude ye eslini ni tɛɛɛm Pol àgudara, ma ge Tertulus ya àɛɛm ni jiri eɛɛfiŋ.

Pol adàm ma ga vu gayan̄ kè meleher ge Felis

¹⁰ Kələn̄ gani bay Felis nakən̄ àvi divi ana Pol ga mazlapani. Eslini Pol àhi ahkado : « Nəsəra àgray vi ehimeya nak kəbu kagray seriya ka had hini. Nahkay nəmər ga mɛɛɛmaya ma ga vu goro kè meleher gayak a.

¹¹ Moru goro a Zeruzalem ga mazləbay Melefit nahəma, tamal kihindi ma gani ti àtam vad kru mahar cə do.

¹² Day-day mis àdu ahàr nu nəbu nagraj gejewi ata maslan̄a a *ahay gɛɛɛakani ge Melefit ni bu ndo ; nu niwisiŋkabu mis a ahay ga *mahən̄galavù Melefit ga ndam *Zude gərgərani ni bu ahkay do ni a kəsa bu ndo.

¹³ Ere ye ti ndam nday hini tacalki nu, tɛɛɛm nàgudara ni ti àbi, ere gani ya tɛɛɛm nàgudara ni ti tɛɛɛfukaya koksah.

¹⁴ Ay ti ere ye ti nəsəra, nɛɛɛm kè meleher gayak ni ti nihi : Nu nəbu nadəbay divi məweni ya ndam nday nani tɛɛɛm magɛɛdavani ni. Ay nu nəbu nəgri tawi ana Melefit ga ata bən̄ ga bən̄ geli ya tɛɛɛbay ni, nəbu nəgəskabu *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni akaba pakama ya ndam məhəngri *pakama ge Melefit ana mis tɛɛbəki ni ɛɛk.

15 Nèbu nàfàki ahàr ke Melefit, nèsàra ndam jireni akaba ndam magudar zlam atanḡaba e kisim ba. Nday day t̀bu t̀fàki ahàr, t̀sàra nahkay.

16 Azuhva nani ti nazay njəda goro, nawayay ti nānjəhadā kəlavad àna sulumana kè meleher ge Melefit akaba kè meleher ge mis a.

17 « Yaw àgray vi ehimeya nàra a Zeruzalem a ndo, nihi ti nàra ga məjənaki ndam jiba goro àna siṅgu akaba ga məvi sədaga ana Melefit a.

18 Ka ya ti t̀gəs nu ni ti t̀du ahàr a ahay gəḡakani ge Melefit ni bu, ka sarta gani nani ti nàgraba ere ye ti mis tagray ti t̀gi *njəlatani na àndava. Ka gani nani ti mis t̀fu kà gəvay kay bi, ndam magray tuwər nday t̀bi.

19 E kidīṅ ge mis ya t̀bu eslini ni bu ni ti ndam Zude ndahaṅ t̀sləkabiya ka had Azi a. Tamal t̀ḡəm nàgudara zlam a ti akal tara kè meleher gayak a ga macalki nu a kwa.

20 Do ni ti, tamal magudar goro àbu ti nday hini t̀ḡəməya ere ye ti t̀calki nu ka ya ti t̀zoru nu kè meleher ga ndam magaray seriya a Zeruzalem na.

21 Tamal zlam àbu ya t̀sliki macalki nu ni ti, pakama hini ya nəḡəm kay kay ni : “T̀zəbiyu nu kani kè meleher gekəli, tagrafua seriya ti adaba nəfàkia ahàr ke Melefit a, nèsàra mis atanḡaba e kisim ba !” »

22 Felis bay ni àsàra manjəhad ga ndam məfàki ahàr ka Bay geli a, nahkay àhəṅgaroru seriya ni kama. Àhi ana ndam ya tacalki Pol ka zlam magudarani ni ahkado : « Liziyas bay ga ndam slewja ni eminjia day kwa ti anəgri seriya ana kəli. »

23 Mək àhi ana gəḡakani ga ndam slewja ni

tâjəgay Pol lala, ay təgri daliya akada ya təgri ana ndam danɣay ndahan ni ba, təvi divi ana ndam gayan tāmənɣaya nan a.

Pol nan əbu a danɣay bu

²⁴ Pol àra àgra vad a bal eslina ti ata Felis nday ata wal gani Darsil wur Zude təzalabiyu nan, tawayay tici ma àki ka məfəki ahàr ka Yezu *Krist.

²⁵ Pol nakəŋ àra ènjia ti ànjəki ka pakama, àdəmki ma ka manjəhad sulumani àna magray jiri, àki ka məbi slimi ana ahàr akaba àki ke seriya ya Melefit amagrafəŋa kè mis a ni. Felis àra ècia ma gayan ya àdəm na ti àgra anɣwaz a, mək àhi : « Nihi nahəma sləka ; ka ya ti anəŋgata ahar a ni ti anəzalay kur keti kwa. »

²⁶ Ku tamal àdəm nahkay nənɣu ni, Felis àhi ana ahàr bi Pol aməvi siŋu ; nahkay ti azalay Pol ga marana afa gayan a kəlavad.

²⁷ Pol àra àzuma vi a cə a danɣay ba nahəma, Porkiyus Festus àŋguviyu a bay ge Felis vu. Ka ya ti Felis àsləkaba a bay gayan ni ba ni ti àmbərvù Pol a danɣay bu, adaba awayay aməri məbərur ana ndam *Zude.

25

Pol awayay ti bay gədakani ga ndam Rom mągrafəŋa seriya

¹ Festus àra àzumva vad a mahkər a bay gayan ni ba nahəma, ècik a Sezare, òru a Zeruzalem.

² Òru ènjua eslina ti gədakani ga ndam *manɣalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədakani ga ndam *Zude ni tərəkia ka bay na,

tàbèhadki mirdim ka Pol keti. Tàhəngalay naŋ, tədəm :

³ « Tamal kəgəskabá ma geli na ti hənɣaroru Pol a Zeruzalem. » Tədəm nahkay ti adaba tawayay takoru tabəhadī eri ana Pol e divi bu ga makad naŋ.

⁴ Ay ti Festus nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Pol naŋ àbiyu a daŋgay bu a Sezare, nu day nawayay nasləka naŋgoru eslini. »

⁵ Àhi ana tay keti : « Tamal maslaŋa gani nani àgudaria zlam ana kuli a ti, dumaba gəɗákani gekuli a ti makoru akaba tay a Sezare. Etinjaa eslina ti atabəhadki mirdim. »

⁶ Festus àpəsiyu a Zeruzalem vad azlalahkər ahkay do ni vad kru day kwa ti àŋga a Sezare a. Àra ènjia ti hajəŋ gani àhəraya ànjəhad ka mələŋ magray seriya mək adəm tətəbiya Pol a.

⁷ Pol nakəŋ àra ènjia ti ndam Zude ya tàsləkabiya a Zeruzalem a ni tēveliŋi ahər mək tàcalki naŋ ka zlam gərgəri kay ya ti tàbəlay do simiteni ni. Ay zlam gani dek ya ti tàcalki naŋ ni ti tislīki madafana koksah.

⁸ Nahkay Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm ahkado : « Ere ye ti nàgudar ni ti àbi, ku àki ke Divi ga ndam Zude ya Məwiz àbəki ni, ku àki ka *ahay gəɗákani ge Melefit, ku àki ka *Sezar bay geli gəɗákani nəŋgu ni nàgudar ndo. »

⁹ Festus àra ècia ma ga Pol na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mazoru kur a Zeruzalem, nakoru na-grafuka seriya eslina ti kəgəskabu aw ? » Adəm nahkay ti adaba awayay aməri məbərurv ana ndam Zude.

¹⁰ Eslini Pol nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ahalay ti kala-kala nu kè meleher ga Sezar bay geli gəɗákani

ni. Tagrafua seriya ti si ahalay kwa. Nak day kèsɛra lala, nàgudari zlam ana ndam Zude ndo timey.

¹¹ Tamal nàgudara zlam a àgɛski takadki nu di ti, nàgɛskabu tâkada nu a. Ay tamal ma gatay ya tàcalki nu ni ma ga malfada ti maslanja àbi èsliki mævi nu ana tay bi. Nakoru àna ma gani kama afa ga Sezar bay geli gɛdákani ni. »

¹² Festus nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti tɔzlapaki akaba ndam ya tɔvi sawari ni, mək àhi ana Pol ahkado : « Kèdɛm kakoru àna ma gani kè meleher ga Sezar ti, tɔzoru kur afa gayan gani. »

Pol adəm ma kè meleher ga Agripa

¹³ Àra àgra vad a bal ti bay Agripa nday ata wur ga mənani walani Berenis tàra a Sezare a ga mɛgri sa ana Festus a.

¹⁴ Tàra tɔpɛsa eslina vad bal nahəma, Festus àŋgəhadɛ ma àki ka Pol ana bay Agripa. Àhi ahkado : « Zal nahan nan àbu ahalay, Felis àmbərva nan a danɔay ba.

¹⁵ Ka ya ti nòru a Zeruzalem ni ti gɛdákani ga ndam *manɔalabakabu mis akaba Melefit akaba gɛdákani ga ndam *Zude ndahan ni tàbəhadki mirdim, tɛdɛm seriya mázɛgada nan a.

¹⁶ Nəhi ana tay ahkado : “Leli ndam *Rom ti mɛgray nahkay do. Wudaka magrafəŋa seriya kè mis a ti mazaya nan kè meleher ga ndam ya tàcalki nan ka zlam magudarani na ti maslanja nani mɛdɛmaya ma ga vu gayan day kwa.”

¹⁷ Tàra ticia ma goro na ti màra akaba tay ahalay a Sezare a. Nijijinj sarta ndo, hajəŋ gani nòru ka

malaŋ magray seriya ni, nêdêam tâzêbiya zal nana huya.

¹⁸ Ndam ya tâbêhadki mirdim ni târa, ay ti tâcalki naŋ ka zlam magudarani ya nêjalaki ahâr ni ndo.

¹⁹ Tâlêgavu àkivu ti, àki ke divi gatay ya tadêbay Melefit gatay àna naŋ ni cilij. A hud ga pakama gatay ya tâlêgavu àkivu ni bu ni ti ahar gêdâkani àki ka zal nahaŋ slimi gani Yezu. Naŋ gani nani ti àmêta, ay ti Pol maslaŋa ya tâcalki naŋ ka zlam magudarani ni àdêam naŋ àbu kekilerŋa àna sifa.

²⁰ Nu ti nêsar ahêmamam nagray seriya ga pakama gani hini do. Nahkay nêhi ana Pol : “Kawayay ti nêzoru kur a Zerûzalem, nagrafuka seriya eslina àki ka pakama hina waw ?”

²¹ Ay ti Pol àdêam “Seriya goro ti tôru àna naŋ kama afa ga *Sesar bay geli gêdâkani ni.” Nahkay nêdêam mânjêhad a ahay bu tâjêgay naŋ, anêŋgêta ahar day kwa ti anêslêroru naŋ afa bay geli gêdâkani ni. »

²² Agripa àra êcia ma ge Festus ya àhi na ti àdêam : « Nu day nawayay nici ma ga maslaŋa nani, nawayay ti naŋ naŋani azlapu àna ma gayan. » Festus àhêŋgrifêŋ, àhi : « Hajêŋ hajêŋa kara kici ma gayan ya amazlapay ni. »

²³ Hajêŋ gani mis gêdâkani kay tâzoru ata Agripa nday ata Berenis afa ge Festus a ahay gêdâkani ya mis taŋgasvaviyu ni vu. Bêbay ga ndam slewja akaba gêdâkani ga kêsa ni dek tâbu eslini àndava. Ata Agripa nday ata Berenis tôru tînjêa ti Festus àdêam tâzêbiya Pol a.

²⁴ Târa tînjia àna Pol a ti Festus nakêŋ àdêam ahkado : « Bay Agripa akaba lekêlêam ya kêbum

ahalay akaba leli ni ðek, nɛhi ana kɛli nahɛma, maslaŋa hini ya lekɛlɛm kɛmɛnjumlɛŋ ni ti ndam Zɛde ðek tɔra afa goro a, tɔbɛhadkia mirdim a. Kwa ka ya ti nu a Zerɛzalem ni ti tɔbɛhadkia mirdim a, tɛzlahki, tɛðɛm tɔkadɛ naŋ a, ahalay day tɔgray nahkay.

²⁵ Ka nu ti, nɛpi zlam magudar gayan ya takadki naŋ di ni ndo. Ku tamal nahkay nɛngu ni, naŋ naŋani adɛm ana ma gayan tɛzoru ma gani afa ga bay geli gɛðakani ni. Nahkay nɛgɛskabɔ ma gayan na, nɛðɛm tɛzikaboru ana naŋ.

²⁶ Ay ti ere ye ti nɛbikioru ana bay àki ka naŋ ni nɛsɛr faŋ do. Nɛzalabiyu naŋ kɛ meleher gekɛli, ahar gɛðakani kɛ meleher gayak bay Agripa ti nahkay. Emihindifiŋa ma day kwa ti anɛsɛr ere ye ti anɛbikioru ni.

²⁷ Nɛslɛroru zal danɔay a Rom afa ga bay ti nɛbiki ere gani ya tacalki naŋ do ni ti, nɛtamahay àgravu do. »

26

¹ Eslini Agripa àhi ana Pol ahkado : « Nɛvuka divi a, kisliki mazlapaya ma ga vu gayak a. » Nahkay Pol adadɛy ahar ti mis tɛci ma gayan, mɛk ànjɛki ka mazlapaya ma ga vu gayan a. Adɛm ahkado :

² « Bay Agripa, kani nɛzlapay ma ga vu goro àki ka zlam ya ndam *Zɛde tacalki nu ni. Nɛzlapay nahkay ti nɛmɛrvu dal-dal adaba nu nɛbu kɛ meleher gayak.

³ Nɛmɛrvu ahar gɛðakani ti adaba kɛsɛra manjɛhad ga ndam Zɛde akaba pakama ya

tagrakivu gejewi na lala. Nahkay kam-kam biaba slimi ana ma goro ya nɛdɛm na.

⁴ « Ndam Zude dek tɛsɛra manjɛhad goro a. Kwa ka ya ti nu wur dagwa nɛŋgu ni tɛsɛra ahɛmamam nɛnjɛhad e kidiŋ ga ndam jiba goro bu a Zerɛzalem na.

⁵ Kwa ahaslani tɛsɛra nu a, tamal tawayay magrakua sedi a ti tislɛki mɛdɛmani ahɛmamam nɛnjɛhad akada zal Feriziyen, nday ya ti tadɛbay *Divi ge Melefit lala, tɛtam mis ndahan ni dek ni.

⁶ Nihi ti ndam Zude ni tagrafua seriya ti adaba nɛgɛskabá pakama ge Melefit ya àhibiyu ana ata bɛŋ geli, àdɛm amɛgri zlam sulumani ana tay na.

⁷ Ndam ge dini kru mahar cɛeni ga jiba geli ni tɛgri tɔwi ana Melefit mɛlafat akaba mɛlavad àna njɛda gatay dek, adaba tawayay tipi zlam gani nani ya Melefit àdɛm agray ni. Bay Agripa, nu day nawayay nipi zlam gani nani, ay ndam Zude tacalki nu ti ka pakama gani hini !

⁸ Lekulum ndam Zude ti kàdɛmum mis àmɛta ti Melefit àhɛŋgaraba nan e kisim ba koksah ti kamam ?

⁹ Nu day ahaslani nɛdɛm si ahàr àdɛm nɛcafɛŋa mis kà mɛfɛki ahàr ka Yezu zal Nazaret na àna njɛda goro a dek kwa.

¹⁰ Nàgray a Zerɛzalem ti nahkay. Gɛdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit tɛvua divi a ga mɛbiyu ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni a danɛgay va, nahkay nɛbiya tay a kay a danɛgay ni va. Ka ya ti ndam magray seriya tɛdɛm tábazl tay ni ti nu day nɛgɛskabá tábazla tay a.

¹¹ Sak ehimeya nɛsawadoru a kɛsa vu, nɛhuriya a ahay ga *mahɛŋgalavù Melefit ga ndam Zude ni

va dek, nɛdɛm si tɛtraɓ ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni, nɛfɛki njɛda ka tay, nawayay ti tɛmbrɛŋ mɛfɛki ahàr ka Yezu. Nɛzumkia ɓɛruv ka tay a dal-dal, nàwaya mɛgri daliya ana nday ya ti a kɛsa ndahan bu na daya. »

Pol azlapaki ka mɛnjɛki ka mɛfɛki ahàr gayan ke Melefit

(Tɔwi 9.1-19 ; 22.6-10)

¹² « Nahkay ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tɛvu divi gani, tɛslɛroru nu a Damas ga magray tɔwi gani nani àna slimi gatay.

¹³ Bay Agripa, fat wis wis ka ya ti nu nɛbu ka ahàr divi ga moroni nahɛma, nìpi masladani àtam masladay ga fat ni àhɛrkuaya kwa a hud melefit ba, àsladay leli akaba ndam ya ti masawadoru akaba tay ni.

¹⁴ Eslini leli dek mɛdɛdɛ a ma ma ndec ndec. Nìci dɛŋgu ga maslaŋa azalay nu, àhu àna ma *Hebri : “Sol, Sol, kɛgru daliya ti kamam ? Nak ti kici slimi do ; akɛzɛkibiyu daliya ka ahàr gayak akada ga slasla ya tatɛhad vɛdan àna tay, tìcika tàcuhway masawadani do, tɛsi aday ana tay ni.”

¹⁵ Nu nakɛŋ nɛhi ahkado : “Nak way, Bay goro ?” Bay geli àhɛŋgrufɛŋ, àhu : “Nu Yezu, nu bay ya ti kɛgru daliya ni.

¹⁶ Nihi ti cikaba, cik jik. Nàŋgazlukvu ti nawayay kigi bay mɛgru tɔwi. Nawayay ti kigi zal sedi goro, kàhi ere ye ti kipi kani ni akaba pakama ndahan ya anɛdɛfukki ni ana mis.

¹⁷ Anahɛŋgafɛŋa kur kà ndam Zude a, anɛslɛroru kur afa ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni, anahɛŋgafɛŋa kur kà tay a daya.

18 Nəsləroru kur afa gatay ga məziaba azay slimi ana tay a, ti təmbrəŋ zlam magədavani, tâgray zlam sulumani, ti *Seteni àgur tay va ba, Melefit məğur tay sawaŋ. Tamal təfəkuə ahàr a ti anəmbərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a, anagraŋ ti tîgi ndam ge Melefit akada ndam goro ndahaŋ ni.”

19 « Bay Agripa, nəgəskabá pakama ga Bay ya ti àŋgazluru a huđ melefit bu àhu na, nəmbrəŋ ndo.

20 Nahkay nəhi ma ge Melefit enjenjeni ana ndam Damas. Kələŋ gani nəhi ma gani ana ndam Zeruzalem, ana ndam ga had *Zude dek akaba ana ndam ya nday ndam Zude do ni. Nəhi ana tay tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, təfəki ahàr ke Melefit akaba tâgray tawi sulumani ti mis təsər tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ededīŋ ededīŋena.

21 Ndam Zude təgəs nu a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu, tawayay takad nu ti azuhva ma hini ya nəŋgəhaduk ni.

22 Ay ti Melefit àhəŋgabiya nu àna njeđa gayaŋ duk àbivu ana vad ya kana. Nu nəbu àna sifa kekileŋa ti nagray sedi ga Yezu kè meleher ge mis dek, ku kè meleher ga nday ya ti gədəkani do ni, ku kè meleher ga gədəkani daya. Ere ye ti nəhi ana mis ni ti pakama ge Məwiz akaba ga ndam ndahaŋ ya tàhəŋgaray pakama ge Melefit tədəm amagravu ni cilīŋ, do ni ti nədəm pakama ga araŋa nahaŋ do.

23 Pakama gani nani ti nihi : Ahàr àdəm *Krist *Bay gədəkani ya amara ni amacaka daliya kwa, aməmət mək aməŋgaba e kisim ba enji ge mis a dek, aməhi ana ndam geli, aməhi ana ndam jiba ndahaŋ Melefit ahəŋgay mis. Pakama ge Krist nani

ti akada zlam ya asladay ni. »

²⁴ Pol nan abu adam ma ga vu gayan nahkay ti Festus nakən azlacaki bəra, àhi ahkado : « Pol, nak ti seteni ara agray kur aw ! Kacaha zlam a asabay. Zlam gani nani ya kacahay ni avuka seteni na ! »

²⁵ Pol nakən ahəngrifən, àhi ahkado : « Aha, bay goro Festus, araja àbi agray nu bi. Pakama goro ya nadam ni ti pakama ge jiri, pakama ga bay masər zlam daya.

²⁶ Bay Agripa asera zlam nday nana. Nahkay nisliki madəm ma gani vay-vay kè meleher gayan, angwaz awərki nu do. Nəsəra lala, Bay Agripa asera ere ye ti agravu na dek, adaba zlam nday nani tagravu ti akal-akal do.

²⁷ Bay Agripa, kəgəskabá ma ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit na waw ? Ku kəhəngrufən do nəngu ni, nəsəra kəgəskabá ! »

²⁸ Agripa àhi ana Pol ahkado : « Kambatukaba majalay ahər a ti nīgi bay məfəki ahər ka Yezu ke weceweceni ti kisliki tata aw ? »

²⁹ Pol nakən ahəngrifən, àhi : « Ku tamal apəs ku tamal ke weceweceni nəngu ni, nahəngalay Melefit, nawayay ti kīgi akada goro ni. Nawayay kīgi akada goro ni ti nak cilin do : nawayay ti lekulum ya kabumi slimi ana pakama goro kani ni dek kigum akada goro ni. Nawayay ti təwəl kuli ana jejirbi akada goro ni ba cilin. »

³⁰ Kələn ga pakama ga Pol ni ti bay Agripa, bay Festus, Berenis akaba mis ndahan ya təbu akaba tay ni dek ticikaba ga maslakana.

³¹ Ka ya ti nday təbu taslaka ni ti təzlapay e kidin gatay bu, tədəm : « Maslanə hini ti agudar zlam ya takadki nan ahkay do ni təwəlki nan di ni ndo. »

³² Bay Agripa àhi ana bay Festus : « Tamal maslaṅa hini àdám azoru ma gani kama afa ga bay geli gəḏakani ni ndo ni ti akal kafaya naṅ a. »

27

Taslaka àna Pol a Sezare a, tawayay takoru àna naṅ a Rom

¹ Kələṅ ga zlam ya àgravu a Sezare ni ti tədəm tòru àna Pol akaba ndam daṅgay ndahaṅ gwar ka haḏ Itali a *slalah ga yam bu. Nahkay tēbi tay a ahar vu ana gəḏakani ga ndam slewja nahaṅ, slimi gani Zulyus, təzalay ndam slewja gayaṅ « Ge Egüst.* »

² Nahkay məcəlviyu a slalah ga yam vu, məsləka. Slalah ga yam nani ti àsləkabiya e Edremit a, awayay aṅgoru gwar ka haḏ Azi. A slalah ga yam nani bu ni ti zal nahaṅ àkibu ke leli. Maslaṅa gani nani ti slimi gani Aristark, naṅ zal Mesedəwen, kəsa gayaṅ Tesalonik.

³ Hajəṅ gani ti mìnjəa a Sidon a. Mòru mìnjəa eslina ti Zulyus àvi divi ana Pol ga moru məmənjiyu zləbəba gayaṅ ti tējənaki naṅ. Zulyus àvi divi gani nahkay ti adaba awayay naṅ dal-dal.

⁴ Pol àra àsləkabiya ti məsləka a Sidon a, mòru slap-slap kə gəvay ga haḏ, məcoru Sipir ka ahar ga gəjar. Mòru gwar eslina ti adaba tamal makoru ndələba ti aməd ahəṅgaroru leli kələṅ kələṅ.

⁵ Mòru slap-slap, məcoru Silisi akaba Pemfili ka ahar ga ḏaf, mìnjəa a Mira ka haḏ Lisi a.

⁶ Eslina ti gəḏakani ga ndam slewja ni àdia ahàr ana slalah ga yam nahaṅ, àsləkabiya e Eleksendri

---

* **27:1** Egüst ti slimi ga bay gəḏakani ga ndam Rom.

a, awayay akoru gwar ka haɗ Itali. Àra àdia ahar a ti àhi ana leli « Cəlumviyu » mək leli nakəŋ məcəlviyu.

⁷ M̀ara məsləka eslina ti m̀agray vad ehimeya ka ah̀ar divi, m̀oru weceweci koksah adaba aməd ni. M̀injiyu kà gəvay ga Kinit zlah-zlah. Eslini aməd ni àcafəŋa leli ga moroni kama ti mawayay makoru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay m̀oru gwar ka həma Salmoni ya ka haɗ nani ni.

⁸ M̀oru m̀injua eslina pəlok pəlok nahəma, m̀oru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay m̀injiyu zlah-zlah ka məlan ya təzalay Dəŋ-dəŋ Sulumani ni. Məlan nani ti kà gəvay ga kəsa Lazi.

⁹ Ka ah̀ar divi ni ti m̀ijnbiya sarta dal-dal. Vad ga m̀əgəs ndəra əsləkaba ti, sarta ga moroni ka ah̀ar ga yam àndava. Nahkay ti tamal mədəm makoru kama ti araŋa esliki magrakivani ke leli tata. Nahkay Pol àhivù ana ndam ya tagaray slalah ga yam ni, àhi ana tay ahkado :

¹⁰ « Ndam goro ni, nəsəra tamal mədəm makoru àna slalah ga yam geli ni kama ti araŋa akoru agrakivu ke leli. Emizikiba ka slalah ga yam geli na akaba zlam ya a huɗ gani bu na, leli leleni day bi emisliki mahəŋgay ah̀ar geli dek do. »

¹¹ Ay bay ga slalah ga yam ni akaba maslaŋa ya agaray ni tədəm makoru kwa ; nahkay gəɗakani ga ndam slewja ni àgəskabá ma gatay na, eciiki ma ga Pol ni ndo.

¹² Ka məlan ya leli m̀əvu ni ti sarta ga aməd ya akəzlay ni ticik àna slalah ga yam lala do. Nahkay ndam ya təvu a slalah ga yam ni bu ni ahar gəɗakani tədəm məsləka kwa. Tamal agravu tata ti tawayay tinjiyu e Fenis. Fenis day ka haɗ Kret ;

eslini ti dɛlɛv gwar agavɛla ka ahar ga gɛjar akaba gwar agavɛla ka ahar ga ɗaf, nahkay ka sarta ga amɛɗ ya akɛzlay ni ti tawayay tanjɛhad eslini.

Amɛɗ gɛɗakani akɛzlay ka ahàr ga dɛlɛv

¹³ Tàra tìpia amɛɗ àbu ara fer-fer gwar kɛlɛn gatay a nahɛma, tɛhi ana ahàr ere ya tawayay ni tagray tata. Nahkay nday nakɛn tàgɛjahaya ara ya ticik *slalah ga yam àna nan na a yam ba mɛk mòru slap-slap kà gɛvay ga had Kret ni.

¹⁴ Ay cepepa ti amɛɗ nahan àkɛzlabiyu datu-datu gwar kà hɛma ga had Kret, àhɛngaroru leli e kidin ga dɛlɛv ni vu. Amɛɗ gani nani ti tɛzalay àna ma ga ndam *Gres Ewrekilon.

¹⁵ Amɛɗ ni nan àbu ahɛngaroru leli nahkay ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tislaki moroni àna nan kama ndo, tɛmbrɛnɛ magarana. Eslini amɛɗ ni àhɛloru leli e kidin ga dɛlɛv ni vu zlam gayan.

¹⁶ Had gɛziteni nahan àvu e kidin ga dɛlɛv ni bu, tɛzalay Koda. Leli nakɛn mòru slap-slap kà gɛvay ga had ni, nahkay amɛɗ ni àgri daliya ana leli akada ka ya ti leli e kidin ga dɛlɛv ni bu ndo. Slalah ga yam geli gɛziteni àbu mɛwɛlfɛnani kà gɛɗakani ni ; leli nakɛn màgɛjahbiyu kà gɛvay ga gɛɗakani ni zlah-zlah.

¹⁷ Màra màgɛjahbiya ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tàfaya a huɗ ga slalah ga yam geli gɛɗakani ni va. Mɛk tɛwɛlkabu slalah ga yam gɛɗakani ni àna ezewɛɗ ti yam àhuriyu va ba. Wiyan àvu dal-dal a huɗ ga dɛlɛv ni bu mangakabani gwar ka had Libi : anɗwaz àwɛra tay a, tɛɗɛm bi amɛɗ ni amazoru slalah ga yam geli

ni gwar eslini, nahkay tawəlfəŋ zlam gwar kələŋ ga slalah ga yam ni ti mâcafəŋa nan ga moroni ke wecewecena. Eslini təmbrəŋ magaray slalah ga yam ni ti aməf ni azoru zlam gayan.

¹⁸ Aməf ni nan àbu adaday leli dal-dal ti hajəŋ gani tənjàki ka mähəlabə zlam ya təhəlvabiyu a slalah ga yam ni vu na, təbiyu a dəluv ni vu cizliv cizliv.

¹⁹ Hajəŋ nahan gani təbiyu zlam ya tagray tawi àna tay a slalah ga yam ni bu ni cizliv cizliv a dəluv ni vu àna ahar gatay gatayani.

²⁰ Vad ehimeya aməf ni àmbrəŋ makəzlani do, nahkay mīsliki mipi fat akaba bonjur koksah. Kələŋ gani leli nakəŋ mədəm amatam do, leli dek emijiji.

²¹ Àgray vad ehimeya leli məzum zlam ndo. Eslini Pol ècikaba jik kè meleher gatay a mək àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, tamal kicəmukia ma goro na ti amal mənjàhada e Kret a. Nahkay ti amal zlam geli ni tijiji ndo akaba məcakay daliya emiteni ndo.

²² Ay nihi ti kam-kam zum njəfa, adaba ku maslaŋa bəlan e kidin gekəli bu tekef emijiji do. Emijiji ti slalah ga yam ni cilin.

²³ Nədəm nahkay ti adaba Melefit goro ya nəgri tawi ni àslərkubiya məslər gayan ga məlavad a,

²⁴ àhu ahkado : “Pol, kəgray aŋgwaz ba, adaba kinjiyu kè meleher ga *bay gədakani ga ndam Rom ni kwa. Nak ti Melefit àgruka sulum gayan a : azuhva nak ti mis ya a slalah ga yam ni bu ni dek etijiji do.”

²⁵ Nahkay ti, ndam goro ni, zum njəfa. Nəfəkia ahàr ke Melefit a ; nəsəra amagray ere ya àhu ni

edefin.

²⁶ Ay ti slalah ga yam geli ni aməd amagəjahoru ka had nahan e kidin ga dəluv bu mək amazlal məlan nguf akaba leli. »

²⁷ Àgra vad a kru mahar fad aməd ni nan əbu agəjahoru leli ka ahər ga dəluv Edriyetik. Ga mələvad ga vad ya kru mahar fadani ni ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tədəm bi mədi ahər ana had wudak.

²⁸ Ezewed nahan əvu ara məwəlkiani, tizligiyu a dəluv ni vu ti təsər zilen gani. Tàra tęgura ti tēdi ahər ana zilen gani agray ahar slwa slwa kru mahar azlalahkər. Kama gani bal ti tizligiyu ezewed ni keti ; tēdi ahər ahar slwa slwa kru mahar fad.

²⁹ Eslini nday nakəŋ tğra aŋgwaz a, təhi ana ahər slalah ga yam ni amara mazlala akur a ti, aməhučkaba. Nahkay təbiyu ara ya ti ticik slalah ga yam àna nan ni fad a dəluv ni vu kələŋ geli. Eslini tawayay məlan māsly weceweci.

³⁰ Ay ndam ya tagaray slalah ga yam ni tawayay tətam ahər gatay. Nahkay təfiyu slalah ga yam gəziteni ni ka dəluv ni ; tagosay leli, tədəm tawayay təwəlfəŋ zlam ya ticik slalah ga yam àna nan ni kama ga slalah ga yam gədəkani ni.

³¹ Eslini Pol àhi ana gədəkani ga ndam slewja ni akaba ana ndam slewja ndahan ni ahkado : « Tamal mis nday hini tasləkakiba ke leli a ti eki-jjəm dek, akatamum koksah. »

³² Ndam slewja ni tğra ticia ma ga Pol na ti tēkeley ezewed ya təwəlfəŋ slalah ga yam gəziteni ni kə gədəkani àna nan ni. Nahkay aməd əzay slalah ga yam gəziteni ni ka ahər gayan maslaŋa əvu bi.

³³ Məlan̄ ara aslay wudak ti Pol àhi ana mis ni t̄zum zlam. Àhi ana tay ahkado : « Àgra vad a kru mahar fad kani kèbesumbiya, zlam day k̄zumum ndo.

³⁴ Nahəŋgalay k̄li zumuma zlam a day ; nahkay akəŋgətum njəda ga mahəŋgay ahàr gek̄li àna naŋ. Məhər ga ahàr gek̄li bəlan̄ tekeđi amadoru a ga had do. »

³⁵ Pol nakəŋ àra àdəma nahkay ti àzay *dipeŋ, àgri sasi ana Melefit kè meleher ge mis ni dek, mək èsekaba, ànjəki ka məzumani.

³⁶ Mis ni t̄ara t̄pia naŋ a naŋ àbu azum zlam nahkay ti bəruv àŋgiva ana tay a dek, nday day t̄zum zlam.

³⁷ Leli a slalah ga yam ni bu dek ti leli diŋ diŋ cə àna kru kru adəskəla mahar muku.

³⁸ Leli dek m̄ara məzuma zlam na m̄ərəha ti ndam magaray slalah ga yam ni t̄əhəlabə *alkama na a slalah ga yam ni ba, t̄əbiyu a d̄əluv ni vu, ti slalah ga yam ni àdəs va ba.

Slalah ga yam ni azlal wiyaŋ a d̄əluv ni bu

³⁹ Məlan̄ àra àsla ti ndam magaray slalah ga yam ni t̄ipi had ya mahəđakfəŋoru ni, ay leli k̄a d̄əŋ-dəŋ ga had weley ti t̄əsər do. Eslini t̄ipi gododuk ga had ya wiyaŋ àvu ni k̄a gəvay ga d̄əluv ni. Tamal tisliki tata ni, tawayay takoru àna *slalah ga yam ni eslini.

⁴⁰ Nahkay t̄əpicheh ezewed ga ara ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni dek, t̄əmbərviyu tay a d̄əluv ni bu ; t̄əpicheya zlam ya tagaray slalah ga yam àna tay na daya. Kəlan̄ gani t̄əwəlfəŋ azana k̄a slalah ga yam ni gwar kama ti aməd m̄əgəjahoru slalah

ga yam ni kama kama. Nahkay tàgaroru slalah ga yam ni suwwa gwar ka melaŋ ga wiyaŋ ni.

⁴¹ Ay leli màbu makoru nahkay ti slalah ga yam geli ni òru àzlal wiyaŋ ya a huɗ ga dɛluv ni bu ni. Eslini ma ga slalah ga yam ni àrəvoru a huɗ ga wiyaŋ ni vu, nahkay wiyaŋ ni àgəskabu, àdaday koksah. Yam ya ti adaday dal-dalani ni azlal meteliŋ ga slalah ga yam ni ŋguf ŋguf, àbu eheɓkaba.

⁴² Nahkay ndam slewja ni tawayay tabazl ndam danɗay ni adaba tɛdɛm bi təsəra yam a, atətamfəŋa kà tay a,

⁴³ ay gəɗakani gatay ni àcafəŋa tay a, adaba awayay ahəŋgay Pol. Eslini àhi ana ndam ya ti təsəra yam a ni təhuriyu a yam ni vu enji ga moroni ka dəŋ-dəŋ, təcəlabə.

⁴⁴ Àhi ana mis ndahaŋ ya təsər yam do ni təgəskabá təndal ahkay do ni biyem ndahaŋ ya təhuɓfəŋa kà slalah ga yam a ni. Mis ni tàra tàgra akada gayaŋ ya àhi ana tay na ti leli dek məcəlabə a yam ni ba, araŋa àgri ana leli ndo.

28

Pol ka haɗ Malta

¹ Leli nakəŋ màra màtama ti təhi ana leli haɗ hini ti slimi gani Malta.

² Ndam ga haɗ nani təgəskabu leli lala, təgri zlam sulumani ana leli. Avər naŋ àbu ekwesey, melaŋ day èndisliŋa ti, tɛbefta aku a gir-gir, təhi ana leli môru mənɗafəŋ leli dek.

³ Pol àhəla cəcul a, adəm abəkiju ka aku ni ti zlam a haɗ àvu a huɗ gani bu ; aku ni àvəɗibiya ti

àji aslèr ana Pol nakəŋ ka ahar. Naŋ àfəŋ kà ahar ni tandal-ndala, àdafəŋa do.

⁴ Ndam ga haɗ ni tàra tìpia zlam a haɗ ni naŋ àfəŋ kà ahar tandal-ndala nahəma, tɛzlapaki e kidīŋ gatay bu, tɛɗəm ahkado : « Maslaŋa hini ti bay makad mis eɗeɗīŋ. Ku tamal àtamfəŋa kà dɛluv a nəŋgu ni, Melefit àmbrəŋ naŋ m̄n̄jəhad àna sifa do. »

⁵ Ay Pol nakəŋ àtəloru zlam a haɗ ni a aku ni vu, èci məwər gani ndo.

⁶ Mis ye eslini ni taməŋjaləŋ ka Pol, tɛɗəm bi ahar ni ara agəsl mba ahkay do ni bi ara amət sərɗaw mba. Tàra tɛpəsa dal-dal àna maməŋjaləŋana ti tìpi ti araŋa àgrakivu ndo, nahkay tàmbat majalay ahàr gatay nahaŋ, tɛɗəm naŋ bəlaŋ e kidīŋ ge melefifit gatay ndahaŋ bu.

⁷ Ka məlaŋ ya leli məbu eslini ni ahay ga zal nahaŋ àbu cifa. Slimi ga maslaŋa nani ti Pɔblyus, naŋ gəɗakani ga haɗ nani. Naŋ nakəŋ àzaloru leli afa gani, àgəskabu leli àna məmərani ; m̄ndəhad afa gani vad mahkər.

⁸ Bəŋ ge Pɔblyus àbu, ay ti naŋ àvu m̄ndəhadani èbesey do ; ahàr egizleki, azay day abafəŋa. Pol àra ècia ma gana ti òru afa gani. Àra ènjikia ti àhəŋgalay Melefit, àbəkɪ *ahar ga mahəŋgaraba naŋ a, mək bəŋ ge Pɔblyus ni àŋgaba.

⁹ Ndam ga arməwər ndahaŋ ga haɗ ni ðek tàra tìcia ma gana ti nday day tàra, mək Pol àhəŋgaraba tay a.

¹⁰ Nahkay mis tɛgri zlam sulumani ana leli gərgəri kay. Ka ya ti mawayay maslaka ni ti tɔvia zlam ya mawayay na ana leli ga moroni àna naŋ kama daya.

Pol aslaka a Malta, akoru a Rom

11 Mânjəhad̄ eslini kiyi mahkər, kələŋ gani məcəliyu a *slalah ga yam nahan̄ vu. Slalah ga yam nani ti ècikbiyu e Eleksendri, àra a Malta, ècik eslini ga majəgay mandav ga sarta ga aməd̄ ni. Slimi ga slalah ga yam ni Diyuskur. *

12 Məsləka mòru e Sirekuz, eslini mändəhad̄ vad̄ mahkər.

13 Məsləka eslina ti mòru slap-slap kà gəvay ga had̄, nahkay mìnjiyu e Reziyu. Hajəŋ gani aməd̄ àkəzlabiyu gwar kələŋ, nahkay məsləka, məgray vad̄ cə e divi bu ni ti mìnjuə a Puzol a.

14 Mòru mìnjuə eslina ti mədi ahàr ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahan̄. Nday nakəŋ təhi ana leli mânjəhad̄ afa gatay gosku sekw. Kələŋ gani məsləka, mòru gwar a Rom.

15 Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Rom ni tàra ticia leli məbu ka ahàr divi ti təngwivabiyu ana leli a ma vu. Nahkay məbakabu ahàr akaba mis ndahan̄ a Gosku ge Epiyus bu, mis ndahan̄ ti ni məbakabu ahàr akaba tay ka mələŋ ya təzalay Mələŋ Mandəhad̄ani Mahkər ni. Pol àra èpia tay a ti àgri səs̄i ana Melefit, àzay njəda huya. Mək məsləka, mòru a Rom.

16 Mòru mìnjuə a Rom a ti təvi divi ana Pol ga manjəhad̄ani a ahay nahan̄ bu. Təfəkadfəŋ zal slewja nahan̄ ga majəgay nan̄ cilin̄.

Pol adəmki ma ka Yezu a Rom

---

* **28:11** Diyuskur ti slimy gatay ata Kastor nday ata Poluks. Nday meleffit ga ndam Gres, tədəm nday kà mən̄ gatay, bəŋ gatay Zus. Tədəm təfi ahàr ana ndam magaray slalah ga yam.

17 Pol àra àgra vad a mahkər ti àzalakabu gəḏákani ga ndam *Zude ya a Rom ni. Nday nakəŋ tàra tən̄gasva ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, nàgudari zlam ana ndam jiba geli ndo, nàgudar zlam ya ti ata bəŋ geli təcəfəŋa leli a ni ndo daya. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ndam geli ya a Zeruzalem ni tэгəsia nu a ana ndam *Rom a.

18 Ndam Rom ni tihindifua ma, tən̄gətfu zlam ya nàgudar ti tákadki nu di ni ndo, nahkay tawayay təmbrəŋ nu.

19 Ay ndam Zude ni tədəm təmbrəŋ nu ba ; nahkay nədəm si nàra àna ma gana ahalay afa ga bay gəḏákana kwa. Ay nàra ahalay a ti ga mabəhadki mirdim ka ndam jiba goro do.

20 Nəzalakabu kəli nahkay ti, nawayay kícəm ma gani bilegeni. Təwəl nu àna jejirbi hini ti azuhva pakama ya ndam *Izireyel tэгəskabu, tədəm Melefit aməgri ana leli ni. »

21 Ndam Zude ni tàra ticia ma gayan na ti təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Ndam ga had *Zude təsləribiyu wakita àki ka ma gayak ana leli ndo. Wur ga məŋ geli nahan ya àsləkabiya eslina àra àŋgəhad ma gani ahkay do ni àdəmkuk ma magədavani ni ti àbi.

22 Ay mawayay mici ere ye ti nak kajalaki ahər ni, adaba məsəra ku eley eley do dek mis tədəmki ma magədavani àki ke divi gekəli ya kəḏəbum ni. »

23 Eslini táfəkad vad ga məbakabu ahər. Vad gani àra en̄jia ti mis kay tətam nday ya ti tàra enjenjeni na tàra afa ga Pol a. Pol nakəŋ àzlapi ana tay, ànjəki kwa ge miledə àbiviyu ana məlakarawa, àdəmki ma ti ka *Məgur ge Melefit. Awayay

tægəskabu pakama gayəŋ ya adəmki ka Yezu ni, nahkay àdəfiaba *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayəŋ bu na akaba ma ga ndam ndahaŋ ya tahaŋgaray pakama ge Melefit na ana tay a.

²⁴ Nday nakəŋ tàra tìcia ma ga Pol na ti, mis ndahaŋ e kidīŋ gatay bu tægəskabá, mis ndahaŋ ni ti ni tàwayay mægəskabani do.

²⁵ Nahkay nday nakəŋ tìcivu ndo. Ka ya ti təbu taslaka ni ti Pol àhikivu ma nahaŋ ana tay bəlaŋ cilīŋ. Àhi ana tay ahkado : « Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni àhibiya ma ana ata bəŋ gekəli àna njeđa ga Məsuf Njəlatana ti, ma ge jiri ededīŋ !

²⁶ Àdəm ahkado :
 “Melefit àhu : Ru kəhi ma ana nday hini, hi ana tay ahkado :
 Akəbumi slimi lala ana ma goro, ay ti ekicəm do simiteni.
 Akəmənjumləŋ ana ere ye ti anədəfikī ana kəli ni lala, ay ti ekipəm do simiteni.

²⁷ Adaba mam, ahàr ga ndam hini ègia baŋ-baŋana ; ègia baŋ-baŋana ti tægəskabu zlam va ba.
 Tirikva slimi gatay na der der ti tici zlam va ba.
 Təbakabá eri a tecic-cic ti tìpi zlam va ba.
 Təgray nahkay ti tənğa afa goro a ba,
 adaba tàwayay ti nahəŋgaraba tay a do.” † »

²⁸ Pol àhi ana tay keti : « Ègia nahkay ti, sərunki lala : nihi Melefit asləroru ndam gayəŋ afa ga ndam ya nday ndam Zəde do ni ga məhiani ana tay ahəmamam Melefit amahəŋgay tay ni. Nday ti, atəhia ma gana ana tay a ti atægəskabu ! » [

---

† 28:27 Izayi 6.9-10.

²⁹ Pol àra àdɔma ma nana ti ndam Zɛde nakɛŋ tàslɛka àna lɛgayva.]

³⁰ Eslini Pol àgray vi cɛ bɛraŋa a ahay ya ti naŋ àvu àpɛl siŋgu gani ni bu. Ka sarta gani nani ti mis dal-dal tàra tàmɛnjaya naŋ a, naŋ day àgɛskabá tay a dɛk.

³¹ Nahkay naŋ àbu adɛmki ma ka Mɛgur ge Mel-efit, acahi zlam àki ka Bay geli Yezu *Krist ana mis. Àgray aŋgwaz àna ma gani ndo, mis day tàcafɛŋa naŋ a ndo.

Ma M_hweni Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968